ARLİN ÇİÇEKÇİ

Servi Nine ve *Üç Güzeller*

ithaki

ROMAN

Arlin Çiçekçi

1981 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul'da büyüdü. İlk sokak kavgasını İstanbul'da etti, bisikletten ilk düşüşü yine bu şehirde oldu. Abisinin hayal gücünün ürettiği oyunlarda, vasıfsız figürasyon görevini bir yaşa kadar ziyadesiyle yerine getirdi. Balkondan sarkıtılıp aşağı bırakılmak, seyir hâlindeki arabadan atılmak gibi edilgen eylemlerde hem eğlendi hem öğrendi. William Tell'i ilk abisinden duymuştu mesela, alnının ortasına saplanan okun ne de güzel bir hikâyesi vardı ama acısına derman değildi. İşte o gün, "edebiyat" Arlin Çiçekçi'yi on ikiden böyle vurmuştu. "Babaya anlatmamak" üzere içilen kardeşlik andı seremonisi sonrası, hayatta kalabilmenin yolunun daha fazla okumak olduğunun idrakine varmıştı. Tüm kitapları okumalı, yazılmış tüm hikâyeleri öğrenmeli ve böylece bir sonraki saldırıyı öngörebilmeliydi. Savaşçı olmak üzere çıktığı bu çetin yolda, sonunda cılız bir kitap kurduna dönüştü ama yılmadı. Savunmasını daha da geliştirmek güdüsüyle, senarist olmak için girdiği İletişim Fakültesi Sinema Bölümü'nden kurgucu olarak çıktı ve yıllar içinde, kovboy filmlerinde görmeye alışık olduğumuz "rüzgârda yuvarlanan çalı topağı" gibi savrula savrula, 2009 yılında uluslararası bir teknoloji firmasının kapı eşiğine kadar vardı. Nihayetinde de 2021 yılında İdea Creative Yapım Şirketi senaristleri arasına katıldı.

O gün bugün, okur, yazar; içindeki kız çocuğunun dizleri hâlâ kabuk bağlar. O kabukları tırnaklaya tırnaklaya yazdığı *Beşerbazın Mârifeti* adında bir romanı (2021), *Bavul* (2019) ve *Trendeki Yabancı* (2022) dergilerinde yayımlanmış iki de öyküsü var.

Servi Nine ve Üç Güzeller
Arlin Çiçekçi

İthaki Yayınları - 2273

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Editör: *Beyza Ertem, Nazlı Tanca*
Düzelti: *Hasret Zerkinli*
Kapak Tasarımı: *Ömer Faruk Yıldız*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Kasım 2022, İstanbul

ISBN: 978-605-265-012-7

Sertifika No: 63989

© Arlin Çiçekçi, 2022
© İthaki, 2022

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

ARLİN ÇİÇEKÇİ

SERVİ NİNE VE ÜÇ GÜZELLER

roman

ithaki

Abim Hakan Çiçekçi'ye
ve kız kardeşlerime

Bir servi dedi ki bana:
"Rahat benim altımdadır.
Başını vurma dört yana,
Rahat benim altımdadır.

Çok koşup çok yorulmuşsun,
Yollarda yalnız kalmışsın,
Güvenip bana gelmişsin,
Rahat benim altımdadır.

Sana kökümde yer versem
Gölgemi üstüne gersem...
Hey rahat isteyen sersem!
Rahat benim altımdadır.

Serin serin uzanırsın,
Çiçeklerle bezenirsin,
Yat burada, kazanırsın,
Rahat benim altımdadır.

Yârin de gezer dolaşır,
Bir gün buraya ulaşır;
Hasretler burda buluşur,
Rahat benim altımdadır."

Sabahattin Ali

"Hayat anlardan ibaret derler ama yanılırlar,
hayat aslında sonlardan ibarettir."

Birinci Son

Minibüsten indikten sonra eve varmak için iki kere sağa, iki kere sola, sonra bir kere daha sağa sapacak Suna. Taşınalı tamı tamına beş ay oldu ama ilk zamanlar unutmamak için defalarca tekrar ettiği evin yolu, zift gibi zihnine yapışıp diline persenk oldu. Minibüsten aşağı adımını atar atmaz, "İki sağ, iki sol, bir sağ" diye tekerlemeyi huy edindi şuncağız. Hatta yetinmeyip her gün üzerine türlü hikâyeler uydurarak iyiden iyiye pekiştirdi rotasını.

Gün oluyor, ardında hazinelerin istiflendiği iki kanatlı heybetli tahta bir kapının önünde dikilivermiş buluyor kendini; nereden geldiği meçhul ama ulu bir zata ait olduğu aşikâr olan bir ses, yüksek perdeden buyuruyor:

"Şifreyi buuul, tokmağı çeviiiir!"

İkiletmeden emre itaat ediyor Suna. Şifre belli. Canhıraş yapışıyor tokmağa; iki kez sağa, iki kez sola, bir kez daha sağa çeviriyor. Kapının kanatları yağ gibi açılıyor ardına kadar. Sandıklardan taşan altınların, duvarlardan sarkan elmasların, salkım salkım taşların parıltısı gözünü alıyor Suna'nın.

Kâfi!

Burada kesiyor hikâyeyi.

Mutlu son!

Başka bir gün, istidad-ı habis bir büyücünün lanetiyle vahşetgâh bir labirentte açıyor gözlerini. Ziyanı yok, ne de olsa kutsal güzergâhı zihnine mühürlenmiş; az değil, uz değil, dere tepe dümdüz değil, çevik çalak, iki sağ, iki sol, bir sağ giderek labirentin çıkışına varıyor Suna. Çıkışta bir de bekleyeni var: Fırat!

Fırat, Suna'nın evvelki hikâyesindeki hazineleri koruyan heybetli tahta bir kapının kanatlarından da büyük bir ihtişamla, iki kolunu iki yana açmış kucaklaşmaya davet ediyor onu. Hiç direnmeden davet edildiği kucağa sığınıp Fırat'ın bağrına yaslıyor başını. Fırat da onun zayıf bedenini bir güzel sarıyor.

Kestik!

Bu hikâyeyi de tam burada bitiriyor Suna. Çünkü yanaklarında hissediyor Fırat'ın bağrındaki kılları...

Kıllı ve mutlu son!

Minibüsten indikten sonra iki hikâye, iki mutlu son boyu yürüyor Suna. Bir iyi geliyor ki ona bu hikâyeler, sorma gitsin. Sormaz mı insan? Ben sorayım misal. Benim hikâyemi de anlatacak mı Suna? Anlatacak elbet, hem de daha neler neler. Hele beni bir bilsin de.

Bilmese de hiç değilse şimdilik bana doğru yürüyor Suna. İki sağ, iki sol, bir sağ derken seksen altı numaradaki Emanet Apartmanı'na varıyor. Anahtar kilide. Tek bir sol. Açılıyor kapı. İki kat yukarı. Anahtar yine kilide. Bu defa iki sol. Bir elinde dışarıda çıkardığı ayakkabıları, diğer elinde şirketten verdikleri bayram çikolatası. Sol dirseğiyle kapıyor daire kapısını. Ayakkabılarını sürgülü plastik dolaba yerleştirip fiyonklu bordo terliklerini geçiriyor ayağına. Fırat almıştı bu terlikleri, doğum gününde. Marketteki rafın önünde, "Seç birini, hadi!" demişti. Hediye almak âdeti değildi gerçi ya, o

gün Suna'nın gönlünü alması lazım gelmişti. Holü yürüyor. Bir sağ. Bayram çikolatasını mutfağa bırakıyor. Mutfaktan çıkıyor. Bir sağ. Suna oturma odasında. Sağda koltuk. Koltuk ikili ama Suna tek. Ne yapsın, yekten iki kişilik bırakıyor kendini koltuğa. İki yanında ikişer karış boşluk. Başını, yasladığı yerden kaldırmadan yavaşça sağa doğru devirip camdan dışarıya bakıyor. Akşam güneşi servi ağacının arkasına konuşlanmış, serviyse her dem yeşil heybetiyle dikilmekte. İyi, güzel; her şey yerli yerinde.

Parkta oynayan çocukların sesleri de tabiatın boşluk kabul etmediğini buyuran mücerret ilmin yasasını ispata girişir gibi camdan içeri süzülüp koltuğun Suna'dan artan ikişer karışlık boşluklarına doluyor. Suna'nın sağı, solu çocuk sesi. Fırat sevmezdi çocuk sesini. Suna, bir vakit kıpırdamadan öylece dışarıyı seyre dalıyor. Belki bir sebze arabası geçiyor, belki bir kadın camdan cama bağırarak komşusunu kahveye çağırıyor, belki bir yaşlı öksürüyor, belki bir deli tıksırıyor. Suna kâh duyuyor kâh duymuyor. Hayat akıyor, Suna dalıyor. Bu dalgınlığını fırsat bilen akşam güneşi, gizliden gizliye boynundan yalıyor Suna'yı. Oradan da saçlarına uzanıp tel tel geziniyor.

Güneş değil, Fırat'ın elleri mübarek! Tövbe!

Yavaşça içi geçiyor Suna'nın. Gözkapaklarını indirerek teslim oluyor. Oturduğu yerde mayışıp uykuya dalıyor.

Artık rüyası boynuna...

Ama neresinden bakarsan bu da bir nevi mutlu son!

Velhasıl, mutlu sonla mı bitecek bilinmez ama Suna'nın hikâyesi işte bu mutlu sonlarla başlıyor.

Hayat anlardan ibaret derler ama yanılırlar, hayat aslında sonlardan ibarettir.

İkinci Son

Suna'nın sonlarını saymaya başlamışken köyüne veda edişini anmamak olmaz.

Erzincan'ın Kuruçay köyünde doğdu Suna. Ama ne doğmak! Anası, karların üzerinde beş saat sancı çekti. Kendini bir o yana attı, bir bu yana attı. Gel gör ki onca cefaya rağmen dünya gözüyle evladını kucağına almak nasip olmadı. Köy yerinde parmakla gösterilmek türlü türlü sebep gerektirdiğinden, Suna'nın payına da, "Na, buncağızın anası onu doğururken öldü!" düştü.

Suna'dan anasını esirgeyen mukadderat neyse ki babasından ve halasından yana yüzünü güldürdü. Kahveci Haydar, "Kızım üvey ana elinde büyümesin, yattığı yer Asiyemi incitmesin," diyerek nefsine bile balta vurdu da civar köylerden haber yollayan nice koca memeli dulları, saçına ak düşmüş kız oğlan kızları zerre tereddüt etmeden kapısından çevirdi. Diyeceğim o ki, sevgiden yana bir noksanlığı olmadı Suna'nın. Akranları gibi saçlarını ören bir anası yoktu belki ama topladığı çiçeklerden başına taçlar yapan bir babası vardı. Bir de Kıymet Halası. Ona türlü türlü masallar anlatan; anasının yokluğunu doldurabilsin, gönlü daraldığında hooop başka diyarlara uçup ferahlayabilsin diye ona muhayyilesin-

den kendi hikâyelerini türetmesini öğreten birtanecik halası. Ah, halası!

O vakitler Suna'nın henüz tanımadığı Fırat'ınsa çok şükür anası da babası da sağdı. Fırat'ın ailesi, o daha üç yaşındayken İstanbul'a göçmüş; fakat gönlünü köyünde bırakmışlar soyundandı. Toprağından, kökünden uzak kalınca illete yakalanmış gibi sararıp solan Özeren ailesi, az biraz palazlandıktan sonra Fırat'ın on üçüne bastığı yıl, yıllar önce beş paraya sattıkları taş evlerini, on paraya geri aldılar. İstanbulluluk mertebesinden vazgeçecek değillerdi ama bayramdan bayrama nefeslenecek, yazdan yaza da şehrin kirini pasını Kuruçay'da atacaklardı üzerlerinden. Değerdi hani.

Fırat'ın üçünde terk ettiği köyüne on yıl sonra ilk kez geldiği o yaz, Suna da on iki yaşındaydı. Anlayacağınız, üç beş ayın hesabını yapmazsak Fırat'la Suna'nın arası hepi topu bir yaş.

Velhasıl, o yazın bir akşamı, Haydar Baygan, bahçelerindeki dut ağacının tepesine tünemiş kızına seslendi.

"Hadi," dedi, "in aşağı da Özerenlere gidelim. Bir hayırlı olsun, diyelim. Osman denen o herifi de cinim kadar sevmem ya... Rahmetli anasının hatırı var."

Suna, "Gelmem!" dedi.

Kızının sesindeki buluttan nem kapan Haydar sordu: "Sen ağlıyor musun yoksa Karadutum?"

Haydar'ın tasası boşa değildi; ağlıyordu Suna. Halası Kıymet, enişte siyle birlikte Almanya'ya göçeli tastamam bir ay olmuştu. Suna'nın bu yönden yarası pek tazeydi. Hem kızgındı hem küskündü.

"Ama yeter kendini paraladığın be Sunam. Kıymet Halan gelecek seni görmeye, hem de bir dolu hediyeyle. Hadi benim güzel Karadutum, in de gidelim Özerenlere. Senin yaşlarında bir oğulları var hem. Arkadaşlık edersiniz."

Ne hediyede ne de yeni bir arkadaşta gözü vardı Suna'nın. İçi acıyordu. Nasıl acımasın? Doğmadan yitirdiği anasından bilmediği öksüzlüğü halasının gidişinden öğreniyordu. Yılmadı babası. Nereden baksan bir saat dil döktü; allem etti kallem etti, ağzından girdi burnundan çıktı, sonunda razı etti ağaçtan inmeye. Yaşlı gözünden, sümüklü burnundan, kızarmış kulağından, dut pekmezine dönmüş saçından öptü. Yüzüne gözüne bahçedeki çeşmeden su çaldı. Akça pakça yanına katıp Özerenlerin evinin yolunu tuttu.

Baba kız ele ele otuz adımda vardılar komşularının evine. Kapıyı açan oğlanı ilkin çıkaramadı Haydar. Son gördüğünde boyu kayısı fidanından da kısa bir sübyandı Fırat. "Nasıl da büyümüş keraneci. Tabii ya! Suna büyürken Fırat öylece kalacak değildi ya. Ne çekti be şuncağız, babası olacak Osman itinin elinden. Oğlan daha kundaktayken başlamıştı höt zöt azarlamaya... Şikirsiz pezevenk!" diye içinden söylenirken "küüüt" diye bir sesle irkildi. Ne görsün? Suna boylu boyunca yere kapaklanmış, kaşından kanlar akıyor. Bir anda eli ayağı boşaldı adamcağızın. "Başkasının babalığına laf edeceğine kendi kızına mukayyet ol be adam!" diye dizlerini döverek dört döndü Suna'nın etrafında. Neyse ki Suna'nın ağlamasını duyan Özerenlerin kadınları, ellerinin bulaşığını akıta akıta feryat figan kapıya koştu. Suna'yı kucaklayıp içeri taşıdılar, sedire yatırdılar. Bir yandan Haydar'ı teskin ederken, bir yandan kızın kaşına pansuman yaptılar. Olan biten tırnağımın ucu kadar bir sıyrık; ama izi hâlâ durur Suna'da. Fırat'ı ilk görüşünde dizlerinin bağını çözen o acemi heyecanın izi...

Haydar'sa dünyadan bihaber o vakit. Sanıyor ki Suna'nın yere kapaklanması onun bir anlık gafletinden. Misafirlik bitip de Özerenlerden dönerken kaşındaki yarasından bir öpmesi

var ki Suna'yı... O an, o dakika, cenneti anaların ayaklarının altından bir hışım çekip alıp Haydar'ın önüne seresiniz gelir.

İşte o akşamın üzerinden nice kışlar ve nice yazlar geçti; Özerenler kışları gitti, yazları döndü. Suna ağaçlara çıktı, ağaçlardan indi. Daha daha kışlar ve bayramlar geçti. Özerenler kışları gitti, bayramlarda döndü. Suna, Fırat'ı gördükçe kızardı; görmedikçe karardı. Haydar, kızının yaz aylarında Özerenlerin köye gelişiyle gözlerinin başka türlü parlamasını fark ettikçe biraz; kış aylarında bir gelen bir giden mektupları gördükçe de büsbütün işkillendi. Yaklaşmakta olanın farkına varmaktaydı. Kızı gönlünü Özerenlerin oğluna kaptırmıştı. Eyvah ki ne eyvah! Hem Osman itine dünür olacak hem de Karadutu İstanbullara gelin gidecek. Vah ki ne vah! Allah vere de fakülteye yazılsa orada. Kor mu Fırat? Kor elbet, niye komasın? Kendi liseyi bile zor bitirdi ya, en nihayetinde İstanbul görmüş oğlan. Kor, kor. Hadi inşallah! Babası Osman dirliksiz iblisin tekiyse oğlu da öyle olacak değil ya. Baba ayrı, oğul ayrı.

Sahi, ayrı mı?

Yüzlerini bile görmedikleri gökteki babalarına yaranabilmek için olmadık işlere kalkışan, babalarının huzurunda bir nebze görünür olmak için körlerin gözünü açmaya, bununla yetinmeyip ölüleri diriltmeye, onunla da yetinmeyip denizleri ikiye yarmaya, daha da yetinmeyip çamurdan kuşlar yapıp içlerine can üflemeye heveslenen meczup oğulların çarmıhta son bulan hikâyelerinin, ta milada uzandığını bilmez miydi Haydar? Bilmezdi zaar.

Bilse, Fırat'ın da babasına görünür olmak için aynı onun gibi olmaya meyledeceğini iyi kötü sezmez miydi? Yok. Sezmedi. Aklından dahi geçmedi.

Nitekim yirmisine basan Suna'yı istemeye geldiklerinde

öyle mutluydu ki dokuz ev ötedekiler bile eksiksiz otuz iki dişini sayabiliyordu. Onun bu hâlini görenler, kızına olan düşkünlüğünü bilmeseler ve çok değil, iki damlacık da çiğ süt emmiş olsalar, "Kahveciye de bak sen, meğer kızından kurtulmaya ne de hevesliymiş!" diyerek sakil bir gıybetin kapısını aralayabilirlerdi. Şükür ki Haydar'ın sevinç gözyaşlarının, kızının mürüvvetini görmekten sebep olduğunu bilecek bir köy dolusu ehl-i takva vardı.

Hiç olmadı, ben vardım!

Sahi, vardım, değil mi?

De ki var idim, de ki yok idim. Hem siz benim varımı yoğumu bir kenara bırakın da Haydar'ın varı yoğu bir tanecik kızını baş göz etmesini dinleyin hele.

Malumat odur ki, Haydar'ın doğup büyüdüğü Kuruçay köyü ismiyle müsemma yerleşkelerdendi. Fırat'ın suyuna varamadan kurumuş kalmış olmasından mütevellit Kuruçay ismini yakıştırmıştı eskiler. Haydar, bunu bile bile hiç ister miydi gözünün nuru biricik kızının da köyünün bedbaht kaderini yaşamasını! Hiç ister miydi Fırat'ına varamadan kuruyup gitmesini! Hafazanallah! Kuruyup kalması şöyle dursun, Suna bir "Of," dese Haydar'ın içi oyulurdu. Bundan sebep, Özerenler, "Bir mâniniz yoksa, yarın akşam hayırlı bir iş için..." diye niyet beyan ettikleri dakika, "Verdim gitti!" dememek için dudağını bir ısırma ısırdı ki na, böyle mercimek tanesi gibi kan oturdu altdudağına. O şişik dudağıyla "erkeğim" demedi, "babayım" demedi, kız anası gibi koşturdu durdu düğün hazırlıklarına.

Laf, söz? E, oldu tabii biraz. Bir kere, "Çeyizde namaz örtüsü yok"tu. "Tövbe"ydi. "Kızın ana terbiyesinden yana noksanlığı var"dı. "Hem halası da zahmet edip Alamanya'dan ge-

lememiş mi"ydi? "Aaa"ydı. "Üzerime iyilik sağlık"tı. "Ayıp"tı. "Baba, hiç ananın yerini tutar mı"ydı! "Küçükken ağaç tepelerinden inmemiş"liği de cabasıydı. "Babası bir de tepesine çıkarsın"dı. Sonra büyük ayakları, gereğinden uzun boyu, kalın beli... Evlerden ırak, ölü gibi bembeyaz teni. "Genç kız dediğinin topukları pembe, bilekleri ince, burnu hokka, endamı narin olur"du. "Ne öyle, kazulet gibi"ydi. "Neyse, hiç yoktan gözlerinin yeşili, dudaklarının kirazı, azıcık da kirpiklerinin maşallahı var"dı. "Aman canım, neyse"ydi. "Her bitli baklanın bir kör alıcısı olur"du. "Bu Özerenlere gelin gidene zaten Allah acısın"dı, "Vallahi yazık"tı, "Haydar'da hiç mi akıl yok"tu, "Osman'ın karısına ettiği zulmü bilmez mi"ydi, "Gör bak! Şuraya yazıyorum. O Fırat da aynı babası gibi olacak"tı, "Hem, bize ne"ydi. "Allah mesut etsin"di. "Neticede, öksüz düğününe gitmek sevap"tı.

Anlayacağınız düğün öncesi de âdet yerini buldu. Kem gözler devrile devrile ürüdü, kervan yürüdü. Kıymet Halası da düğüne üç gün kala yetişip iğne oyasından bir namaz örtüsü, kedi cırmığı örneğinden bir de yelek ekledi çeyize.

Oh! Şükür! Eksik gedik tastamam.

Kıymet Halası, sandığın ağzını kapadı, nefes nefese oturdu üzerine. Başından yemenisi çekip ensesinin terini sildi.

"Yorulduk ama değdi be Sunam."

Cevap yok. Suna, yatağın üstüne oturmuş dalmış gitmiş. Var bu kızda bir hâller ya. Du bakalım.

"Çeyiz sandığının ağzı kapanınca sıra gelinin ağzını aralamaya gelirmiş, âdettir."

Duydu bu defa Suna. Gülümsedi. Yoktu öyle bir âdet. Küçüklüğünden beri ayaküstü hikâyeler türetip onu eğleyen halası uydurma bir âdetle Suna'nın ağzından laf almayı deni-

yordu. Halası ne ederse kendi mezhebince ederdi. Türküleri baştan yazar, masallara masal katar, olmadık âdetler uydurdu. Şimdi de üstü kapalı soruyordu. Fırat'la mutlu olacak mıydı? Suna ne bilsindi. Hem insan nasıl bilirdi ki? İnsan bilmesine bilirdi de her bildiğini söylemezdi, kendine bile... Suna da söylemedi. Yattı uyudu o gece. Halasıysa üstelemedi ama uyumadı da o gece. Bilirdi; zamansız öğüdün hükmü yoktu. Suna'nın başucuna kendi elleriyle yazıp üflediği keçi derisinden bir muska bıraktı. Bilirdi; söz uçandı, yazı kalandı.

Ertesi gün, Kuruçay ahalisi el ele verip Suna'yla Fırat'ı düğün dernek, davul zurna, alay halay, palas pandıras dünya evine soktular. Onların payına düşen dünya evi, İstanbul'da, Fatih'in bir mahallesinde, bir göz odaydı. Biri yeşillenmiş dört duvarı, azıcık akarı, azıcık kokarı, bir karış penceresi, bir para da kirası vardı.

Rutubetli ve mutlu son!

Yine de şimdilik gökten düşmüş olsun üç elma, onlar ermiş olsun muradına, siz çıkmış olun kerevetine. Ben de en başında söylediğimi hatırlatmış olayım:

Mutlu sonla mı bitecek bilinmez ama Suna'nın hikâyesi işte bu mutlu sonlarla başlıyor.

Üçüncü Son

Gün batarken oturduğu yerde daldığı uykudan, gündoğumuyla boynunda sızım sızım bir ağrıyla uyanıyor Suna. İnsanın, "Hadi kalk yerine yat," diyeni olmayınca... Neyse ki tabiat, kimi kimsesi olmayanı gözetir, kollar. Bundandır terk edilmiş evlerin duvarlarını sarmaşıkların bürümesi. Güneş de gözü gibi gözetiyor Suna'yı besbelli. Onun iki ayağı bir pabuca girmesin diye doğmayı ağırdan alarak ortalığı gıdım gıdım aydınlatıyor. Suna güneşin sevdiği kulu; batarken ayrı seviyor, doğarken ayrı. Hâlbuki Suna'nın ne güneşten haberi var ne de benden.

Boynunu ovuşturarak koltuktan kalkarken hangi güne uyandığını düşünüyor safi. Günlerden çarşamba. Çarşamba demek, çarşamba pazarı demek. Pazarcılar, sebze meyve yüklü kamyonetleriyle gürül gürül mahalleye doluşmaya başlar yakında. Pazar alışverişini akşama bırakırsa çürük çarığa kalır. O yüzden işe giderken fasulye alacak pazardan. Fırat fasulyeyi etli severdi. Bismillah! Hadi bakalım, bugünümüze de Fırat'ın sevdiği zerzevatlarla başladık...

Saat daha erken, sekizde çıksa rahat rahat yetişir mesaiye. Yatak odasına geçip bir saat daha uyusa yeri ama yeltenmiyor. Uyuyamaz bu saatten sonra. Yüzünü yıkıyor, saçını üs-

tünkörü tarıyor. Çaydanlığa su koyup kaynamaya bırakıyor. Babasının gönderdiği ketelerden birini çıkaracak buzluktan. Çay demini aldığında kete de çözülmüş olur, çayına katık eder. Babasını da bir özleme özlüyor ki, sorma! Sormaz mı hiç! Soruyor. Sahi, en son ne zaman görmüştü babasını? Tabii ya, halasının senesinde. Boşanma arifesinde... Fırat duaya bile gelmemişti. Zaten bir ay sonrası da boşanmışlardı. Koca altı ay geçmiş babasını son görüşünün üzerinden. Buruluyor içi. Köye gitse ya bir. Yok, gitmese. Babası gelse. Yok, gelmese... İstanbul'un yazı romatizmasını hepten azdırır; yol da ona çile olur. İyisi mi babasına hiç söylemesin burnunda tüttüğünü. Adamı da yok yere üzmesin. Söylese dayanamaz, ertesi gün atlar gelir. Gelmesin. İyi, peki, gelmesin.

Bir bardak çay koyup koltuğun cama yakın köşesine bırakıyor kendini. Çayından bir yudum bile almadan camdan dışarıyı seyre dalıyor. Servi de belini büke büke bir salınma salınıyor ki rüzgârda, insanın servi olası gelir.

İnsan hiç ağaca öykünür mü? Öykünür tabii! İnsan evladı yeri geldiğinde dağa taşa bile öykünür. Kimi cirminden noksandır dağın heybetine öykünür; kimi yüreğindeki ateşten kavruktur taşın soğuğuna öykünür. Herkesin heves ettiği başka türlü eksikten... Suna da servinin kendinden emin, müdanasız salınmasına öykünüyor işte.

Oturduğu yerde, elinde çay bardağı, belini bir o yana, bir bu yana büküyor. Servi bir o yana, bir bu yana salındıkça o da gerdanını bir o yana kırıyor, bir bu yana kırıyor. Omuzlarının birini aşağı indiriyor, birini yukarı kaldırıyor. Boynunun sızısını unutmuş, mabadını koltuktan kaldırmadan aheste aheste kıvırıyor. Hadi servinin rüzgârı var, Suna'nın nesi var? Pek pek elinde bir çay bardağı... Bir yudum içiyor. Yaptığının ayırdına varınca da gülüyor kendi hâline. Öyle ki gülmesinin

şiddetinden çayı püskürtüyor. Fırat görse bu hâlini, "Büyü artık," derdi. Fırat, görmesine göremez ama kulağına çalınan bu buyurgan sesle birden büyüyor Suna. Elinin tersiyle bir hışım siliyor ağzını. Haydaaa! Kestik salınmayı.

Bardağı lavaboya bırakıyor. Fırat sevmezdi ortalıkta bulaşık. Yatak odasına doğru gidiyor. Dolabını açıp eline gelen ilk elbiseyi çekiveriyor askıdan. Fırat bağrı açık elbise giydirmezdi. Elbiseyi üzerine geçiriyor. Kapının koluna asılı çantasını alıyor. Bu çantayı Fırat'la... Eeehh! Yetti! Fırat'ın canı cehen... Dilini ısır, Suna, dilini ısır! Tövbe, de! Dilini ısırıyor. Tövbe, diyor. Kapıyı çekip çıkıyor.

Ardında, rüzgârla salınmaya devam eden bir servi; lavaboda bir çay bardağı, lavabonun yanında açılmamış bir bayram çikolatası, bir de az evvelki gülüşünü bırakıyor.

Ortalıkta pazar tezgâhı falan görünmüyor. Şimdiye çoktan kurulmuş olurdu hâlbuki. Günleri karıştırmış olmasın? Çarşamba değil mi bugün? Hayret ede ede minibüs durağına kadar geliyor.

Lavaboda çay bardağını öyle kirli kirli bırakmasaydı... Fırat olsa... Fırat yok! Hiç değilse bayram çikolatasını dolaba koysaydı...

Bayram çikolatası! Bayram! Tabii ya. Bugün bayram diye pazar kurulmamış. E, bugün mesai de yok o zaman. Ne demeye evden çıktı Suna? Ah, akılsız Suna! Babasının, "Şaşkın Karadutum benim!" diye sevişi boşa değil ya. Babasının sesi çalınıyor kulağına. İçi eziliyor. Yok yok, yine de gelmesin... Romatizması var... Az buz yol değil ki... Babası bayram namazındadır şimdi. Bir saat sonra arayıp bayramını kutlasın. Yine de o bardağı...

Kolay mı? Nihayetinde bu yalnız geçirdiği ilk bayramı...

Dördüncü Son

Minibüse binmeden, gerisingeri evin yolunu tutuyor Suna. Her zaman yaptığı gibi, "İki sağ, iki sol, bir sağ," diye tekerlemeden edemiyor tabii. Emanet Apartmanı'nın önünde duruyor, anahtarı çantasından çıkarıyor ama kapıyı açmaya varmıyor eli. Hiç eve giresi yok. Peki ya lavabodaki çay bardağı? Kalsın! Apartmanın önündeki küçük parka doğru yürüyor. Bu parka ilk gelişi. Hatta beş aydır camdan seyrettiği serviyi ilk defa yakından görecek. Parkın girişinde de bir simitçi. Bayram seyran dememiş açmış tezgâhını.

"Bir simit alabilir miyim?"

Alabilir elbet. Alıyor.

Banka oturuyor. Servi ağacını ilk kez bu kadar yakından görüyor. Evinin penceresinden başka görünüyor, buradan başka. Dibine gelince daha da heybetli mübarek. O sırada simitçi, aksayan bacağını sürüye sürüye peşine yanaşıyor.

"Paranın üstü, abla!"

Şaşkın Suna. Parasının üstünü almamış.

"Dalmışım. Sağ olun."

"Ne demek. Hayırlı bayramlar, abla."

"Size de iyi bayramlar olsun."

Tüh! İlk bayramlaşması simitçiyle oldu. İçi buruluyor. Elin

adamı sonuçta... Acaba namazdan dönmüş müdür babası? Arasa, evde midir? Kahvededir kesin.

"Yatıra ziyarete mi geldiniz, abla?"

Anlamıyor Suna.

"Efendim?"

"Yatıra, diyorum. Şu ağacın dibi işte... Bayram ziyaretine mi geldin?"

"Siz"den "sen"e geçişi hızlı oluyor simitçinin. Ne de olsa gariban garibanı "efendim" deyişinden tanıyor. Bir gariban başka bir garibana sizli bizli hitap etmiyor. Garibanlar aralarına mesafe koyma gereği duymuyor. Garibanlar sıkışık yaşamaya alışkın.

Bizimki merakla soruyor:

"Burada yatır mı var ki?"

"Var tabii. Kimin nesidir, kimlerdendir bilmem ama her sabah tezgâhı açmadan ben bir Ayet-el Kürsi okurum ruhuna. İşim rast gitsin diye. Artık kim yatıyorsa burada, onun ruhuna."

"Gidiyor mu?"

"Ne gidiyor mu?"

"Yani, işin rast gidiyor mu?"

"Çok şükür okutuyorum çocukları."

"Okusunlar, okusunlar. Allah bağışlasın."

"Âmin, cümlemizinkini."

Cümlemizin çocuğu yok. Benim yok. Suna'nın yok. Fırat çocuk istemedi hiç. Misal, Kıymet Halasının da yoktu. Hâlbuki halası, çocukları çok severdi. En çok da Suna'yı. Uzatmıyor Suna, "Âmin," deyip geçiyor. Ama simitçi uzatıyor.

"Sen o zaman ziyarete gelmedin yatıra."

"Yok, bilmiyordum ben burada yatır olduğunu. Şu karşıki binada oturuyorum."

"Çok bileni yoktur; kuytuda köşede kalmış zavallıcık. Başında bir taşı bile yok. Yeni taşındınız herhalde, yoksa mahalleli bilir burayı."

"Beş ay oldu..."

Suna, simitçinin, "Yeni taşındınız herhalde," deyişindeki çoğul ifadeye seviniyor. Tek başınalığı, yapayalnızlığı, çöpsüz üzümlüğü ayan beyan yüzünden okunmuyor demek. İyi, güzel! Suna, yine de simitçinin bakışında bir kınama seziyor; "Beş aydır oturduğu evin önündeki yatırdan haberi yok, aklı bir karış havada belli ki," diye düşünüyor belki de.

Yersiz kuruntu. Hiç de öyle bir şey düşünmüyor simitçi hâlbuki. Ah, Suna! Bu kızla işimiz iş. Eskiden kimin ne düşündüğüne hiç mi hiç itibar etmezdi. Arada köy yerinde, onun bilmişliklerine, "Kız Suna! Ebem karı gibi konuşmaya başladın yine," diye tıslayan köylü kadınlarına çemkirir, sonra koşup babasına anlatırdı. Babası, "Halt etmişler!" diye çatardı kaşlarını. "Fikri sorulmadan fikrini söyleyenin fikrine itibar etmeyeceksin," derdi. Yer etmişti bu Suna'da. Babasından güç almış ya da köylülerinin tabiriyle "yüz bulmuş", böyle böyle öğrenmişti bildiğini okumayı ama Fırat'la evlendikten sonra günden güne değişti her şey. Fırat, Suna'nın bahtına inci gibi yazılmışken kendisine üstünkörü karalanmış olan baba şefkatine bilenmeye başladı. İlk başlarda biraz, sonraları pek çok... Suna'nın babasından güç alıp inşa ettiği ne varsa Fırat'ın hepten gözüne görünür olmaya başladı. Kendi bile neyi, niye ettiğini bilmeden teker teker kırıp dökmeye, yakıp yıkmaya meyletti. Hamuru şefkatle yoğrulmamış mutsuz bir çocuk ne ederse Fırat da işte onu etti. Ne eksik ne fazla. Kendinde olmayanı Suna'da gördükçe bilendi de bilendi.

Önce "Büyü artık Suna"larla, "Burası köy yeri değil"lerle; sonra "Boş boş konuşma"larla, "Sen ne anlarsın"larla gün gün

kırdı Suna'nın özüne olan imanını. Gün gün fark etmeden alıştıkça Suna, gün gün yüklendi Fırat. Belli belirsiz, azar azar, ufak ufak, ne olduğunu bile anlamadan; gün gün kırıla kırıla, gün gün düzledi kendini Suna. Dümdüz oldu. Yüzünde köşesi, çıkıntısı olmayanın sıfatı, sureti olur mu? Olmaz tabii. Gün gelir aynada gördüğünü kendi bile tanıyamaz olur. Suna'nın da ruhunun hakiki sıfatı, işte böyle gün gün, çizgi çizgi kayboldu.

Simitçi ne bilsin Suna'nın özüne olan imanının nerelerden kırıldığını.

"İyi bari," diyor, "evin yeri güzel. Önü kapanmaz. Yatır var ne de olsa."

"Güzel, evet. Servi ağacını görüyor. Hem rahmetli halamdan yadigâr."

Bu defa simitçi uzatmıyor, halasına rahmet okuyup yeniden iyi bayramlar diliyor.

"İyi bayramlar."

Yok yere, ikinci bayramlaşması yine simitçiyle. Yine içi buruluyor. Babası dönmüştür eve artık. Arasın da bir sesini duysun, bayramlaşsınlar.

Arıyor Suna. Çalıyor telefon. Açıyor babası, "Karadutum benim!" diyerek. Gitmemiş meğer bayram namazına. "Bu bayram da böyle olsun"muş, "İçinden gelmemiş"miş. Korkuyor Suna. Dizleri mi kötüledi iyiden iyiye acaba? O yüzden mi gitmemiş namaza? Cevabından çekiniyor. Soramıyor. Onun yerine, "Kınamazlar mı baba?" diyor.

"Bu zamana kadar gittiklerime saysınlar. Boş ver sen onları. Hem kınayası gelen de kına yaksın," diye kıs kıs gülüyor babası.

Küçük bir çocuğun şakasına tevazu gösterir gibi gülümsüyor Suna. "Çok özledim," diyemiyor. Onun yerine, "Yormuyorsun değil mi kendini?" diyebiliyor.

"Sen beni merak etme Karadutum, iyiyim ben," diye cevaplıyor babası.

Sessizlik.

"Bak Sunam! Söylemeye hacet yok da... İçim de hiç rahat değil. Burası senin evin. Canını sıkan eden olur, bir şey olur... Önünü ardını düşünme, toplan gel."

Yine sessizlik. Kesik kesik devam ediyor babası konuşmaya. "Özerenleri dert ediyorsan sen... Şeytan görsün o kertimiş yüzlerini. Köylü laf söz eder diye tasan varsa... Bak bu köyü kökünden ateşe veririm ben senin için, bilesin. Ben bu yaştan sonra oralara ayak uyduramam ama ağaç değiliz ya, gerekirse satar savar yerleşiriz başka yere. Bir de güzel yazdırırız seni fakülteye. O soysuzun evladı zamanında mâni olmayaydı... Kor sandıydım, komadı. Eşşoleşşeğin dölü... Tövbe tövbe bayram günü... Hem atla deve değil ya, bir daha girersin. Olmayacak iş midir?"

"Hem de hiç olmayacak iş. Ne hevesim ne de takatım var artık!" diyemiyor. Onun yerine, "Yok babam, ondan değil. Çok iyiyim ben burada. Hem bak acenteye gireli daha altı ay olmamışken terfi verecekler bana. Bayramın üçüncü günü de iş yerinden arkadaşlarla pikniğe gidiyoruz. Keyfim yerinde benim. İçin rahat olsun," diyor.

Haydar'ın içi biraz rahat oluyor, kızının istikbaline umutlanıyor umutlanmasına da ortada ne bir terfi var ne bir piknik planı ne de arkadaşlar. Hepi topu az evvel bayramlaştığı bir simitçi. Bir de ben.

Suna yalan söylüyor. Keyfi yerinde falan değil. Haydar seziyor. Bense biliyorum.

Suna telefonu kapadığında babasına yalan söylediğine dertleniyor azıcık ama yalana alışmış artık. Hele o evliliğinin son zamanlarında, babası, kocasını her soruşunda yeni

bir yalan türetmesi vardı ki telefonu kapatır kapatmaz kırk kere tövbe ederdi içinden. Kâh şirketi başka bir şehre yollamış olurdu Fırat'ı kâh arkadaşları halı sahaya çağırmış. "Fırat hepten beni beğenmez, doğru düzgün eve bile uğramaz oldu," diyemez, onun yerine, "O da bir iki saate gelir baba," der geçiştirirdi.

Gerçeği ancak, gerçeğin ne olduğunu büsbütün idrak edebildiğinde söylemişti babasına. Koca beş yılın sonunda, halasının verdiği muskayı boynundan çıkarıp açıp okumuştu. O an vermişti kararını. Sabah saatin beşinde aramış, "Bitti baba," demişti. "Hor görüyor beni. Mutsuzum ben."

Duyduğu yetmişti Haydar'a, dahasını bilmeye gerek yoktu. Otobüs saatini zor etmiş, hemen İstanbul'a gelip gerisingeriye dinlenmeden köye götürmüştü Suna'yı.

"Hor görüyor ha? Sunamı? Benim gözümden sakındığım Karadutumu?"

Haydar için Fırat, o gün, o dakika öldü.

Suna içinse Fırat, iki başka Fırat. Biri kaşındaki yara izinden, biri kırık imanından bildiği.

Fırat içinse Suna, herkes gibiydi. O garip hiç kimseyi sevemezdi.

Benim içinse Suna... Durun hele, anlatıyorum.

Suna, bayram günü telefonda babasına yalanlar söylemesinin, boşanmasının, babasının romatizmasının, halasının ölümünün, koca İstanbul'da bir başına oluşunun tasasını, evhamını birer birer kucağına toplayıp oturuyor koltuğa. Sanırsın pirinç ayıklayacak.

Akşam güneşi, tam servi ağacının arkasında. Servi salındıkça bir gözüküyor bir kayboluyor. Görseniz öyle güzel ki. Sunacağız görmüyor. Gözü kucağındaki öbek öbek dertlerin-

de. Hâlbuki başını bir kaldırsa. Kaldırmıyor. Boynu eğik, sırtı kambur, dert ayıklıyor. İçlerinden Fırat'ı seçiyor yine. Daha önce hiç yapmamış gibi oturup enikonu düşünüyor. Aslında bu defa Fırat'ı değil de o kadını düşünüyor.

Elleri nasıl acaba? Suna'nınkiler gibi iri iri olacak değil ya. Narindir tabii. Yoksa Fırat, ne demeye gece gizlice yataktan kalkıp Suna'ya etmediği iltifatları telefonda ona etsin. Ya saçları? Zihninde bir karaltı peyda oluyor. Upuzun, dümdüz, parıl parıl saçlarını savuran bir kadın. Alımlı, havalı. Rugan da bir topuklu giymiş ki sorma. Sormaz mı Suna! Soruyor tabii; o kadın kadar "kadın" değil mi Suna?

Ne bir kare fotoğrafını ne de kendini görmüşlüğü var ama belinin inceliğinden de zerre şüphe etmiyor. Kırmızı ruju; ojeli, bakımlı elleri; renk renk ipek gömlekleri var elbet. Suna'ya göre, Suna'da olmayan her bir şey o kadında var. Yoksa Fırat, beş yıl boyunca Suna'dan her gün biraz daha eksilttiği kıymeti sakınmadan tastamam o kadına vermezdi ya. Hoş, Fırat o kadına da kıymet vermedi ama Suna bunu bilmiyor. Suna'nın tek bildiği, o gece kapı arkasından duydukları.

Başa sarıp sarıp zihninde yeniden oynatıyor o geceyi; uykusunun ortasında Fırat'ın telefonunun titrediğini, Fırat'ın yataktan sessizce kalktığını, yatak odasından çıkıp kapının ardında fısır fısır bir sesle ömründe duymadığı methiyeler düzdüğünü, konuşmasını bitirip yine sessizce yatağa döndüğünü, hiçbir şey olmamış gibi horul horul uyuduğunu... Fırat'ın horultusunun arasında, yumruğunu ısırıp bir vakit ağladığını, sessizce yataktan kalktığını, ne edeceğini bilemediğinden İstanbul'daki ikinci evlerinin karşıki evin tuvalet camına bakan bir masa, iki sandalyelik biçimsiz balkonunda sabahı sabah ettiğini, gün ağarmaya başlamışken prostat komşusunun beşinci sifon sesinin ezan sesine karıştığını,

imamın Hayye-ale-l-felah'ini duyar duymaz elinin –gayriihtiyari– halasının düğünden önceki gece başucuna bıraktığı ve o günden beri boynundan hiç çıkarmadığı muskaya gittiğini, "Muska dediğin kötülüklerden korumaz mı insanı? Bu nasıl korumak?" diye isyan ederek tırnaklarıyla kerte kerte muskanın keçi derisinden mamul muhafazasını dikiş yerlerinden söküp açtığını ve içinde dua yerine halasının beş yıl demlenmiş öğüdünü bulduğunu hatırlıyor.

Ve okur okumaz da babasını aradığını...

Kıymet'ten kıymetlisine,

De ki şimdi yanındayım, Sunam.

De ki çeyiz sandığını daha şimdi kapadık. De ki ben ensemin yorgunluk terini daha yeni sildim yemenimin ucuyla.

De ki sen daha şimdi baktın bana nemli gözlerinle. De ki ben şimdi düşündüm, "Zümrüt gözlerine kurban olduğumun mırığı düğün heyecanından mı böyle asık, yoksa içini huzursuz eden bir şey mi var?" diye.

De ki şimdi sordum: "Mutlu musun Sunam?"

De ki şimdi cevap verdin: "Mutluyum, halam."

Oh, çok şükür!

O vakit muskanın duası şudur:

Güzel yavrum! Kıymetlim!

Mutluluğun daim, mutlu edenin ömürlük olsun dilerim. Alnının çatından öperim.

Mutluysan muska didiklemek aklına bile gelmez, bu yazdıklarımı da okumazsın ya... De ki okudun.

De ki şimdi sordum: "Mutlu musun Sunam?"

De ki şimdi cevap verdin: "Muskayı açacak kadar, halam..."

O vakit muskanın duası şudur:

Güzel yavrum! Kıymetlim!

Bugünün şerrini bugün kesip atmazsan yarına sirayet eder, yarına sirayet edense sen fark etmeden ömrünü sarar.

Mutsuzluğunu daim, mutsuz edenini ömürlük etmemeni dilerim. Senin elindedir. Alnının çatından öperim.

Kıymet – 21 Ağustos 2010

"Alo, baba!"

"Karadutum? Hayırdır kızım? Sabahın bu kör saatinde... Bir şey mi oldu?"

"Bitti baba. Hor görüyor beni. Mutsuzum ben."

Halasının öğüdünü dinlemiş, kesip atmıştı o günün şerrini. Daha mı mutluydu şimdi? Ne bilsin. Hem insan nasıl bilirdi ki? Özlemese iyiydi ama yine de özlüyordu işte Fırat'ı. Onca kötüyü unutuyor, bir iki iyiyi hatırlıyordu hep. Hem saçları o kadınınkiler gibi dümdüz olsaydı, Suna da o kadın kadar "kadın" olsaydı her şey başka olmaz mıydı?

Ah, Suna!

Bayram günü açık kuaför bulunur mu acaba? Bulunuyor. Bir güzel fön çektiriyor Suna saçlarına. Bana sorarsanız kıvırcık çok yakışıyor Suna'ya ama bana bir şey soran yok. Şimdilik ses etmiyorum.

Kuaförden çıktıktan sonra biraz keyfi yerine geliyor. Mahallede günün bayramlaşmaları bitmiş. Park, sokaklara salınmış çocuklarla cıvıl cıvıl. Simitçi, tezgâhını kapamış. İşleri rast gitmiş demek.

Simitçi şimdi burada olsaydı iki lafın belini kırarlardı. "Parkın içinde yatır mı olurmuş? Ya da yatırın olduğu yere park mı yapmışlar?" diye sorardı belki Suna. Belki bilirdi si-

mitçi. Sabah sorsaydı keşke. Belki bir gün çay demler, termosa doldurur, parka getirir. Hemen şurası evi zaten. Ne olacak, eline mi yapışır! Beraber içerler işte. Temiz yüzlü bir adamcağız şu simitçi. Ayağına ne oldu da aksıyor acaba? "Evin önü kapanmaz," demişti. Kapanmasın, iyi bari. Vazgeçiyor. Belki de demlemez. İstanbul'da kimseye güvenilmez ne de olsa. Ya köyde? Azıcık dedikoduları var ama kötü insanlar değil hiçbiri. Fırat? Bir zamanlar iyiydi. Hangi zamanlar? Mesela düğünden bir hafta önce, "Söyle şu babana sana 'Karadutum' demeyi kessin. En azından benim yanımda demesin. İfrit oluyorum," dediği zaman da iyi miydi? Gerçi sonra özür dilemişti. "Her düğün öncesi böyle gerginlikler olur"du.

Her düğün öncesi böylesi gerginlikler olmazdı. Suna bilmiyordu. Ben biliyordum.

Suna saftı. Ben değildim. Saf kalamayacak kadar toprağın altındaydım. Suna'nın kafası karışıktı; benim değildi.

Ben kim miyim? Durun hele, Suna beni bir bulsun da...

Akşam oldu yine. Hava kararda. Eve gitme vakti. Akşamları hiç sevmiyor Suna. Hele şu bayramlar. Tatil bitse de işe gitse. İşini çok sevdiğinden değil de... Hem neyini sevecek bilet kesmenin. Her gün binlerce insan bir şehirden bir şehre, bir ülkeden bir ülkeye uçuyor. İnsan evladı kuş misali. Yok, herkes değil. Misal, Suna değil. Suna biletleri kesiyor. Suna hep yerinde.

Fırat o kadınla tatillere de gitmiştir kesin. Fırat'ın canı cehenneme! Dilini ısır Suna, dilini ısır! Tövbe, de! Bu defa dilini ısırmıyor, yine de yarım ağız bir tövbe ediyor Suna. Emanet Apartmanı'nın önünde duruyor. Anahtarı kilide sokuyor. Bir sol. Açıldı kapı. Kapandı kapı.

Suna, apartmanın karanlığına karışıyor.

Beşinci Son

Koltukta değil, yatağında uyanıyor bu defa. Bayramın ikinci günü. Kapı çalınıyor. Gelenler, mahallenin çocukları.

"İyi bayramlar, abla."

"Size de iyi bayramlar."

Sessizlik.

Bak işte, unutmuş bayram şekeri almayı. Bozuk para çanağından üç para alıyor eline, birer birer dağıtıyor. Sonra aklına işyerinden verdikleri bayram çikolatası geliyor. Hemen mutfağa koşup getiriyor paketi.

Çocuklar parayı alıyor, üstüne bir de çikolatalarını yiyorlar ama yüzlerinde silik bir tebessüm bile belirmiyor. "İyi günler," diyerek yürüyüp gidiyorlar ruhları kocamış insanlar gibi. Hemen kabahati kendinde buluyor Suna. Çocukları neşeyle karşılamamış olduğuna yoruyor bu memnuniyetsiz havayı. Ah, Suna! Dünya yansa kendinden bilecek. Nerede o hayat dolu kız? Çocukluğunu düşünüyor; babası ve halasıyla dut topladıkları bir bayram günü geliyor aklına. Dut ağacının altına uzun, geniş bir muşamba germişler. Halası bir ucundan, Suna bir ucundan... Babası ağacı salladıkça dutlar pıtır pıtır dökülüyor muşambaya. Dutlar pıtır pıtır döküldükçe Suna kıkır kıkır gülüyor.

"Dutlar yağıyooor, Haydar bakıyor, Suna kızı muşamba tutuyooor," diye bilindik bir çocuk şarkısına yeni sözler uyduruyor halası. Ah, halası! Belli belirsiz bir gülümseme geçiyor gözlerinden. Ah, çocukluğu! Gülümseme kayboluyor.

Söz veriyor kendine; bir dahaki sefere çocuklara neşeyle açacak kapıyı. Neşeye takatı yok ama olsun. Daha dün babasına etraflıca yalanlar söylemesini bildi madem, çocuklara da bir iki güler yalandan ama henüz başka gelen giden yok.

Gelen giden olmayınca ne yapsın, yine bir hikâye uyduruyor oturduğu yerden. Halasının ruhu şad olsun. Hikâye bu ya, kapı çalınıyor. Açıyor kapıyı Suna. Bir de ne görsün; köydeki çocukluk arkadaşları. Yok, Fırat değil. Fırat sonraları geliyor ya köye. Köyden arkadaşları enik cücük doluşmuş kapısına. "İyi bayramlar Suna," diyorlar hep bir ağızdan. "Size de iyi bayramlar," diyeceği yerde, "Size ne yaptılar böyle? Hiç büyümemişsiniz," diye soruyor Suna. "Biz de sana sormaya geldik. Sana ne yaptılar böyle? Ne çok büyümüşsün!" diye üste çıkıyor bacaksızlar. Sevmiyor Suna bu hikâyeyi. Sabi sübyan sihir gibi yok olup gidiyor kapıdan.

Pufff!

Burada kestik!

Sonunu getiremiyor bu sefer. Bu da sonsuz kalsın. Servi, bir sağa bir sola salınırken sonunu düşünüyor mu hiç? "En son hangi yanda durayım?" diyor mu? Demiyor. Suna da salınsın bakalım şimdilik. Ne de olsa beni bulması an meselesi.

Altıncı Son

Bayramın üçüncü günü. Koltukta uyanıyor yine Suna. Servinin salınmasını izlerken içi geçmiş demek. Sanırsın, servi onu ayağında salladı. Simitçi açmış mıdır tezgâhını acaba? Çay demlese de termosla parka... Ne münasebet! Elin adamıyla... Bir kötülük yok gerçi bunda ama... İstanbul burası. Sanki köy yeri olsa farklı. Farklı tabii. Köy yerinde babası var hem. N'apsın simitçinin sohbetini! Fırat, "Sağ gözünden sol gözüne güvenmeyeceksin İstanbul'da," derdi. Hâlbuki Fırat iki gözüydü... İki gözüne de mi güvenmesindi?

Neyse, çayı demlesin de olmadı tek başına gider oturur parka. İnsan, açık havada oturmak için illa birinin yarenliğine mi muhtaç? Çok dert ediyorsa yanına da alır bir gazete, banka yerleşip okurmuş gibi gizlenir arkasına. Okurmuş gibi... Hâlbuki ne çok okurdu eskiden; gazete, kitap, mecmua... Artık köy yerinde ne bulursa. İstanbul'a geldiğinden beri eline kitap almışlığı olmamıştı. Yoktu artık hevesi ama göstermelik de olsa alsındı bir gazete, iki saat oyalansa öyle kârdı.

Ertesi gün tatil bitiyor zaten. İş varken yalnızlığa katlanmak kolay. Bugünü atlatsa yeter.

Termosu da ilk defa kullanacak. Deminden biraz, suyun-

dan biraz derken tutturuyor güzel bir kıvam. Termosu Fırat'ın şirket pikniği için almışlardı...

Hasbinallah! Yine Fırat'a döndük. Haydi, sar başa!

İlk başta, "Eşler de geliyor," demişti Suna'ya. Hatta peşin peşin uyarmıştı: "Bak şimdiden söylüyorum, 'Bizim köyde şöyle yapardık, böyle ederdik,' falan diye başlayıp insanları sıkma yine," demişti. Suna'nın, Fırat'ın iş arkadaşlarıyla denk gelişi belki bir, bilemedin ikiydi. Ne ara sıkmıştı o insanları? Şaşıp kalmıştı Suna. Sonra da zaten, "Arkadaş şimdi haber etti. Ben yanlış anlamışım, eşler gelmiyormuş," diye caymıştı. Son dakika Suna'yı öylece ardında bırakmış, termosu da, Suna'nın geceden yaptığı kömbeyi de almadan iki dirhem bir çekirdek çıkıp gitmişti. Hiç de pikniğe gider bir hâli yoktu ya... Suna'ya şimdi bile sorsanız hâlâ aynen böyle anlatır olanları. Şeytan sol omzundan seslenip de, "Bak demek ki taaa o zamandan, o kadınlaaa..." diye dürtmez. Şeytana kalsa dürter de, Suna duymaz. Hâlbuki Suna'nın uzun saçlı ve narin hayal ettiği o kısa saçlı ve baldırları maşallahlı anasının gözü kadın, "Katiyen!" demişti, "Benim olduğum yere karını getiremezsin!"

Suna kızımın dünyadan haberi yok. Benim var.

Çünkü Suna henüz yaşamakta. Bense yaşadım.

Sahi, yaşadım mı?

Durun hele, çay bir demini alsın da...

Simitçi açmamış tezgâhını. Aman, iyi canım! O da simitçiye gelmedi ya. Termosunu ve peçeteye sardığı ketesini sağ yanına koyuyor Suna. Bir güzel kuruluyor bankın ortasına. Belli ki anaları, çocuklarını salmamış sokaklara daha. Öğleyi bulur onların parka doluşmaları. İsabet olmuş, hem belki sakin sakin, gerçekten okur gazetesini.

Dudağının üzerine tekir bir kedi oturmuş gibi görünen pos bıyıklı bayiden aldığı gazeteyi eline almadan, gözucuyla kucağından okumaya başlıyor Suna. Ecnebi bir artist yatıyla Bodrum koylarını geziyormuş. İyi, peki, gezsin. Kat yerini bozmadan, gazeteyi tersyüz ediyor dizlerinin üstünde. Gazetenin üst yarısındaki yüzü mozaiklenmiş bir kadın fotoğrafının yanına koca harflerle yazmışlar: "BU SON OLSUN!" İyi, peki, olsun. Demekle oluyorsa... Çöpte bir kadın cesedi bulunmuş. Okumuyor haberin gerisini. Kamuflaj niyetine aldığı gazetesini soluna koyup ketesinden ufak lokmalar koparırken karşısındaki serviyi seyre koyuluyor.

Salınmıyor bu defa servi. Esmiyor ya, ondan. Öyle kaskatı dikilmekte. Serviye rüzgâr lazım, Suna'ya ne lazım?

Gençten bir kadın sesiyle irkiliyor Suna: "Merhaba, rica etsem gazeteyi alabilir misiniz acaba?"

Bankın tümünü kaplamış olmaktan utanarak, "Tabii," diyor Suna. Gazeteyi tekrar kucağına, termosu ve peçeteye sarılı keteyi de eline alıp bankın ucuna kayarak yer açıyor solunda.

"Buyurun. Kusura kalmayın!"

Sevecen ve muzip bir tonla cevaplıyor kadın. "Rica ederim. Bu parka da bir bank daha koyamadılar. Büyük olay sanki. Bir tane numune niyetine..."

Ne desin Suna. Çekingen gülümsüyor sadece. Bir şey demiş olmak için, "Yatırı ziyarete mi geldiniz siz?" diye soruyor kızıl saçlarını tepesinde toplamış, güzel yüzlü kadına.

Aniden peydahlanmış bir rüzgâr gibi, kadının, balıketli kadınlara has kahkahası esiyor parkın içinde.

"Ahahah! Çok yaşayın siz. Yok yahu, ne yatırı! Yatır falan yok burada."

Suna, kadını neyin bu kadar güldürdüğünü bilemediğinden çekinerek fısıldıyor: "Şuradaki simitçi öyle söylemişti de..."

Kadın önce bir süzüyor Suna'yı baştan aşağı. Belli ki tartmak istiyor muhatabını. "Mevzuya girmeye değer mi, değmez mi?" diye düşünüyor belki de. Değer görmüş olacak ki başlıyor anlatmaya: "Bakın, bu yatır mevzusu tam bir komedi. Yıllar önce aklıevvelin biri çıktı, 'Burada yatır var,' dedi. Hepsi bu. O gün bugün burası yatır oldu. O da niye biliyor musunuz?"

Merakla soruyor Suna.

"Niye?"

"Kuytuda kalıyor ya burası. Sarhoşu, serserisi, uğursuzu gelip gelip buraya –affedersiniz– işiyordu o zamanlar. Öyle ki sidik kokusundan duramazdınız. Ne zaman ki adı 'yatır' oldu, serserilerin ayağı da sidiği de kesildi. Tahminimce yatır efsanesini ortaya atan kişi de bunu hesap etti. Hayır, ortada bir hikâye de yok. Öyle, yatır var mı, var işte."

"Bu kadar mı yani bu yatırın hikâyesi?"

"Bu kadar tabii. Ben doğma büyüme buralıyım. Çocukluğumda yoktu böyle bir yatır falan. İşte, bir servi ağacı vardı tek başına, bir yanındaki kırık çeşme, bir de şimdi yatır dedikleri şu ufak tümsek; üstü yeşillenmiş bir kaya parçası yani. Park derdik biz buraya. Gerçi bu üzerinde oturduğumuz bank bile yoktu o zamanlar. İki karış bir yeşil alan. Adı park mı, park... Çeşme de bildim bileli kırıktı. Artık ne zaman yapıldı, kim yaptırdı, ne zaman kırıldı bilmem. Üzerinde yazı falan da kalmamış, harap olmuş. Bir ara üniversite eğitimi için Ankara'ya gittim. Dört yıl sonra döndüğümde bir baktım buraya insanlar doluşmuş. Adamın biri toplamış mahalleliyi etrafına, hararetli hararetli konuşuyor; 'Ecdadımızın mezarı sahipsiz değildir!' diye bağırıyor. Soru sormaya, aslını astarını öğrenmeye kalkan olursa, 'Edep yahu! Erenlerimize hiç mi hürmetiniz yok!' diyerek çıkışıyor. Derken başka başka sesler, 'Adam haklı! Az susun da evliyadan şifa dilemeye, şu çeşmeden bir yudum su

içmeye yüzünüz olsun,' diye arka çıkıyor. 'Yahu, kimmiş bu ulu ecdadımız?' demeye kalmadan baktım ki birkaç gün içinde, dandik tellerle tümseğin ve çeşmenin etrafını çevirmişler. Bir güzel de boyamışlar yeşile. Oh! Al sana yatır! Bir kişinin demesiyle bir gecede yatır oldu burası. Ne yalan söyleyeyim sidik kokusu kesilince biz de durumdan şikâyetçi olmadık. Gerçi şikâyetçi olsak ne yazar. Galeyana gelmiş evliya soyuna söz anlatmak ne mümkün! Peki, dedik. Sidik kokacağına en azından bir iki çul çaput bağlarlar diye düşünüp ses etmedik hiçbirimiz. En azından bizim aile öyle düşündü. 'Kim yatıyor burada?' diye sorsanız buraya gelip dua edenlere, bir tanesinden doğru dürüst bir cevap alamazsınız. Yok çünkü öyle biri!"

"Hayret," diyor Suna, yine ne diyeceğini bilemeyerek.

"Hayret ki ne hayret. Neyse. Hem yatır sayesinde burada küçücük de olsa bir yeşil alan bıraktılar. Dokunamadılar buraya. Var bilsinler, zararı yok."

"Var bilsinler madem," diyor Suna, safiyane gülümsemesiyle.

Öyle güzel gülüyor ki Suna, bir görseniz.

"Çay demleyip getirmiştim evden. Bir bardak doldursam size de. Temiz bardak da var."

Suna'nın saflığından taşan nur, kadının yüzünü de aydınlatıyor. Gülümseyerek, "Hiç hayır demem çaya. İsterim tabii. Çok teşekkürler. Bu arada kusura bakmayın lütfen. Alt tarafı bir soru sordunuz, ben de böyle bir anda... Gaza gelip patavatsızlık etmedim umarım. Sanki size çıkışmış gibi."

Kusura bakar mı Suna? Çayını, ketesini paylaşacağı; sohbet edeceği birini bulmuş, daha ne istesin. Nasıl teşekkür etse az. Çayı doldururken bir yandan da cevap veriyor kadına.

"Kusur olur mu hiç! Olan biteni anlattınız ne güzel. Ben buraya taşınalı beş ay oldu ama düne kadar varlığını bilmiyordum. Bugün de yokluğunu öğrendim sizden."

Suna çok masumane söylüyor bu sözleri ama kadın çayı alırken yine bir kahkaha atıyor.

"Dün varlığını, bugün yokluğunu. Bayıldım buna, bayıldım. Durumu ne de güzel özetlediniz. Bir varmış, bir yokmuş... Çok yaşayın siz!"

Suna gülmüyor. Görevine odaklanmış; henüz ismini bile bilmediği yeni arkadaşını çayıyla, ketesiyle ağırlamaya adıyor kendini.

"Kete bilir misiniz? Babam köyden göndermişti de. Fazladan getirmiştim yanımda. Buyurun."

"Bilirim keteyi ama almayayım çok teşekkürler. Hamur işi yemiyorum uzun süredir. Köy neresi bu arada?"

"Erzincanlıyım. Kuruçay köyünden. Siz?"

"Kayseri'den göçmüş bizimkiler de zamanında ama ben İstanbul doğumluyum. Keteyi de bizimkilerden biliyorum, rahmetli yayamın, yani babaannemin evinden eksik olmazdı. Ermeniyiz biz."

Gülümsüyor Suna. Haklarında babasından çok şey duyduğu ama daha önce hiç denk gelmediği bu kültürden birini tanımış olmaktan dolayı mutlu.

"Bizim köyde çok Ermeni yaşarmış eskiden. Babam da çocukmuş ya işte, hatırladığı kadarını anlatırdı. Çok şey öğrenmişiz onlardan derdi, duygulanırdı anlatırken. Hatta birkaç kelime de öğretmişti bana. *Tırçun* mesela. Kuş demekmiş Ermenicede. Hatta ben kuşu *tırçun* diye bilirdim o zamanlar. Türkçe olmadığını sonradan öğrendim."

"*Tırçun*..." Gülümsüyor kadın. "Evet, 'kuş' demek. Babanız da ne tatlı insanmış sizin öyle. Tanımadan sevdim doğrusu."

Yüzü aydınlanıyor Suna'nın, sohbet edecek birini bulmakla kalmıyor, babasını da sevdiriyor hiç tanımadığı bu kadına. Ah, babası! Yüzü aydınlanıyor.

"Öyledir, dünya iyisidir."

"Belli. Bu arada ismim Dina. Çay için de sohbet için de çok teşekkür ederim. Ne güzel tesadüf oldu. Lafta değil, gönülden memnun oldum ama kalkmam lazım şimdi. Beş dakikalığına gelmiştim aslında. Buraya böyle fırsat buldukça gelir, bir nefes alır öyle giderim nereye gideceksem. Malum nefes alınacak yer kalmadı artık. Ama böyle termosla falan tam teçhizat gelmek hiç aklıma gelmemişti. Çok iyi fikirmiş."

"Benim ismim de Suna. Ne demek, afiyet olsun. Ben yapıp getiririm yine, buralardaysanız siz... Evim hemen şurası, 86 numara. Şu apartman."

Suna bu son cümleyi der demez yanaklarına al basıyor. Sanki yalnızlığı gün yüzüne çıkmış, bir cana hasretliği ayan beyan ortaya serilmiş. Oysa gayet de memnun kadın, bu üstü kapalı arkadaşlık teklifinden.

"O zaman memnun oldum, Suna. Demek ki görüşeceğiz daha. Günün güzel geçsin ve iyi bayramlar tabii ki."

"Görüşürüz. Size de... Yani... Sana da iyi bayramlar, Dina."

Dina, hızlı adımlarla parktan çıkarken Suna yine kendine kızmakla meşgul. "Sana da iyi bayramlar," dediğine hayıflanıyor. Siz demeye devam etse daha mı iyiydi acaba? Hem onun bayramı değildi ki. Ayıp mı olmuştu?

Ayıp olmamıştı. Suna bilmiyordu. Ben biliyordum.

Ben kim miyim?

Simitçinin "var" dediği, Dina'nın "yok" dediği... Sidikli serserileri savan evliyayım ben.

Bir varmışım, bir yokmuşum.

Sahi, yok muymuşum?

Durun hele, anlatıyorum. Evvela Suna'ya "Üç Güzeller" türküsünü hatırlatayım da...

Yedinci Son

Çok şükür, geçip gitti şu tatil denen musibet. İşe gidecek olduğunun idrakiyle mutlu uyanıyor Suna bugün. Altı üstü bilet kesecek ama olsun. "Ayağı yanmış it gibi sokaklarda dolanmaktan yeğdir," diye mırıldanıyor yataktan kalkarken.

Önceleri âdeti değildi ama şu bayram tatili boyunca hepten alıştı sabahları keyif çayı içmeye. Bugün de işe gitmek için yola düşmeden önce bir bardak çay içmelik vakit ayıracak kendine. Banyoya girmeden mutfağa gidip ocağa su koyuyor. Keyif mi keyif!

Hem neydi o halasının onu yıkarken okuduğu türkü? Bak şimdi! Nereden aklına düştü birden böyle. Nağmesi hayal meyal, sözleri dilinin ucunda. Hah!

Üç güzeller üç güzeller/ Kol kol olmuş da gezerler/ Üç güzeller indi çaya
Üçü birbirinden maya/ Cemalin benziyor aya/ Üç güzeller allanacak/ Allanıp da pullanacak
Al yanaklar ballanacak/ Üç güzeller üç güzeller/ (Göğsü düğmeli düğmeli)

Allanmıyor, pullanmıyor, al yanaklarını ballamıyor ama

bir güzel yıkanıp paklanıyor Suna. Oh! Misler gibi. Halasının türküsü dilinde, demlenmeye bırakıyor çayı. Yatak odasına geçiyor. Göğsü düğmeli, alacalı mor bir elbise çekiyor dolaptan. Mor, hasretlik demek. Zararı yok. Suna mosmor doğmuş zaten. Hasretliği doğduğu günden. Babasının, onu ilk kucağına alışında, "bahtsız Karadutum" diye sevişi ondan. Doğduğu günün akşamı eve getirdiklerinde anasının duasını okumaya gelen köyün imamı sormadan etmeden, o hengâmede "Suna" ismini üflemiş kulağına. Suna, "göl ördeği" demek. Gaffar İmam Efendi ne düşündüyse artık, öyle uygun görmüş...

Babasının, imamı, "işgüzar" diye anışı ondan. "Acımızın arasında bir laf da diyemedik münasebetsize," diyerek hayıflanışı da... Suna seviyor yine de ismini.

Göl ördeği kötü şey mi ki? Değil elbet ama bu da Gaffar'ın ilk münasebetsizliği değil. Onun da sırası gelir, anlatırım elbet. Kıllı Gaffar'ın, ayıbını örtmek için imamlığı aba gibi üstüne geçirmeden önceki meşum geçmişi şimdinin mevzusu değil. Şimdi asıl meselemiz Suna.

Suna geçiriyor mor elbiseyi üzerine, mutfağa dönüyor. Çay da demini almış ki bir güzel. Kan kırmızı. Kırmızı, aşk demek. Aşk da Suna'nın kaşında, kabuğu düşmüş, izi gün gün silinmekte olan bir yara izi.

Bardağını alıp camın önüne geliyor Suna. Servi, rüzgâra doğru yeşil yeşil akmakta; Fırat'ın suyu gibi. Hâlbuki Fırat Nehri'ne Erzincan'da "Karasu" derler. Tevekkeli değil... Serviyse her dem yeşil. Yeşil, "yaşam" demek. Morla başladığı günün tüm renklerinden geçerek yeşili seçiyor Suna. Yaşamı seçiyor Suna.

Yaşa be Suna!

Dina geliyor aklına. Demişti ya hani, "İşime gücüme gitmeden parka uğrar nefes alırım," diye. Suna da yaşayacak ma-

dem, beş on dakika nefes almaya karar veriyor parkta. Sen de aklınla bin yaşa, Dina!

Suna aklına düşen bu fikirle elindeki bardağı alelacele bırakıp çayın kalan demini, suyunu termosa dolduruyor. Sanırsın kart basacak parkta, öyle bir telaş içinde. Çantasını koluna taktığı gibi koşa koşa iniyor merdivenlerden. Simitçi, parkın önünde. Suna sağına soluna iyice bakıp geçiyor hemen yolun karşısına. Simitçi yine etmiş midir olmayan yatıra bereket duasını?

Suna'nın aklından, Dina'dan yatır hakkında dinledikleri simitçiye anlatmak, "Yatır falan yokmuş, meğer her şey uydurmaymış," demek geçiyor ama vazgeçiyor. Anlatmıyor hiçbir şey.

"Günaydın, hayırlı işler," diyor sadece.

Gereği yok kimsenin imanını kırıp gönlünü bomboş koymaya. Okusun yine o her sabah duasını. Var bilsin.

"Sağ ol, ablam. Sana da günaydın. Sarayım mı bir simit?" diye soruyor imanı sakınılmış simitçi. Dina hamur işi yemiyor olabilir ama Suna yiyecek. Herkesin nefes alışı farklı elbet.

"Alayım bir tane ama sarmaya gerek yok," diye cevaplıyor Suna, "bankta oturacağım biraz."

Tam simitçiden parasının üzerini alırken ismini bağıran bir sesle irkiliyor!

"Suna!"

Yolun karşısında, Emanet Apartmanı'nın önünde dikilen Fırat bu sesin sahibi. Suna böyle bir karşılaşmaya hiç hazırlıklı değil. Aylardır bir türlü aklından çıkaramadığı, hem kızdığı hem özlediği Fırat'ı öyle bir anda karşısında görünce eli ayağı boşalıyor, termos yere düşüyor. Kapağını sıkı sıkıya kapamamış olacak ki aldığı darbeyle içindeki çayın yarısı yere diğer yarısı da simitçinin önlüğüne boca oluyor. Suna simitçiden

özür mü dilesin, Fırat'a, "Burada ne işin var?" mı desin bilemiyor. Belli belirsiz bir "Fırat?!" çıkıyor ağzından.

Simitçi olanların ayırdına varmadan termosu yerden alırken Fırat yolun karşısından koşar adım Suna'nın yanına geliyor.

"İşe gitmeden bir göreyim istemiştim seni, sen de dışarı çıkmışsın. Neyse ki denk geldik burada," diye ürkek bir gülümsemeyle nefes nefese giriyor söze.

Suç işledikten sonra kuyruğunu kıstırıp sahibinin gözlerine af dileyerek bakan bir köpek yavrusunu andırıyor bu hâli. Dili dışarıda. Ne olur kanma, Suna!

"Adresimi nereden buldun?" diye soruyor memnuniyetsiz bir ifade takınarak. Şükür kanmadı Suna.

"Rahmetlinin evine taşındığını tahmin ettim. Biz şeyken... Evliyken... Gelmiştik ya bir kere... Kıymet Halan kiracısıyla sorun yaşamıştı hani, biz ilgilenmiştik."

Fırat, sahne almış bir sihirbaz gibi hünerlerini gösteriyor art arda. "Mahzun bakışlar" numarasının işe yaramadığını sezince, Suna'nın gönlüne, maziden çekip gün yüzüne çıkardığı mutlu fotoğraf kareleriyle girebilmeyi umuyor demek. Ne olur izin verme, Suna!

Duymasa da hissediyor beni. İzin vermiyor Suna.

"Hatırlayamadım. Neyse, niye geldin?"

"Konuşmak için," diye cevap veriyor Fırat ve heyecanla bankı göstererek soruyor: "Bence biz hata ettik. Yani biliyorum, ben ettim. Şeytana uydum işte, affet. Oturalım mı şurada biraz?"

Hayır, de, Suna!

Özlemesine özlemiş, özlemez mi hiç ama şimdiki Fırat'ı değil, eskisini. Yine de gidip geliyor aklı. Yok! İzin vermeyecek! Bu park, yeni yeni inşa etmeye başladığı huzurlu dün-

yasının merkezi ve toprağına "Fırat'lı" bir anının tohumunu düşürmeyecek. Hadi inşallah!

"Ayrılalı beş ay oldu," diyor Suna. "Konuşacak bir şeyimiz olsaydı şimdiye konuşmuş olurduk. İşe geç kalıyorum ben."

Aferin benim Sunama!

"İşe mi girdin sen? Bak, Suna! Öyle bir iki haftalık kurslara gitmekle, tırışka bir sertifika almakla olmuyor bu işler. Tutunamazsın sen iş hayatında. Çok çalışmak istiyorsan konuşalım babamla, dükkânda telefonlara bak. Öyle bir başına olmaz İstanbul'da. Hem belli ki Haydar Bey de zahmet edip gelememiş çok sevdiği Karadutunun yanına."

Ve işte takke düşüyor, Osman'ın oğlu Fırat görünüyor!

Buz kesiyor Suna. Sırtı ürperiyor. Artık büsbütün anlıyor yıllar içinde imanının gün gün nasıl kırıldığını. Apaçık görüyor; Fırat'ın diline gün gün bulanan zehrin membaını ve şefkatten yoksun bir çocuğun neye dönüşebileceğini... Nasıl da görememiş yıllar boyu. Artık gidip gelmiyor aklı. Görüyor. Acıyarak gözlerini Osman'ın oğlu Fırat'ın gözlerine dikiyor. Tek söz etmiyor.

"Neyse, ısrar etmeyeceğim şimdi... Biliyorum kızgınsın bana. Tamam, haklısın da... Ama yine geleceğim Suna, konuşmamız gerek."

Yürüyüp gidiyor Fırat, Suna uzun uzun bakıyor arkasından.

Vah, Fırat!

Simitçiyse elinde termosla şaşkın bekliyor. Suna, adamcağızın varlığını da, önlüğüne çay dökmüş olduğunu da unutmuş. Bir de üstüne Fırat'la olan konuşmasına başından sonuna şahit olduğunu idrak edince utancından büsbütün yerin dibine girmek istiyor. Simitçi de ne diyeceğini bilememiş olacak ki ayaklarının ucuna bakarak sessizce uzatıyor bir süredir elinde tuttuğu termosu.

Suna termosu alırken, az önce olanları yok sayarcasına ya da yok etmek istercesine, "Yanmadın inşallah, çok sıcaktı. Bilseydim burada olduğunu, sana da bir bardak getirirdim," diyor simitçiye.

Simitçi hâlden anlıyor, bakışını yerden kaldırmadan konuşuyor: "Yok abla, önlük muşambadan, aktı gitti. Merak etme. Ben altı dedin mi açıyorum tezgâhı, aklında olsun."

"Tamam. Bir dahaki sefere çay sözüm olsun o zaman."

Suna simitçiye bir bardak çay borçlanıyor. Simitçi de Suna'ya sakınılmış bir iman...

Benimse kimseye bir borcum yok... Can borcum bile... Ödedim! Bundan tam üç yüz on üç yıl önce.

Sekizinci Son

Halasının "Üç Güzeller" türküsü dilinde, parkta sabah keyfi yapma niyetiyle başladığı güneşli güne kara bir bulut gibi çöküyor Fırat. Suna'nın yüreğinde tek tük kalmış sevgi kırıntıları da kararıp yok oluyor o bulutun gölgesinde. Üzülüyor, çok üzülüyor. Bir kendine, üç de Fırat'a.

Ne olur ağlama, Sunam!

Ağlamıyor Sunam.

Minibüs durağına doğru hızlı hızlı yürüyor. Sabah ayazını yüzünde hissetmek ister gibi çenesi havada, başı dik yürüyor. Kaşındaki yara izi son bir kez daha sızlıyor ama titreyen dizleri attığı her adımda daha da güçleniyor sanki. Doğar doğmaz sendeleyerek ayaklanan paytak bir ceylan yavrusunu andırıyor bu hâli. Tutunuyor yola, tutunuyor yaşama. Ha şöyle, Sunam! Yürüdükçe açılacak.

Durağa vardığında dizlerinin titremesi kesiliyor. Durakta bekleyen insanlara baktıkça hepten dağılıyor kafası. Sabah ayazında sıcak yataklarından bedenlerini sökerek koparmış, gidecekleri yere ulaşmak için dip dibe, sıkış tıkış, yanak yanağa bir minibüse doluşmayı kabullenmiş insanlar. Yeni bir güne, yeni bir mücadeleye, yeni bir boğuşmaya atılmak için sırasını bekleyen onca insan arasında Suna da sırasını bek-

liyor. Sırası geliyor, biniyor minibüse. Dip dibe... Oturduğu arka koltuktan beş para uzatıyor, üç para geri alıyor. Yanak yanağa. Oysa evdeki ikili koltukta Suna tek. Bunca kalabalığın içinde... Olsun!

Minibüs, çalıştığı acenteye yaklaştığında Suna'nın, "İnecek var," diyen cılız sesi duyuluyor. Şoför ikiletmeden durduruyor minibüsü. Açılıyor kapı, iniyor Suna. Oh, dünya varmış! Ciğer dolusu bir nefes alıyor. Biraz daha yolu var. Elli adımda acentenin kapısına varıyor. Acente daha açılmamış. Anahtarın emanet edildiği emektar güvenlik görevlisi gecikmiş. Mermer eşiğe oturup beklemeye başlıyor. Bir lokma alamadan çantasına koyduğu simit aklına geliyor, çıkarıp bir parça koparıyor.

Biri daha geliyor çalışanlardan, günaydınlaşıyorlar. Güvenlik görevlisi Sıtkı Bey'in gecikmesinin sebebi üzerine kafa yorup anahtarın başka kimde olabileceği üzerine fikir yürütüyorlar birlikte. Sonra biri daha, biri daha... Derken acentenin çalışanları ip gibi diziliyor mermer eşiğe. Saat neredeyse 10.00'a geliyor ama Sıtkı Bey hâlâ ortalarda yok. Neden sonra acentenin küçük ortağının uzaktan gözükmesiyle herkes umutlanarak ayağa kalkıyor. Eşiğe dizilmiş çalışanların peşi sıra ayaklanması, futbol maçlarında taraftarların yarattığı "Meksika Dalgası" gibi bir görüntü oluşturuyor. Onlar yarattıkları bu görüntünün ayırdında değil.

"Meksika Dalgası" denen hareketin, ilk kez Maradona'nın 1986 Dünya Kupası'nda attığı golün sevinciyle sol yumruğu havada ayağa fırlayan bir sübyanın sağ dirseğinin babasının hayalarına denk gelmesi, can havliyle zıplayan babanın sigarasının yanında oturan tıknaz adamın kucağına düşmesi, kucağındaki koru savurmaya çalışan tıknaz adamın yanındakinin ayağına basması sonucu kazaların böyle böyle sağa

doğru sirayet etmesiyle tüm tribünün de dahil olmak isteyeceği türden bir devinim yaratması üzerine peyda olduğunu bilmedikleri gibi.

Bunu bilmenin kime faydası olur ki zaten! Benim için bu sadece evliya olmanın getirdiği külfetlerden biri. Her şeyi biliyor olmanın acısını tahayyül bile edemezsiniz. Kusana kadar yemek yemek, çatlayana kadar su içmek, kör oluncaya dek ışığa bakmak neyse, her şeyi bilmek de o. Tek farkla: Ne kusmak ne çatlamak ne de kör olmak gibi bir kurtuluşunuz var bu illetten. Duru durağı olmayan itidalsiz bir azap hâli.

Oysa fanilik bir büyük lütuf. Misal, "Tanrı'nın Eli" diye anılan o meşhur golü çim sahada gören garip kulların yaşadıkları çocuksu sevinç, benim diyen evliyaya parmak ısırtır. Ah, şu faniler! Cennet sandıkları cehennemleri düşlerken cehâlet-i avrânın geçici cennetini yaşıyorlar. Tabii, bundan da bihaber olarak.

Şu an ise acente çalışanları için Tanrı'nın Eli, yedek anahtarı bulundurma ihtimali olan el, yani bu tarafa doğru yürüyen şu Boyunsuz Küçük Ortak. Neyse ki bir süredir mermerin üstünde oturmaktan, dübürleri dereye bırakılmış karpuz gibi soğumuş kalabalığın umutları boşa çıkmıyor. Yedek anahtar Boyunsuz Küçük Ortak'ta.

Boyunsuz Küçük Ortak, kapıya yığılmış çalışanlara şaşırarak bakıyor. Kapı önü kalabalığının Sıtkı Bey'in gecikmesinden sebep olduğunu öğrenince de diğer çalışanlara gözdağı vermek ister gibi kaşlarını çatarak açıyor kapıyı. Küçük Ortak'ın küçük mimik tiyatrosundan, işe geç kalmanın ölümcül günahlardan olduğunu anlıyoruz böylece. Kapı açılır açılmaz çalışanlar, karıncalar gibi ardı sıra içeri doluşup mesai arkadaşlarının işe geç kalışının vebalini aralarında pay ederek başları önde çalışmaya koyuluyorlar.

Sıtkı Bey'in hâlâ ortalarda gözükmeyişiyse acentenin girişindeki on ülke bayrağının yanında koca bir soru işareti olarak gün boyu asılı kalıyor. Suna da gün boyu bilet kesiyor... Arjantin'e, Uruguay'a, Tanzanya'ya, Fas'a ve Fransızca telaffuzuyla damakta vanilyamsı şarap tadı bırakan ama gerçekte içme suyundan bile yoksun Côte d'Ivoire gibi Afrika ülkelerine...

Mesai bitimine yakın, iki polis giriyor kapıdan içeri. Yetkiliyle görüşmek istiyorlar. Tek yetkili, Boyunsuz Küçük Ortak. Küçük Ortak, Büyük Ortak'ın yokluğunda emaneten oturduğu camekânlı odaya buyur ediyor polisleri. On dakika süren görüşmenin sonunda polisleri kapıya kadar yolculayıp ofisin ortasına doğru geliyor. Bir müddet sessizce duruyor öyle uluorta. Kâfi süre bekleyip tüm çalışanların ilgisine mazhar olduğuna kani olunca, hayali bir sahne spotu doğrudan üzerine çakmışçasına ok gibi lafa giriyor:

"Arkadaşlar! Memurlar Sıtkı Bey'i sordular, aranıyormuş."

Merak ve iştahla homurdanan çalışan kalabalığını bir el hareketiyle susturuyor. Oysa yarattığı etkiden memnun. Üstelik vereceği havadisin can alıcı kısmına gelmemişken daha... Sahne almış bir insanın arayıp da bulamayacağı türden, gözlerini ondan ayırmayan bir kitle var karşısında. Herkes pürdikkat kesilmiş. Gittikçe devleştiğini hissediyor bu ilgi karşısında. Bu türden bir fırsatı kaç kere yaşamıştır ki hayatında? Hiç.

Şevkle sesleniyor dinleyicilerine:

"Karısını öldürmüş!"

Çığlık, kıyamet, yerinden zıplayanlar, elini yüzüne kapayanlar, ahlar, vahlar arasında bir boşluk yakalıyor Boyunsuz Küçük Ortak ve yaratmak istediği güçlü tesir için gerekli olan son notayı basıyor:

"Döve döve!"

Homurdanmalar bıçak gibi kesiliyor. Üzerine bir söz söylemenin yakışık almayacağı anlarda ortamdaki havanın kaya gibi sertleştiği o en dip, en katı sessizlik fazına geçiliyor.

Ele gelecek kadar taşlaşmış bu sessizliği incecik bir ses çatlatıyor. Oluşan bu küçük yarıktan duyulan ses, inanmayacaksınız ama, Suna'nın sesi.

"Adı neymiş?"

Tüm kafalar bir anda Suna'ya dönüyor. Aldıkları bu kan dondurucu haberden daha çok, Suna'nın sesine irkilmiş gibiler. Boyunsuz Küçük Ortak, gözlerini belerte belerte, "Ne saçma bir soru!" der gibi Suna'ya bakıyor.

"Sıtkı Bey, dedim ya, Suna Hanım!" diye tersleniyor.

Oysa Suna, kendinden beklenmeyen bir şekilde merakında ısrarcı.

"Ben merhum karısının adını sormuştum."

Suna'nın herkesi şaşırtan bu ikinci çıkışı üzerine Küçük Ortak bir cevap veriyorsa da duyulmuyor. Sıtkı Bey'in döve döve öldürdüğü merhum karısının adı, Suna'nın az evvel açtığı çatlaktan akarak ortamı dolduran, "Ne efendi adamdı"lar, "Bir yanlışlık olmasın"lar, "Hiç beklemezdim"ler, "Vah vah"lar, "Tüh tüh"ler arasında ezilip gidiyor.

Çalışan kalabalığının bu türden kuru sözlerle geviş getirmeleri mesai bitimine kadar sürüyor. Sonra evli evine, köylü köyüne, Suna da minibüs durağına. Minibüsten indikten sonra daha iki sağ, iki sol, bir sağ yolu var. Aklında da leke gibi kapkara bir soru işareti.

"Adı neydi?"

Adı, Yeter'di! Suna henüz bilmiyordu. Ben biliyordum.

Dokuzuncu Son

Yeter, Sivas'tan İstanbul'a getirildiğinde on dördünde bir çocuktu. O vakitler İstanbul'u, gelin geldiği kapıcı dairesinden ibaret sanıyordu. Kaynatası ilk başlarda kapıdan dışarıya adım atmasına bile izin vermiyordu ama sonraları dört numara, beş numara ve yedi numara hariç katlara servise çıkmasına ses etmemeye başladı. Kaynatası, dört numarada yaşayan Savcı Bey'den, beş numarada yaşayan Hoca Hanım'dan ve yedi numarada yaşayan mimar karı kocadan Allah'tan korkmadığı kadar korkuyordu. Korkusu, yirmi ikisine basmış azgın oğlu Sıtkı'nın ateşini dindirmesi için yüz paraya gelin getirdiği Yeter'in, şikâyet üzerine ellerinden alınmasıydı. Oğlunun uçkuru için değerdi değmesine de yine de yüz parayı denkleştirmek hiç kolay olmamıştı. Bu yüzden Yeter'i sıkı sıkıya tembihlemiş; soranlara, "Köyden akrabamız olurlar. Anam babam öldü, beni yanlarına aldılar. Çok iyi insanlardır," demesini salık vermişti.

Sonra sonra kaynatası, Yeter'in başka yeteneklerini de keşfetti. Misal, sesi billur gibiydi. Kaynatası, "Hadi!" deyince mecbur başlardı köy yerinden bildiği türkülerden birini okumaya. O okudukça kaynatası sopayı kaynanasının bacaklarına indirirdi. Kaynanası inledikçe, "Daha yüksek sesle!" diye bağırırdı kaynatası. Yeter, sesi yettiğince okur, kaynanasının

inlemelerini avaz avaz çığırdığı türkülerle örtbas ederdi. Kapıcı dairesinden duyulan bu türkülere Savcı Bey bile özenirdi:

"Sana bir şey diyeyim mi? Şu kapıcılar var ya, bizden daha iyi yaşıyorlar şu hayatı. Bak bak, dinle şimdi," diye kulak kestirirdi misafirlerini.

Yeter'in kaynatasına ve dahi apartmana ettiği bu hizmet bitince azgın oğlanın koynuna yollanır, bu defa ses çıkarmaması tembihlenirdi. İki göz oda kapıcı dairesinde, kâh türküler okuyarak kâh azgın oğlan Sıtkı'nın altına sürülerek dört yıl geçirdi. Yeter, on sekizine bastığındaysa kaynatası oğluna başka bir apartmanın kapıcı dairesinde iş ayarladı. Yeter de Sıtkı'nın resmi nikâhlı karısı olarak böylece yeni bir yaşama başladı. Yeni bir yaşam dediysem, kaynanası ne yaşadıysa o. Ne bir eksik ne bir fazla. Gerçi yalan olmasın, Sıtkı babasından gördüğüyle yetinmediği gibi bir de üstüne ekledi.

Misal, kapıcılıktan ve Yeter'in gündelikçiliğinden edindiği üç parayla iki göz bir ev aldı. Kapıcılığı da bıraktı. Keyfine göre işlere girdi çıktı. Oradan buradan denk geldiği kadınları eve getirip Yeter'e çilingir sofrası kurdurdu. Allah'ı var, neşesi yerindeyse, Yeter'in masaya oturup hanım arkadaşı ve kendi için türkü söylemesine bile izin verdi. Yeter, gündeliğe gittiği evlerden döner dönmez çamaşır suyundan yol yol açılmış ellerine bir merhem süremeden, yer silmekten kamburlaşmış sırtının ağrısı dinmeden, ensesinin teri henüz soğumadan kocasının ve metreslerinin tokuşturduğu kadehlere bakarak türküler okudu. Böyle böyle, komşuları özendiren neşeli kahkahalar, yanık türküler yayıldı iki göz evlerinden dışarıya yıllar boyu. Tıpkı kaynatasının evinden duyulan türküler gibi.

Yetti mi? Yetmedi. Yeter ellisini daha yeni devirmişti ki gündelikten eve geldiği bir akşamüstü kocasını tek başına içerken buldu. Gözleri kıpkırmızıydı, ağlıyordu Sıtkı. "Otur,"

dedi Yeter'e, yaşlı gözlerle. Derisi pul pul dökülmüş eski püsküçantasını koltuğun kenarına bırakıp oturdu Yeter.

"Babam ölmüş!" dedi Sıtkı, iki elini yüzüne kapayıp boğuk boğuk hıçkırarak.

Dondu kaldı Yeter!

Kaynatası ölmüş!

İnsanın, ölmeden biraz evvel tüm hayatı bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçer derler ya, Yeter'in hayatının film şeridiyse kaynatasının ölüm haberiyle geçti gözlerinin önünden. Köyden getirilişi, yediği dayaklar, Sıtkı'nın altına sürülüşü, zorla söylettikleri türküler, kaynanasının çığlıkları bir bir geçti gözlerinin önünden.

İşte ne olduysa o an oldu!

Yeter kendini tutamayıp dolu dolu bir kahkaha patlattı. Yüzüne patlayan bu kahkahayla dondu kaldı Sıtkı. Ağlaması kesildi, kanı çekildi.

Güldükçe güldü Yeter. Kaynatası ölmüştü... Tutamıyordu kendini.

Kaynatası ölmüştü!

Öyle ki gülmekten karnına ağrılar girdi.

Kaynatası gebermişti!

Yılların birikmiş acısıyla, on dört yaşının yer etmiş kasık ağrısıyla avuç avuç kahkaha kusuyordu Yeter.

Sonrası?

Sonrasını Boyunsuz Küçük Ortak'tan biliyorsunuz.

"Döve döve..."

Adı Yeter'di. Gül gül öldü.

Suna henüz bilmiyor. Ben biliyorum.

Nereden mi biliyorum? Yeter yanımda yatıyor, oradan biliyorum.

Sıtkı'yı acenteye güvenlik görevlisi olarak işe alansa Büyük Ortak. Dört numara. Yeter'in şu Allah'tan korkmayan kaynatasının yıllar yılı it gibi korktuğu dört numara Savcı Bey... Emekli olunca bir seyahat acentesi açmış. Emektar kapıcısının oğlu Sıtkı'nın işsiz kaldığını duyunca da acentesine almış.

Savcı Bey'in dünyadan haberi yok.

Yeter öyle güzel türküler okudu ki yıllar boyu, Savcı Bey'in kulağına sadece bu türküler çalındı.

Velhasıl, adı Yeter'di. Sesi çok güzeldi.

Suna bilmiyor. Ben biliyorum.

Nereden mi biliyorum? Yeter yanımda türkü söylüyor, oradan biliyorum.

Bir ay doğar ilk akşamdan geceden neydem neydem geceden
Şavkı vurur pencereden bacadan
Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Uykusuz mu kaldın dünkü geceden neydem neydem geceden

Uyan uyan yâr sinene sar beni
Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Uyan uyan yâr sinene sar beni
Dağlar harami açma yaramı perişanım ben

Yüce dağ başından aşırdın beni neydem neydem yâr beni
Tükenmez dertlere düşürdün beni
Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Madem soysuz gönlün bende yok idi neydem neydem yok idi
Niye doğru yoldan şaşırdın beni
Dağlar kışımış yolcum üşümüş perişanım ben

Aşağıdan gelir eli boş değil neydem neydem boş değil
Söylerim söylerim gönlüm hoş değil
Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Bir güzeli bir çirkine vermişler neydem neydem vermişler

Baş yastığı kendisine eş değil
Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Baş yastığı kendisine eş değil
Dağlar harami açma yaramı perişanım ben

Onuncu Son

Hafif bir mide bulantısıyla ter içinde uyandı Suna. Dün acenteden çıktığı gibi başlamıştı bu bulantı. Akşam eve gelir gelmez üstüyle başıyla yatağa girmiş öylece de uyuyakalmıştı. Şimdi daha iyi ama yine de tadı yok pek. Şu beş aylık mesai hayatı boyunca hasta olup işe gitmediği olmadı... Ama dedim ya, hiç tadı yok. Adını bile bilmediği Yeter'i düşünüyor hâlâ.

"Döve döve," demişti Boyunsuz Küçük Ortak... Birisini döve döve öldürebilecek kadar cani bir adamla her sabah göz göze gelmişti. Her sabah günaydın, demişti ona. Bunları düşünürken mide bulantısını unutturacak kadar etleri sızlıyor Suna'nın. Kararını verdi; gitmeyecek işe. Gidemeyecek. Mecalsiz parmaklarıyla mesaj atıyor acente ekibinin sohbet grubuna. "Merhaba, biraz rahatsızım, bugün gelemeyeceğim." Cevap yok. Cevap beklemiyor. Dünkü sorusuna da cevap alamamıştı zaten.

Adı neydi?

Yataktan kalktığı gibi çay suyu koyuyor yine ocağa. Halasının türkülerinden tutturacak neşesi de yok bugün ama sessizliği de kaldırmıyor ruhu. Radyoyu açıyor. Ne çaldığına kulak bile vermeden banyoya giriyor. Suna, suyun altında hareketsiz dikilirken, radyonun sesi salonun açık penceresinden dışarıya süzülüyor.

Doğarken ağladı insan, bu son olsun, bu son
Ne yalnızlık ne de yalan üzmesin seni
Doğarken ağladı insan, bu son olsun, bu son

Yıkanmak biraz iyi geliyor Suna'ya. Herkes ismiyle müsemma. Suna da neticede suya muhtaç bir göl ördeği.

Banyodan çıktığı gibi üzerinde havlusuyla mutfağa gidiyor. Kaynayan suyun fokurtusunun arasına radyo spikerinin sesi karışıyor.

Radyolarını yeni açan Efsane FM dinleyicilerine kocaman bir günaydın dileyelim. Güne biraz hüzünlü başladık ama söz veriyorum bundan sonrasında neşeli şarkılarla devam ediyoruz.

Sözünü tutuyor radyocu kızım ve neşeli bir şarkı çalmaya başlıyor ama radyodan yayılan neşe Suna'ya tesir etmiyor. Yine de sağ olsun radyocu kızım, düşünmesi bile yeter. Aslına bakarsanız onun da derdi çok, biliyorum. Yaşlı anasının başında sabahı sabah etti. Hastaneden çıkıp hiç uyumadan mesaiye başladı. Kendinde olmayan neşeyi İstanbul'a dağıtacak doksan dokuz nokta bilmem kaç üzerinden. Ona da içim parçalanmıyor değil ama önce Suna'yla ilgilenmem gerek. "Evliyayım," dediysem... Herkesin derdini bilebilmek, yarasını görebilmek ayrı; herkesin derdine yetişebilmek, yarasına merhem olabilmek ayrı.

Radyocu kızımla da ilgileneceğim elbet ama şimdi değil.

Zamanı gelince...

Şimdi Suna'nın bana ihtiyacı var. Hem ne yalan söyleyeyim, benim de Suna'ya.

Benim, spiker kızıma faydam olmadığı gibi onun çaldığı

neşeli şarkıların da Suna'ya zerre faydası olmuyor. Elin dokuz sekizlik oynak neşesi Suna'nın on batman karanlığını nasıl ışıtsın. Kapatıyor radyoyu. Çayı demlenmeye bırakıp yatak odasına gidiyor. Dolabından rasgele bir elbise çekip geçiriyor üzerine. Siyah. Bir de üzerine hırka. O da siyah.

Farkında olmadan Yeter'in yasını tutuyor Suna.

Çayını termosa doldurup parka inmek var aklında. Simitçiye verdiği sözü unutmuş değil ama ya Fırat çıkıp gelirse yine? Gelirse gelsin, dün nasıl savdıysa bugün de öyle savar. Artık görüyor nasıl olsa. Zaten Yeter'in ölümü de Suna'da başka türlü bir iz bırakıyor. Fırat'ı düşündüğünde gözünden az çok geçen pırıltıdan eser yok artık. Büsbütün uçup gitmiş. Sönmüş bir ateşin isi pası kalmış gözlerinde sadece. Neticede kimi döve döve öldürüyor; kimi imanını kıra kıra. Suna da nefes alıp vermeye devam eden bir maktul. Ama tutunacak yaşama. Nasıl olacak bilmiyor ama tutunacak. Şimdilik bildiği tek bir şey var; duramayacak bugün bu dört duvar arasında. Hem pencereden yeşil yeşil göz kırpan servi de onu yanına çağırıyor gibi.

Nazlanmıyor Suna serviye.

İyi ki var! İyi ki!

Çayın altını kapatıp, termosunu ve üç tane temiz bardağı hazır eder etmez çıkıyor evden.

Doğru parka. Çantasına koyduğu üçüncü bardak da Dina için. "Belki denk geliriz yine," diye umuyor. Oysa umutlanması boşa; Dina ortalarda yok. Simitçi de açmamış bugün tezgâhını. Pos bıyıklı bayiye uğrayıp gazete almak geçiyor aklından ama vazgeçiyor. Gerek yok okuyormuş gibi yapıp gazetenin arkasına saklanmaya. Oturuyor banka. Tek başına. Olsun! Varsın tek olsun.

Termosun kapağını açıp bir bardak çay doldurmaya fırsat

kalmadan biri takım elbiseli üç adamın parka girdiğini görüyor Suna. Adamların biri parkın bir köşesine diğeri öbür köşesine geçiyor, ellerinde metrelerle parkın yanını yöresini ölçüp biçmeye başlıyorlar. Takım elbiseli olan da ellerini göğsünde kavuşturmuş, diğer ikisini seyrediyor.

Suna, olan biteni anlamak için bir takım elbiseliye bakıyor bir diğerlerine. Bir vakit geçtikten sonra, merakına yenilip çay ikram etme bahanesiyle takım elbiseli adamın yanına gidiyor. Ağızlarını arayacak, ne oluyor ne bitiyor öğrenecek.

Fırat olsa, "Sen şimdi becerip de iki laf edemezsin, dur ben sorar öğrenirim," der kolundan çekerdi böyle bir durumda. Fırat'ın canı cehenneme! Dilini ısır, Suna, dilini ısır! Tövbe, de! Ne dilini ısırıyor ne de tövbe diyor bu defa.

"Kolay gelsin, çay demleyip getirmiştim, buyurun sıcak sıcak için."

Takım elbiseli hiç beklemediği bu ikram karşısında şaşırıyor ilkin. Kibarlık edip reddedecek oluyor ama Suna bardağı eline tutuşturuyor hemen.

"Sağ olun, zahmet etmişsiniz..."

Suna adamın duyduğu minneti fırsat bilip soruyor.

"Arkadaşlara da götüreyim çay, neyse ki bardak getirmişim yanımda. Onlar da yoruldu epeydir. Ölç, biç, derken... Bu arada, ne ölçümü yapıyorlar acaba?"

Takım elbiseli rütbesini belli etme fırsatı edindiği için şişinerek cevap veriyor.

"Arkadaşlar çalışanlarımız, ben inşaat şirketinde müdürüm. Bu arsayı belediyeden aldık. İnşaata başlamadan önce tam bir ölçümleme yapalım istedik. Bir iki hafta içinde zemin etüdü için de geleceğiz ekiplerle."

Suna, inşaat lafını duyar duymaz irkiliyor.

"İnşaat mı, nasıl yani, parkın yerine bina mı yapılacak?"

"Park değil burası zaten. Geçen yıl mesken yeri ilan edildi, sonra da ihaleye açıldı. İhaleyi de bizim şirket aldı."

Suna'nın yanaklarına ateş basıyor, serviye kayıyor gözü hemen.

Servi!

Servi ne olacak?

"E, ama şu servi ağacı... Ziyan mı olacak?"

"He, şu ağaç mı? Hiç sorun değil. Onu kökünden titizlikle söküp başka bir yere taşıyacağız. Erkullar İnşaat bu konularda hassasiyet gösterir."

Bu cevap Suna'nın içini rahatlatmış değil. Servi gözünün önünde olmayacak, birlikte salınıp yarenlik edemeyecekler artık. Son bir umut, yatır mevzusu aklına geliyor. Simitçi demişti ya, "Yatır var nasıl olsa, önü kapanmaz," diye.

Dina'dan yatırın hikâyesinin aslını astarını dinlemiş ikna da olmuştu ama ne fark eder, nihayetinde birilerinin inandığı bir yatır var burada. Var mı var işte.

"Ama bir de yatır var. Yatırdan haberiniz yok galiba. Yatırı da taşıyamazsınız ya servi gibi."

Takım elbiseli adam, biraz kendisine ikram edilen çayın hatırına, biraz da şirketteki konumunu dillendirecek bir fırsat bulmuş olmanın mutluluğuyla Suna'ya haddinden fazla izahatta bulunmuştu zaten, hem çayın hatırı da kahveninki gibi kırk yıl değildi ve miadı çoktan dolmuştu. Müdürlüğü de ayan beyan ortaya serildiğine göre artık tanımadığı bu kadına dert anlatmak zorunda değildi hiç.

"Hanımefendi, var! Evet, haberimiz var şu yatır efsanesinden ama tamamen uydurma bir hikâye o. Yok yatır falan. Alındı zaten bütün izinler, halloldu o konular. Neyse, çay için çok teşekkür ederim. Ben bizimkilerin yanına gideyim. Diğer çaylar için de hiç zahmet etmeyin, birazdan çıkarız biz."

Suna'nın çay may düşünecek hâli yok zaten. Tadı hepten

kaçmış. Tansiyonu da mı düştü ne? Zar zor birkaç adım atarak dönüp banka oturuyor. Bir süre kıpırdamadan, serviyi izliyor gözleri dolu dolu. Bu güzelliği alıp götürecekler, yerine betondan, çirkin bir bina dikecekler demek. Tam ağzının üstüne! Olacak iş mi şimdi bu? Kime, "Günaydın," diyecek şimdi? Eve geldiğinde kim "Hoş geldin," diyecek pencereden uzanıp? Yıllardır tutup biriktirdiği nefesleri kimin gölgesinde alacak?

Ah, bir çaresi olsa! Keşke elden bir şey gelse... Aslında var bir...

"Günaydıııın! En sevdiğim park arkadaşım da buradaymış. Yaşasın!"

Duyduğu bu neşeli sesle irkiliyor Suna. Başparmağını ön dişlerine geçirip kafasını geriye doğru atmasa aklı çıkacak neredeyse.

"Dina?!"

"Ah, pardon ya. Kusura bakma, korkuttum galiba."

"Yok, olur mu, estağfurullah! Ne kusuru. Dalmışım ben. Duymadım geldiğinizi... Yani, geldiğini. Sen kusura bakma asıl. Buyur, gel otur."

Dina, kabahatli bir çocuk gibi mahcup oturuyor Suna'nın yanına.

"Yok yok, ben biliyorum kendimi, ayarsızım ayarsız... Seni bu saatte burada görmeyi beklemiyordum da şaşırdım o yüzden. Bugün iş yok mu senin? Ya gerçi biz aslında hiç konuşmadık da iş güç falan. Çalışıyorsundur diye düşünmüştüm ama..."

"Evet, bir seyahat acentesinde çalışıyorum ama bugün gidesim gelmedi işe. Dün kötü şeyler oldu da. Nasıl desem? Yüreğim kaldırmadı..."

Telaşla soruyor Dina.

"Nasıl 'kötü şeyler'? Senin canını sıkacak bir şey mi yaptılar?"

Lafa nereden başlayacağını bilmiyor Suna, hatta hiç başlamasa daha da iyi ya, girdi bir kere söze. Ne desin, nasıl desin...

"Öyle değil de... Bizim işyerinin güvenlikçisi... Sıtkı Bey... Karısını..."

Suna'nın kesik kesik konuşmasından Dina iyiden iyiye meraklanıyor:

"Eee, ne olmuş..."

"İşe gelmedi dün, sonra ortaya çıktı ki... Meğer karısını öldürmüş bir önceki gece... Döverek... Kaçmış. Aranıyormuş."

"Ah, ne diyorsun sen! Offf ya, off. Bu nasıl bir manyaklıktır. Nasıl bir canavarlıktır... Şimdi anladım senin niye öyle irkildiğini, kim bilir nasıl etkilendin. Yüzün bembeyaz zaten."

Dina'nın bu yorumu üzerine Suna kendinden utanıyor, çünkü o işini sorana kadar bir süreliğine unutmuştu dün olanları. Şu an canı aslında şu kör olasıca takım elbiseli adamın dediklerine sıkkın ama bir şey demesine fırsat vermeden Dina konuşmaya devam ediyor.

"Tanır mıydın karısını peki?"

"Yok, tanımazdım..."

"Tabii canım, benimki de soru işte, tanımasan ne fark eder. Her gün iş yerinde gördüğün, birlikte mesai harcadığın bir adamın böyle canavarca bir şey yapmış olduğunu bilmek yeter zaten. Deli çıkar insan. Çok üzüldüm, çok..."

Bir süre sessizce oturuyor Dina ve Suna. Yan yana, birbirlerine bakmadan kendi düşüncelerinde kaybolup gidiyorlar. Suna bozuyor sessizliği ilk.

"Çay getirdim. İçer miydin? Temiz bardak da var."

Kasveti dağıtacak bu demli fırsata tutunuyor Dina da.

"İçerim valla, hatta olsa kete bile yerdim şimdi. Karbonhidrat diyetinin de canı cehenneme."

Zoraki de olsa gülüyor ikisi de. İki dakika önce bir vahşetin konusu geçmemiş gibi.

Suna tutamıyor kendini.

"Bir şey daha oldu aslında..." diyerek giriyor söze. Hepten yakın buluyor artık Dina'yı. Dina da belli ki Suna'yı. Hiç sakınmıyor diyeceğini.

"Sen de kötü haberlerini biriktirip beni bekledin herhalde, ne çıkacak diye korkuyorum artık valla. Ne olmuş?"

Gülüşüyorlar karşılıklı.

"Demin, sen gelmeden evvel, takım elbiseli adamlar vardı burada. Parkı ölçüp biçiyorlardı. Ben de merak edip sordum. Meğerse buraya bina yapacaklarmış. Belediye mesken yeri ilan etmiş bu parkı."

"Yok artık!" diyerek ayağa fırlıyor Dina.

"Ciddi misin sen?"

"Tabii, şaka eder miyim hiç! Ben de çok üzüldüm. Servi ağacını da kökünden söküp başka bir yere dikeceklermiş."

"Hay yalanınızı si... Kusura bakma, ne olursun! Sahtekâr bunlar. Ağacı başka yere dikeceklermiş. Yersen!"

Her ne kadar Dina'nın niyet ettiği küfür yarım kalmış olsa da Suna'yı utandırmaya yetiyor. Başını öne eğerek, Dina'ya bakmadan cevap veriyor.

"Öyle dedi adam."

"Der tabii, şerefsiz. Hem dikseler ne olacak, şurada nefes alınacak küçücük bir yer vardı zaten. Onu da taşa boğacaklar. Bitmez bunlar, bitmez!"

Dina'nın küplere binmiş bu hâlinden güç alarak aklındakini paylaşmaya karar veriyor Suna.

"Benim aklıma bir fikir geldi, bilmem sen ne dersin?"

Dina oralı olmuyor, kendi kendine söylenmeye devam ediyor. Bir daha deniyor şansını Suna.

"Aslında, bence bir yolu var ama..."

Dina'nın dikkatini çekmeyi başarıyor sonunda. Dinlediğini fark edince, başlıyor fikrini anlatmaya.

"İnşaat şirketinin müdürü olan adama yatırı sorduğumda, 'Araştırdık biz, yok öyle bir yatır,' dedi. Sen de 'Yok,' demiştin zaten biliyorum ama hani yanlış anlama, sizin yok demenizle hemen yok olmuyor ya. Yani en azından bazılarına göre var. Madem birileri inanıyor; en azından o inananlar için var. Diyorum ki... Yatırın varlığını ispat edebilseydik durdurabilirdik inşaatı. Varlığını ispat edemeyiz ama 'var' olduğuna daha çok insanı inandırabilirsek hani... Daha çok 'var' olur."

Dina ne diyeceğini bilemiyor ilkin. Konuşmadan banka oturuyor tekrar. Biraz düşündükten sonra kısacık bir, "Hmmm," çıkıyor ağzından.

Suna, fikrinin yeni arkadaşının aklına yattığını varsayarak devam ediyor konuşmaya.

"Nereden başlarız, nasıl yaparız aklım kesmiyor ama denemekten de zarar gelmez ya."

"'Yaparız,' derken benden çok bir şey beklemiyorsun umarım bu konuda. Böyle bir yatırın olmadığını düşündüğümü tüm mahalleli bilir. Şimdi 'Yatır var burada!' diye ortaya çıkıp başkalarını da ikna etmeye kalkarsam hem alay konusu olurum hem zaten kimse de bana inanmaz. Benlik konular değil hiç."

Suna'nın omuzları düşüyor ilkin ama pes etmiyor. Dina'dan başka yardım isteyebileceği kimi var ki.

"Yok, öyle değil de... Yani senin kimselere bir şey söylemene gerek yok. Benim yanımda olsan, ihtiyacım olduğunda senden yardım alabileceğimi bilsem yeter bana. Misal, 'Burada yatır var,' diyorlar ama bir hikâyesi bile yok. Öyle yatıra kaç kişi inanır, kaç kişi korumak için mücadele eder. Önce inanacakları bir hikâye gerek."

Dina, Suna'nın lafının gerisini dinlemeden itiraza başlıyor yine.

"Yok. Hikâye falan yazamam ben mümkün değil. Hem de yatır hikâyesi. Ne anlarım. Eşe dosta doğum günü mesajı yazarken bile kurdeşen döküyorum ben."

Suna, utana sıkıla devam ediyor lafının kesilmiş yarısına.

"Yok, sen değil. Ben... Ben küçüklüğümden beri severim hikâyeler uydurmayı. Hani yazmak gibi değil de, kafamda kurarak... Rahmetli halam oyunlar ederdi öyle. 'Şimdiii!' diye başlardı, 'Bu derenin öbür yanındaki ilk evde bir aile yaşıyormuş. Bu ailenin güzeller güzeli de bir kızı varmış. Bu kız bir gün...' der, sonra susardı. 'Hadi,' derdi. 'Gerisini sen anlat.' Ben öyle öyle öğrendim hikâyeler türetmeyi. Çok severim. Gerçi Fırat'la evlendiğimden beri... Şey, bu arada, Fırat benim eski eşim..."

"Ayyyyy!" diye sözünü kesiyor Dina, ellerini göğsünde kavuşturarak. "Ne tatlı bir hala profili o öyle ya! Yerim ben onu. Nur içinde yatsın halacığın."

"Âmin," diyor Suna. Mevzuyu dönüp dolaşıp yine Fırat'a getirdiği için kızıyor kendine.

Dina, muzip bir ifadeyle Suna'nın yüzüne bakıyor. Gülmemek için dudağını ısırıyor ama yok, mümkünü yok beceremiyor.

Kıs kıs gülerek, "Bu arada..." diye başlıyor söze. "Şu 'eski eş' detayını kaçırmış değilim ama duymazlıktan gelmeyi tercih ediyorum. Bu kadar kara haberin üstüne bir de boşanma draması dinleyemeyeceğim. Kusura bakma hiç."

Dina'nın bu isyanı Suna'nın bir komiğine gidiyor ki sorma. Sormaz mı? Soruyor. Kim bilir en son ne zamandı bu kadar çok güldüğü?

"Tamam, söz. Boşanma draması yok. Aslında pek anlata-

cak bir şey de yok zaten. Hem niye kusura bakacakmışım. İyi ki denk geldim bugün sana. Ferahlık verdin, sağ olasın."

Birbirlerine bakıp gülümsüyor iki kadın; çaylarını içerek sessizce oturuyorlar bir müddet.

Muziplik sırası Suna'da bu defa. O, bu meydanın acemisi biraz ama olsun, az çok öğreniyor Dina'dan.

"Yani, şimdi sen..." diye başlıyor ilk denemesine. Başı önde, gözünün ucuyla Dina'ya bakarak. "Daha yeni boşanmış, kimsesiz, dul bir kadının yardım isteğini geri mi çevireceksin?"

Hiç de fena değil! İlk atışında vuruyor. Kahkahalarla güldürüyor Dina'yı.

"Bak, bunu hiç beklemiyordum işte. Orijinal kadınsın gerçekten. Ama iyi anlamda... Neyse hadi, tamam. Dağıtmayayım mevzuyu. Anlat sen. Aklında ne var, benden nasıl bir yardım istiyorsun? Tüm dikkatim sende, kesmeden dinliyorum."

Gözleri parıl parıl oluyor Suna'nın. Heyecanla başlıyor anlatmaya:

"Yatıra daha çok insanın inanması, sahip çıkması için bir hikâyesi olması lazım dedim ya hani. Düşündüm de ben yapabilirim sanki. Çocukken halamla uydurduğumuz hikâyelere benzemez bu tabii, enikonu düşünmek gerekir, buraların tarihini falan da bilmek gerek ama senin de yardımınla altından kalkarım gibi geliyor. Yol yordam göstersen, ne nereden bulunur, hangi kitaplara bakılır akıl versen yeter. Yatırın hikâyesi tamam olunca da camilere, türbelere giderim, orada denk geldiğim insanlara anlatırım. İşte ne bileyim, 'Bir inşaat uğruna yıkacaklar yatırı,' diye dert yanarım. 'Kimin yattığını bilseler böyle bir şeye kalkışamazlardı ya, maalesef bilinmiyor işte,' derim. 'Kim yatıyor ki?' diye sorarlar, ben de başlarım anlatmaya. Böyle böyle dilden dile yayılır belki. Ne kadar çok insan hikâyesini bilirse, ne kadar çok insan varlığına ina-

nırsa o kadar kalabalık dikiliriz inşaatçıların karşısında. He, ne dersin? Yatıyor mu aklına?"

Gülümsüyor Dina:

"Yani, normal şartlarda aşırı saçma bir plan ama sonuçta konuştuğumuz konu tamamen bir saçmalıklar silsilesi. Hukuki yol falan da kalmamış madem. Yapacak bir şey yok. Ne diyeyim, hikâyen tutarsa iş görür. Aslında gerçekten hiç benlik mevzular değil ama sonuçta benim de işime gelmez bu parkın elimizden gitmesi. Madem öyle, elimizden ne gelirse yapacağız, el mecbur."

Suna'nın yüzünde güller açıyor. Dina'nın desteğini aldığı için içi kıpır kıpır. Serviye baka baka düşünüyor, dalıp gidiyor. Meleklerin dürttüğü bebekler gibi kendi kendine gülümsüyor. Bir müddet sessizce oturuyorlar.

Bu defa sessizliği Dina kızım bozuyor.

"Ya aslında düşündükçe hem komiğime gidiyor hem de gitgide ısınıyorum bu fikre. Sen şimdi bayağı bayağı burada yatan evliyaya bir hikâye uyduracaksın, sonra da gidip o hikâyeyi türbe türbe gezerek inançlı, bu işlere kafa patlatan, yani bu konularda hassas olan insanlara anlatacaksın, değil mi? Diyelim, Eyüp Sultan gibi bir yığın insanın ziyaret ettiği bir türbeye gidip orada rastladığın insanlara yanaşıp diyeceksin ki, 'Merhaba, biliyor musunuz bizim orada bir yatır var... Aksakallı dedenin biriii, biiiir güüün...'"

Suna kendinden emin, "Dede değil... Nine!" diye çıkışıyor.

Oyyy, aklını, dimağını sevdiğim. Ninen kurban olsun sana!

Beni bulacağını biliyordum da bu kadar çabuk olacağını beklemiyordum.

Ben şaşkın, Dina benden şaşkın.

"Nine mi?" diye soruyor o da.

"Evet, Servi Nine ve Üç Güzeller!" diyor Suna!

Sunammm!

"Servi Nine ve Üç Güzeller mi? Anlamadım ben. Ne bu şimdi, yatırın adı mı?" diye uzattıkça uzatıyor Dina.

"Evet," diyor ay parçam. "Yatırın adı," diyor. "Servi Nine ve Üç Güzeller!" diyor.

Biliyordum, beni bulacağını biliyordum. Bizi bulacağını biliyordum!

"Ha! Bu yatırda yatan evliya, bir kadın mı olsun diyorsun yani? Aslında hiç fena fikir de değil!"

"Kadın değil Dina, kadınlar!" derken gözleri çakmak çakmak parlıyor Sunamın.

Heyecanla devam ediyor.

"Simitçi, 'Yatır var burada,' dediği anda nedense burada yatan evliyayı bir kadın olarak düşünmüştüm. Belki de servi ağacından sebep. Yani, Servi Nine."

Servi Ninen gadalarını alsın senin!

"Servi ağacını Servi Nine'ye çevirdin, hmm anladım. E peki, 'Üç Güzeller' nereden çıktı?" diye soruyor Dina.

"Üç Güzeller de rahmetli halamın söylediği bir türküydü. Dün banyo yaparken dilime dolanmıştı. Şimdi burada düşünürken aklıma düştü. Hem Servi Nine yalnız mı yatsın, varsın yanında üç güzel daha olsun."

Bir aydınlık gülümsüyor ki Suna, gülüşünün saçtığı nur, benim diyen evliyanın bile gözünü alır da önünü göremez olur. Konuştukça daha da bir ışıyor yüzü. Gözleri alev alev. Dimağı su gibi. Sunam damla damla açılıyor, yeniden özünü buluyor. Na, şuncacık kızken daha severdi hikâyeler uydurmayı ama bu defa başka türlü açılıyor istidadı.

"Ama," diyor, "önce," diyor, "biz inanmalıyız Dina!" diyor.

"Servi Nine ve Üç Güzeller burada yatıyor," diyor.

Sunam ne de güzel şeyler söylüyor. Ağzından bal damlıyor, bal!

Servi Ninen kurban olsun sana!

Üç Güzeller kurban olsun sana!

On Birinci Son

Suna'dan, "Servi Nine burada yatıyor," cümlesini duyduktan sonra öyle kendimden geçmişim ki Dina'yla Suna, sonrasında ne konuştular, ne ara çıkıp gittiler, ruhum bile duymamış. Suna şimdi Dina'nın evinde. Arada neler oldu, nasıl ve ne zaman Dina'nın evine geçmeye karar verdiler, onu da bilmiyorum. Ahir ömrümde ağzıma bir yudum içki koymuşluğum olmamıştı ama üç asır devirdiğim evliyalığımda mutluluktan sarhoş olup sızmak da varmış yazgımda.

Dina'yla Suna, kitaplığın önünde duruyorlar şimdi. Dina seçtiği kitapları sehpanın üzerine diziyor. Geneli İstanbul'la ilgili kitaplar: *Otuz Sene Evvel İstanbul*, *İstanbul Kazan Ben Kepçe*, *Bir Mahallenin Doğumu ve Ölümü*, *Tarihimizde Garip Vakalar*, *İstanbul'un Yüz Mezar Taşı*, tuğla gibi üç cilt kadı sicilleri... Dina meğer sanat tarihi okumuş, anlatıyor Suna'ya. "Madem karar verdin, yapacaksın bu işi," diyor, "bunları bir incele, fikir verir, mutlaka faydası olur," diyor. Olur elbet, olmaz mı? Okumak elzem! Okusun okumasına da, ne benim ne de Üç Güzeller'in hikâyeleri o kitapların içinde geçiyor. Hem, yeniden yazılmış bir hikâyeye ihtiyacım yok benim.

Olanı biteni Suna'ya bizzat ben aktaracağım. Her gece kulağına fısıldayıp kendi yaşadıklarımı ve Üç Güzeller'i bir

bir anlatacağım. Bir bir dediysem, öyle alenen değil elbet. Zira, dâr-ı fenâda da olsa dâr-ı bekâda da olsa beşerin ameli hakikate uzanmak değil, en derin hülyalara dalmaktır. Bu yüzdendir ki Sunamın kalabalıkları daldırıp çıkarmak için muhtaç olduğu destansı hülyaları ben usulünce yaratacağım. Üç Güzeller'in üçünün de acının mücessem hâlindeki hakikatlerine bir tutam masal tozu katacağım. Misal, bu gece rüyasında güzeller güzeli Yeter'in yaşadığı şeameti çok değil, bir çimdik mübalağayla fısıldayacağım. Hele Dina diyeceklerini bir bitirsin, Suna kızımı salsın da bir.

Ne var ki, bitmiyor Dina'nın diyecekleri. Geveze mi bu kız biraz?

"Benim kardeşim, Ararat... Daha doğrusu kuzenim," diyor, "sinemacı," diyor.

"Zamanında, İstanbul'un türbeleriyle ilgili bir belgesel çekmişti. Onunla da tanıştıracağım seni, hem çok seversin," diyor.

Sen öyle diyorsan muhakkak severiz, Dina. Tanıştır bakalım şu kuzenin Ararat'ı. Başlasın Sunamın Ağrı Dağı Efsanesi.

Her yıl, bahar çiçeğe durduğunda, dünya nennilendiğinde, Ağrıdağının çobanları dört yandan gelirler, kepeneklerini gölün bakır toprağına atıp üstüne otururlar. Bin yıllık sevda toprağının üstüne otururlar. Tanyerleri ışırken kavallarını bellerinden çekip Ağrıdağının öfkesini, sevdasını çalarlar. Ve gün kavuşurken bir ak kuş gelir...

Dünyanın üstüne ikinci bir dünya oturmuş gibi dağ... Önümde geniş bir alan ağıyor. Buraya nasıl geldim, neyle geldim, farkında değilim. Yalnız biliyorum ki burası Ağrı'nın tepesidir.

On İkinci Son

"Yeter!" diye sıçrayarak uyanıyor Suna. Yeter'in, önünü sonunu biraz değiştirerek rüyasında fısıldadığım hikâyesini hayal meyal hatırlıyor. Zihninde yakaladıklarının ucunu kaçırmaktan korktuğundan yüzüne bir su bile çarpmadan ıvırını zıvırını tıktığı yatağın yüklüğünden acenteden verdikleri turuncu kapaklı bir ajanda çıkarıyor. Gözünün çapağı silinmeden, ensesinin yastık teri soğumadan, gerinmeden erinmeden iki büklüm oturuyor ikili koltuğuna, başlıyor kucağındaki eşantiyon ajandaya yazmaya. Benim rüyasında fısıldadıklarıma üç beş de o ekliyor, yazıyor da yazıyor:

"Adı Yeter'miş;

Çilesi on dördünde başlamış, kaynatasından ayrı, kocasından ayrı çekmiş. Kaynatasının kaynanasını dövdüğü gibi kocası da Yeter'i dövermiş. Bahtının karası gözünün ferine çalınmış da gün yüzü görmemiş. Ne çocuk olabilmiş ne de taze bir kız. Çilesi doldurmakla, gözyaşı ağlamakla bitmemiş.

Tekmeden, tokattan çürümüş etleri iyileşmeden taze yaralarının üstüne bir yenisi eklenirmiş. Yıllar yılı canı öyle yanmış, öyle yanmış ki canının yanığını dindirmek için aklı buz kesmiş. Böyle böyle iyi sıhhatte olsunlar ara ara uğrar

olmuş. Kaynatasının ölüm haberini aldığı gün de aklı fasılalı işlediğinden ya da kim bilir şuuru hiç olmadığı kadar pirüpakken, kadıncağızı bir gülme almış. Ama ne gülmek! Öyle bir gülmek ki kurtla kuzu bir olup uluyarak karşılık vermiş. Yeter, katıla katıla kahkahalar atmış. Yerlerde yuvarlana yuvarlana, duvarlara vura vura, dizlerini döve döve, saçlarını yola yola gülmüş. Yeter'in bu hâlini gören kocasının cinleri tepesine üşüşmüş. Gözü kararmış, vurmuş da vurmuş. Kocasının her vurduğu yere, Yeter bir de kendi vuruyormuş. Kocası bir tokat atıyorsa, Yeter kendine iki vuruyormuş. Kocası daha da hınçlanmış. Yumruklarla, tekmelerle, soba maşasıyla, oklavayla, kilimle, sandalyeyle, tepsiyle, eline ne geçirdiyse onunla dövmüş. Kocası Yeter'e öldüresiye vurmuş, Yeter kendine öldüresiye vurmuş. İkisinin de takatı biteyazmışken kocasının Osmanlı topuzu gibi indirdiği o son yumrukla can verdiğinde, Yeter'in beyaz entarisi büsbütün kan içindeymiş. Ne olduysa o an olmuş. Daha kocasının soluğu sakinlemeden, alnının teri yere düşmeden, Yeter'in beyaz entarisindeki kan izleri bir anda uçup gitmiş, silinmiş. Kaybolan kan izlerinin yerine pıtrak gibi karanfiller bitmeye başlamış. Bir karanfil, iki karanfil, üç karanfil derken; gözlerinin önünde cansız yatan karısının elbisesinde peyda olup arsız bir alev gibi evin her bir yanını saran kırmızı karanfilleri gören iblis kocanın yüreği ağzına gelmiş, beti benzi atmış, soluğu kesilmiş. O an, o dakika, o da büsbütün aklını yitirmiş. İpinden kendirinden kurtulmuşçasına yayan yapıldak yollara vurmuş kendini. Konuya komşuya, Ali'ye Veli'ye, dosta düşmana, ötekine berikine, kurda kuşa, börtüye böceğe, çalıya çırpıya, dağa taşa, dereye tepeye, bağa bahçeye, 'Ben bir ermişi öldürdüm, a dostlar! Al canımı Allah'ım! Ben bir ermişi öldür-

düm,' diye uluya uluya yüz on bir yaşına kadar can çekişmiş. Ölememekten öte azap olur mu bu dünyada! İşte, o da bu en büyük azabın girdabına düşmüş.

O gün bugün, Yeter'in ermişliği dilden dile, kulaktan kulağa, camdan cama, köyden köye, şehirden şehre dolaşmış. Bilenler, bilmeyenlere; beşikte bebelerini, ocakta aşlarını, ahırda işlerini, ipte göyneklerini, ateşte güğümlerini, elekte unlarını, tandırda ekmeklerini, derede tokaçlarını, çeşmede testilerini, sazlıkta tırpanlarını, mangalda küllerini unutup ayaklarına bir don geçirmeyi bile akıl edemeden koştura koştura, yemeden içmeden, durup dinlenmeden yetiştirmiş. Bilmeyenler bilenlerden öğrendiklerini başka başka bilmeyenlere anlatmış. Yeter'in, yılların tozu toprağıyla örtülüp yerin altında kalan sandukasından her yıl boy boy kırmızı karanfiller bitermiş. Maazallah kabrine hürmette kusur edilecek olsa karanfiller yedi düvele yayılır da asla ve kat'a önü alınamazmış. Namı diyar diyar yayılan Evliya Yeter, nah şuradaki parkta, şu servi ağacının altında, yani Servi Nine'nin yanında yatarmış. Yeter, Üç Güzeller'in en güzel seslisiymiş. Bazı mübarek günlerde o en sevdiği türküyü okurmuş.

Bir ay doğar ilk akşamdan geceden neydem neydem geceden"

Suna, Yeter'in hikâyesini yazdıkça coşuyor, coştukça yazıyor ve sinesine yazmakla boşalmayacak türden bir heyecan doluyor. Mesaisinin başlamasına handiyse dakikalar var ama kimin umurunda! Farkında bile değil saatin. Servi ağacını kurtarmak için aklına gelen bütün hâl çareleri hızla karalıyor ajandasına. Bir de not düşüyor altına:

Yeter'in Hikâyesi - Tamam
İkinci Güzel'in Hikâyesi - Yazılacak
Üçüncü Güzel'in Hikâyesi - Yazılacak
Servi Nine'nin Hikâyesi - Yazılacak

Eyüp Sultan'a gidilecek!

Ajandayı sağ eliyle gözünün uzağına tutuyor, gururla bakıyor yazdıklarına.

Yeter'in hikâyesini unutup babasının hatırasıyla gülümsüyor Suna.

Babası ne çok gurur duyardı onun inci gibi yazısıyla.

Kızı okumayı yazmayı söktüğünde, biriktirdiği üç kuruşuyla kurban kesip konu komşuya dağıtmıştı da yok yere alay konusu olmuştu köyde.

"Hayrola Haydar, eski köye yeni âdet mi getirdin? Bayram değil seyran değil. Okumağa, yazmağa kurban kesmek de neyin nesi?" diye laf çarpanları, "İşinize bakın işinize. Bugün bana bayramdan da öte," diye kovalamış, "Demşükler sizi!" diye diye bir araba söylenmişti arkalarından. Suna, ortaokula başladığında babasına da öğretmişti okumayı yazmayı ama yine de Haydar, ne zaman bir evrak işi çıksa, hatta çıkmasa bile Suna'ya yazı yazdırır, onun inci gibi yazısını dosta düşmana gösterip övünmeye yer arardı.

"Selamünaleyküm, İsmail! Alacaklarımı şu kâğıda yazdırdıydım bizim kıza, unutmayayım diye. Hele bir oku da, varsa bunları sar sen bana."

"Ver bakayım. He, oldu. Mandal, cezve... Ne demiş? Ha, bir de maşa yazıyor. Başka da bir şey yazmıyor, Haydar Ağabey."

"Mandal, cezve, maşa ya! Ne güzel de yazmış, değil mi?"

Cıncıkçı İsmail, içinden, "Tövbe, tövbe!" derken, "Hee, güzel yazmış," diyordu dışından.

Gururla kabarıyordu Haydar, "Elbet! Öğretmeni diyor zati. Okuması yazması akranlarından hep ileriymiş."

İçinden, "Hasbinallah!" çekerken dışından, "E, aferin ona, Haydar Ağabey. Sarayım ben bunları," diyordu Cıncıkçı İsmail.

O "aferin"i dedirtmeden salmıyordu hiç kimseyi Haydar.

Uzun lafın kısası, Kahveci Haydar'ın kızının okuryazarlığıyla duyduğu övüncü, en muteber tabiplerin, anlı şanlı profesörlerin, parmakla gösterilen mühendislerin, aya fezaya çıkan kozmonotların anaları babaları duymamıştır.

Suna'nın yine burnunun direği sızlıyor. Arasa da gelse. Ama işte romatizması azarsa yolda... Dayanamıyor Suna bu defa. Arayacak babasını, "Gel baba!" diyecek. Babası hiç ikiletir mi o "Gel," dedikten sonra; bıraksan dağ tepe dinlemez, yayan bile gelir. Ama otobüslere mahkûm etmeyecek onu Suna. Acenteden indirimle uçak bileti alacak babasına.

Arıyor babasını, daha iki kez çalmadan açıyor babası telefonu.

"Nasılsın babam?"

"Gadasını aldığım! Sesini duydum ya, iyi oldum. Sen nasılsın Karadutum?"

Babasına yalan söylemeye dili varmıyor bu defa Suna'nın.

"İyiyim babam, bir sıkıntım yok çok şükür," diyecekken vazgeçiyor.

"Babam, ben seni çok özledim. Çıksan gelsen ne güzel olur."

"O nasıl laf öyle Karadutum, sen iste ben Fizan'a giderim. Gelirim elbet niye gelmeyim ama işinden gücünden alıkomam ya seni? Yoksa kötü bir hâller mi var? Bir şey mi oldu? Bak benden saklaman, değil mi?"

"Yok babam, kötü hiçbir şey yok. Seni özledim tek. Bir de burada, halamın evinin önündeki parka inşaat yapacaklarmış, ona canım sıkkın biraz. Servi ağacı var parkta, hatırlar mısın bilmem. Söküp götüreceklermiş onu da başka yere."

"Vay! Deme! Kansızların ettiğine bak sen hele. Gözleri doysun; dağ taş bina zati, daha ne garezleri varmış avuç kadar otluk araziye?"

Babasının verdiği karşılıktan güç alıyor Suna. Hiç hesapta yokken bir bir anlatıyor...

Simitçinin var dediği, Dina'nın yok dediği yatırı, servi ağacını, Servi Nine'yi, rüyasında gördüğü Yeter'in hikâyesini, Üç Güzeller'i, Üç Güzeller'den diğer ikisine de hikâye yazmak gereğini. Enikonu anlatıyor aklındakileri babasına.

"Eyüp Sultan'a gideceğim baba, oradaki kadınlara bu hikâyeleri anlatacağım. Ne kadar çok insan ziyaret ederse burayı, ne kadar çok inananı olursa yatırın, inşaatı durdurmak o kadar kolay olur," diye ekliyor.

Kahveci Haydar, soluksuz dinliyor Suna'yı. Kızının daha el kadarken hikâyeler uydurmayı sevdiğini bilirdi ama bu dinledikleri ağzını açık bırakıyor. Suna'nın kabiliyetiyle gurur mu duysun, yoksa bu tasarladıklarını düzenbazlık addedip üzülüp sıkılsın mı, bilemiyor. Bir müddet sustuktan sonra boğazını temizleyip, "Sen iyisini bilirsin Sunam ama dikkat et, he mi! Bu inşaatçı dediğin adamlar kimdir nedir? Sen, bunların tekerine çomak sokarsan sana bir zarar vermezler, değil mi?" diyebiliyor endişeyle.

"Meraklanma baba," diye cevaplıyor Suna.

"Meraklanmamak olur mu hiç? Dur hele, dur, ben geleyim oraya da başında durayım. Aklım kalır benim. Yarına otobüs bileti bakayım kasabadan."

"Otobüs demişken, baba... Ben istemiyorum otobüsle gel-

meni. Onca yolu otobüsle gelsen dizlerin kötüler yine. Ben acenteden sana uçak bileti ayarlayacağım. Otobüs biletinden bile ucuza geliyor benim indirimimle."

Otobüs biletinden daha ucuza gelmiyor uçak bileti. Hepi topu üç kuruş bir indirimi var Suna'nın ama olsun, bugünkü yalan hakkını burada kullanıyor Suna.

İkna oluyor babası. Hafta başı gelecek İstanbul'a.

"Allah razı olsun, ne diyeyim. Karadutum büyümüş de babasını tayyarelere bindirirmiş, bundan büyük mutluluk var mı bana."

Kahveci Haydar, ahir ömründe ilk defa binecek o havalanan tenekeye. Suna da on dördünde halasını ziyarete Almanya'ya gittiğinde binmişti bir. Halası göndermişti biletini. Haydar özene bezene hazırlamıştı kızının valizini. O günleri hatırlıyor Haydar. Bacısının hasreti boğazını yakıyor. Uçağa binmekten de korkuyor ama ne bacısına duyduğu özlemi ne de uçak korkusunu belli ediyor kızına. Hem duygulanıyor hem seviniyor. Sevincinin ortasında bir kuşku düşüyor Haydar'ın içine.

"Sunam, sen bu saatte niye evdesin? Bugün işe gitmiyor musun yoksa?"

Halasından yadigâr kol saatine bakıyor hemen Suna. Yeter'in hikâyesini yazmaya, babasıyla konuşmaya dalmış, işe geç kaldığının ayırdına varamamış. Basıyor feryadı. Haydar'ın aklı çıkıyor telefonun ucunda. Babasına yarım yamalak bir, "Hoşça kal," diyerek kapıyor telefonu. Apar topar çantasını kapıp, iki ayağını bir pabuca sığdırıp paldır küldür çıkıyor evden.

Koşar adım minibüs durağına. Boyunsuz Küçük Ortak'a söylenebilecek bir yalan bulmaya çalışıyor yol boyu. Bulacak elbet bir kuyruklu yalan. Gece evi su bastı. Yok, sabah çay

demlerken el bezi tutuştu. Bu da değil. Köpek ısırdı, kuduz aşısı olmaya dispansere gitti. Yook. Boyunsuz Küçük Ortak çok korkar köpeklerden. Pencereden içeri yarasa girdi, bir saat onu çıkarmaya uğraştı. Bu da değil; adamı yok yere germeye gerek yok. Apartmanda yaşlı bir teyze kalp krizi geçirdi, onu hastaneye götürdü. Hayır, hayır! Hastalıkla, ölümle yalan olmaz, sonra maazallah başına maşına gelir, ne gerek var yok yere kötülük çağırmaya. Hay Allah! Peki, ne desin şimdi Boyunsuz Küçük Ortak'a? Ne sebeple geç kalmış olsun? Sen uzun uzadıya Servi Nine ve Üç Güzeller efsanesi uydurmaya kalk da küçük bir yalan atmaya gelince dut yemiş bülbül gibi susup kal, olacak iş mi? Bileydim Sunamın sabahın sekizinde yazmaya başlayıp işi gücü büsbütün unutacağını, geç kalmasını örtbas edecek de bir yalan fısıldardım elbet rüyasında ama basiretim bağlanmış demek, bilemedim. Düşün, Suna, düşün! Beş adım kaldı acenteye girmeye. Hadi, son dakika bul bir yalan. Düşün... Düşünemiyor. Hayda! Hadi bakalım; yalansız, dımdızlak giriyor acente kapısından içeri. Suna, adımını atar atmaz Boyunsuz Küçük Ortak vicdan azabı gibi dikiliyor karşısına.

"Suna Hanımlar mı teşrif etmişler. Hoş geldiniz, Suna Hanım, hoş geldiniz. Hayırdır sabaha kadar beşik mi salladınız yoksa?"

Beşik mi? Sevimsiz şey. Hiç mi nur olmaz bir insanın yüzünde? Beşik mi sallamışmış. Suna donup kalıyor. Ne bir tepki veriyor ne de bir laf ediyor.

"Suna Hanım, size söylüyorum. Saatin on olduğunun farkında mısınız acaba?"

"Âdet oldum da, Özcan Bey... Sancım vardı!"

Bu sefer donup kalma sırası bende. "Âdet oldum," ha! "Âdet oldum!" Ha ha ha! Yattığım yerde nasıl kahkaha at-

tıysam üzerimdeki toprak çatladı. Suna kızımın içinden gün geçtikçe daha hovarda bir karakter çıkıyor. Kabuğu sıyrıla sıyrıla ruhunun hatları iyiden iyiye belirginleşiyor. Yaşa be Sunam! Sen çok yaşa! Ne yalan söyleyeyim, böyle bir yalanı dört yüz yıl düşünsem ben bile bulamazdım.

Boyunsuz Küçük Ortak'ın durumu benden fena; yüzü kireç gibi, bir görseniz o besili al yanakları beyaza kesmiş. Nutku tutuluyor garibanın. Ne dese olmayacak, ne yapsa silemeyecek kulağından "Âdet oldum," pasını.

"Anladım... İyi mesailer, Suna Hanım."

Başı önde, emaneten oturduğu odasına çekilmek dışında yapacak hiçbir şeyi yok. O da öyle yapıyor. Haydi naş! Tırıs tırıs odana, Özcan Bey...

Suna, Özcan Bey'in "olmayan" ensesinin tıraşına bakakalıyor. Ağzından çıkanı kulağı geç de olsa duyuyor. Hesaplamadan bir avazda çıkarttığı yalanının tesirinden kendisi de kurtulamıyor. Alı al, moru mor bir müddet dikiliyor kapı eşiğinde. Sonra o da usul usul masasına geçiyor.

Ne yapsın, bir vakit sonra başlıyor asli görevine.

Suna, alı al, moru mor bilet kesiyor; Arjantin'e, Uruguay'a, Tanzanya'ya, Fas'a... Ve tabii ki içme suyundan yoksun Côte d'Ivoire'a...

On Üçüncü Son

Mesaisini bitirip acenteden çıkarken Boyunsuz Küçük Ortak'ın oturduğu cam bölmeye doğru bakıyor Suna. Onunla göz göze gelme niyetinde değil ama yine de ne hâlde olduğunu görmek, verdiği zayiatı son bir kez tartmak derdinde. Oysa Boyunsuz Küçük Ortak, kafasını bile kaldırmıyor masasından. Tüm gün, üzerinize afiyet, hacet gidermeye bile çıkmadan kendini, Büyük Ortak Savcı Bey'in yokluğunda emaneten oturduğu odasına tıktı. Hatta bugünün tarihini bile not düştü şirket için yaptırıp tüm çalışanlara ve özel müşterilerine dağıttığı turuncu kapaklı eşantiyon ajandasına. Suna'nın aybaşlarını hesaplayıp mümkünse o gün işe bile gelmeyecek. Suna'nın âdet görüyor olması ve bunu sakınmadan lappadak söylemesi erkeklik gururunu ne şiddette sarstıysa; büyük, küçük demeden abdestini bile içinde tutma pahasına puf puf şişti oturduğu yerde. Patladı patlayacak. Ama ne gam!

Bereket versin ki Sunam da gam yemiyor. Basıp çıkıyor acenteden. Nasıl olsa hafta sonu girecek araya. Pazartesiye de unutulur bu olanlar. Şimdi, doğru eve. Kitaplarının başına. Daha İstanbul'un tüm türbelerini hatmedecek, Servi Ninesine ve Üç Güzeller'e hikâyeler devşirecek. O hikâyeleri, türbe türbe gezip türbe türbe gezenlere anlatacak. Çok işi var

Sunamın, çook... Ama önce, akşam güneşi onu boynundan öpecek, ikili koltuğunda bebekler gibi uyuyakalacak. Uykusunda benden "İkinci Güzel" Zemzem'in hikâyesini dinleyecek. Sabah olup uyandığında, "Buldum!" diye bağıracak. Koşa koşa Dina'ya gidecek, Dina'yı evde bulamayınca parka dönecek. Parkta simitçiyi görecek. Simitçiye hem Yeter'in hem ikinci güzelin, yani Zemzem'in hikâyesini tane tane anlatacak. Simitçinin yanağındaki yaş kurumadan Suna, Eyüp Sultan'ın yolunu tutacak. Simitçi ertesi gün tezgâhını açtığında bir değil, tam dört Ayet-el Kürsi okuyacak. Bir Yeter'e, bir ikinci güzel Zemzem'e, bir Suna'nın daha sonra anlatmaya söz verdiği Üçüncü Güzel'e, bir de bana. Hâliyle, simitçinin işleri dört katı rast gidecek. Dört evliyadan aldığı duayla dört çocuğunu okutacak. Kızlardan biri mühendis çıkacak, diğeri avukat. Oğlanlardan biri doktor çıkacak, diğeri serseri. Simitçinin karısı, türbe türbe gezip hayırsız oğluna izan dileyecek ama önce Suna, ikili koltuğunda mayışıp bebekler gibi uykuya dalacak. Ve ben kulağına, Üç Güzeller'in en körpe güzeli Zemzem'in hikâyesini fısıldayacağım.

On Dördüncü Son

Ahmed'in, Râbi'a Şermî Kadın, İstanbul'da Sultan I. Abdülhamid'i doğururken, iki yüz fersah ötede, Ayıntab Vilayeti'nin Şehreküstü Mahallesi'nde Zemzem'in anası garibân Dicle de sancısının ortasında gırtlağını yırtarak kesik kesik bağırıyordu: "Ebe Kadın... Ebe Kadın... Ayyyy... Olur a, ben bu doğumdan... Ay ay ay... Sağ çıkamazsam... Oy anam anam... Bilesin, adı Zemzem'dir. Aman aman aman!"

Şermi Kadın'ı, oğlunun padişah olmasından yıllar önce hakkın rahmetine kavuşturup ona Valide Sultanlığı tatmayı nasip etmeyen kör talih, hiç yoksa Dicle'nin amanını duydu. Dicle doğumdan sağ çıktı. Kızının adını Zemzem koydu. Lakin Zemzem'i doğurtan Ebe Kadın, o gece uykusunda saatlerce Zemzem'in ismini sayıkladı. Kocası iki dürttü, üç yastığını çekti, beş burnunu sıktı, usulcacık boğazına sarıldı; ne ettiyse avradını uyandıramadı. Ebe Kadın kocasının gözü önünde son bir "hık" ederek uykusunda can verdi. Kocası, gece mahalleliyi ayağa kaldırdı. Acılı adam karanlığa doğru haykırıyordu: "Yetişin komşular!" Ebe Kadın, Zemzem'in ismini sayıklaya sayıklaya ölmüştü. Bu Zemzem bebekte bir iş vardı. Yoksa sapasağlam kadın ne demeye gece gece "hık" diye ölsündü. Kendi karısının canına kıyacak değildi ya... Bu cihetle Şehreküs-

tülüler, Zemzem'in adını daha doğduğu gün, ebesinin eceline sebep olmaktan mütevellit, "uğursuz"a çıkardı.

Zemzem, bir yaşına bastığında halasını, ikisinde dayısını, üçünde babasını toprağa verdiler.

Dördünde; haramiler, Çemişgezek'ten Ayıntab'a keçi derisi getiren Hacı Hamza'nın bir denk keçi derisiyle on top ham bezini yağmaladı.

Beşinde; Molla Osman'ın evinden otuz beş kuruşluk eşyası çalındı.

Yedisinde; Dursun, Duran'dan yedi kuruş hakkını alamadığından dükkânını basıp hançer kabzasıyla Duran'ın ağzına ağzına vurdu. Duran'ın kana bulanmış yüzünü görenler hiç duraksamadan Zemzem'in uğursuzluğunu andı.

On dördünde; Şehreküstülü iki delikanlı, komşu kızları Meryem'in bekâretini bozdu. Meryem'i muayene eden Şehreküstülü iki hatun, delikanlıların ellerine tutuşturduğu ikişer akçeye mukabil Meryem'in kız oğlan kız olduğuna dair kanaat bildirdi. Üstüne üstlük mahalleli de iki zanlının iyi hâllerine ve efendiliklerine kefil olunca delikanlılar salıverildi. Dava düştü ama bu elim vaka da Zemzem'in uğursuzluğuna yoruldu.

Daha ne olsundu, başlarına gökten taş mı yağsındı. Bu Zemzem'in uğursuzluğu artık yeterdi. Canlarına tak etmişti.

Şehreküstülüler kısa bir münazara sonucu hemen Ayıntab Kadısı'na vardı, "Eğer Zemzem burada kalmaya devam ederse biz Şehreküstünü terk ederiz!" diyerek Zemzem'in mahallelerinden sürülmesini istediler. Kadı, "Höst!" dedi, "Edep yahu! Ne oluyor? Neye celallendiniz böyle? Kız ne etmiş? Anlatın da bilelim."

Şehreküstülüler hep bir ağızdan Zemzem'in tevellüdünün uğursuzlukla başladığını anlattılar. Her yaş aldığında başlarına gelen felaketleri bir bir saydılar.

Kadı yine, "Höst!" diye kükredi. "Bana saçma sapan sebeplerle gelmeyin. Ne bilelim bunların kızın suçu olduğunu? Ha, dersiniz ki 'Kadı Efendi! Bu kız bir fesada karıştı'; olmadı, 'Zina etti'; olmadı, 'Namahreme göz süzdü'; o zaman gelirsiniz, tekrar konuşuruz."

Şehreküstülüler başlarını sallaya sallaya, hiç ses etmeden dinlediler. Kadı'nın sözlerini iyice bellediler. Mahallelerinin yolunu tuttular.

Zemzem on beşine bastığında anası Dicle de mahallenin ipsiz sapsızlarından İbraham'a vardı. İbraham, Dicle'den hevesini aldıktan bir vakit sonra, bir gece vakti üvey kızı Zemzem'in yanına sokuldu. Bir avaz yataktan fırlayan Zemzem, ne yaptıysa ne ettiyse sesini anasına duyuramadı. Hâlbuki bir göz odaydı yattıkları ama demek anasının uykusu ağırdı. Gün ağarıncaya kadar kapı eşiğinde çömelip anasının uyanmasını bekledi; üvey babasının ona ettiğini sakınmadan, yüksünmeden anlattı. Anası dinledi, yanağından bir damla yaş süzüldü, bir çift söz etmeden gitti sobanın odununu harladı. Zemzem, bir vakit anasının sırtına bakakaldı. Bekledi de bekledi ama anası ondan yana yüz çevirmedi.

Bu defa, Ayıntab Kadısı'nın yolunu tutmak sırası Zemzem'indi. Anası görmezden, duymazdan gelse de, ettiğini yanına bırakmayacaktı üvey babasının.

Aynı anasına anlattığı gibi olanları etraflıca Kadı'ya anlattı. Kadı dinledi. Kavuğunu sağa sola kaydırarak kafasını kaşıdı, etek uçlarını iki eliyle düzledi, titreye titreye derdini anlatan Zemzem'e dikip gözlerini, "İspat külfeti sendedir. Var mı şahidin?" diye sordu. "Anam var ama..." diyebildi Zemzem. "Ananı da getir o vakit," diye cevap verdi Kadı. Zemzem, başı önünde çıktı Kadı'nın odasından.

Üvey babası, Zemzem'in Kadı'ya gittiğini öğrenince küp-

lere bindi. Zemzem'in uğursuzluğunun dilden dile dolandığını fırsat bilerek her önüne gelene anlattı. "Başıma ne geldi, a dostlar! Malumatınız üzere, dul kadındır diyerek acıdım da Dicle Hatun'u zevcem yaptım, kızına da babalık ettim ama gel gör ki bu kız sizin dediğiniz kadar varmış. Uğursuzluğunu hep duyardım da... Bu son ettiği..."

Mahalleli tarafından, "Ne etti İbraham? Anlat hele!" diye yüreklendirilince de uzun bir "Aaah," çekerek Zemzem'in yerli yersiz müstehcen lakırdılar etmesini, gece anası gözlerini yumar yummaz bir işve bir cilve günaha çağırmasını uzun uzun anlattı.

"Vay başımıza gelenler"di. "Gün gibi ortada"ydı. "Bu Zemzem'in uğursuzluğu doğuştan"dı. "Hele, Beşegiller'in büyük oğluna süzdüğü göz evlerden ırak olsun"du. "Zati, Fatma'nın kocasıyla hallaç dükkânına girerken görenler de varmış"tı. "Başımıza bir felaket gelmeden tez vakit Kadı'ya gidip olanları enikonu anlatmak lazım gelir"di.

Kadı'ya gidildi, Kadı dinledi. Şahit var mıydı? Sürüsüne bereketti. Hüküm verildi. Zemzem on altısında mahalleden sürüldü. Anası vicdanı sızlaya sızlaya, sabaha kadar ağladı, dizlerini dövdü. En sonunda bu azaba dayanamayıp güneşin doğuşuyla kendini yollara vurdu. Önüne gelene sora sora kızının izini sürdü. Ayakları çatlayıncaya, dizlerinde derman kalmayıncaya kadar yürüdü. Karanlık bastığında sürüne sürüne, vicdanının azabını da yanında sürüye sürüye Fırat'ın suyunun kenarına geldi. Zemzem çoktan gitmişti. Kendini Fırat'ın suyuna bırakmıştı. Zemzem, Fırat'a karışmıştı. Fırat, Zemzem olmuştu.

Anası başında bir tel kalmayıncaya kadar saçlarını yola yola Fırat'ın kıyısında ağladı. Nehrin kenarında bir testi buldu, aldığı kadar Fırat'ın Zemzemleşmiş suyundan doldurdu. Şehreküstü'ye dönüp mahalleliye işin aslını astarını ağlaya

yakara anlattı. Dicle'yi dinleyenler hayretler içindeydi. Hayretleri, Zemzem'in günahsız oluşunu öğrenmelerinden değildi. Hayretleri şundandı: Dicle yakarırken elindeki testiyi onlara doğru sallıyordu. Dicle testiyi salladıkça sular akmaya devam ediyor ama su ne kadar da aksa testi boşalmıyor, içindeki su tükenmiyordu. Dicle ağlaya ağlaya dil döküyordu ama Fırat'ın içine Zemzem karışmış suyu, kırık testiden akmaya devam ediyordu. Şuncacık kırık testi, köy çeşmesi gibiydi. Bu mucizeyi gören Şehreküstülüler ne menem bir faciaya sebep olduklarını o dakika kavrayıverdiler. Şüphesiz ki Zemzem ulu bir evliyaydı ve onu el birliğiyle küstürmüşlerdi. Başlarından felaket eksik olmayacaktı. Kadın erkek dövündüler, ağıtlar yakıp Dicle'nin eteklerine kapandılar. Günahları çok büyüktü; ne etseler, nasıl etseler telafisi yoktu ama birlik oldular, yüz kuruş toplayıp Dicle'yi İstanbul'da bir bimarhaneye gönderdiler. Dicle, suyu tükenmeyen kırık testisiyle geldiği İstanbul'daki bimarhanede musiki tedavisinden fayda göremedi, testisi kucağında yalınayak, deli divane, aç açık dolandı durdu. Kıyafetleri parça pinçik oluncaya kadar sokaklarda yattı. Takatının ucuna geldiğinde son bir can havliyle on beş adım atıp Servi Nine'nin yanına uzandı. Görenler, Dicle'nin cansız bedenini kaldırıp aldılar Servi'nin toprağından. Şalvarının uçkuruna iliştirdiği kafa kâğıdını bulup Ayıntab'a haber yolladılar. Zemzem'e ettiklerinin kefaretini ödemek için Dicle'yi, dualarla, ağıtlarla kimsesizler mezarlığına defnetmeye Şehreküstü'den bir kamyon insan geldi.

Zemzem'in "akmakla bitmeyen su testisi" mucizesini gören, görmese de duyan Şehreküstülüler, Dicle'nin cansız bedeninin bulunduğu yerde tırım tırım kırık testiyi arandı ama hiçbiri bulamadı. Çünkü Servi Nine, kimseler görmeden kırık testideki bahtsız Zemzem'i usulca koynuna sakladı.

On Beşinci Son

Her bir yeri tutulmuş Suna'nın. Olacağı buydu. Boylu poslu kız, şuncacık ikili koltukta eciş bücüş kıvrılmış, iki büklüm uyuyakalmış. Alnı, şakakları boncuk boncuk terlemiş; üzerindeki gömleği su içinde. Biçare, dün gece gördüğü karman çorman rüyayı anımsamaya çalışıyor. Kâbus gibi ama pek öyle de değil. Beyazı bulutsu, siyahı puslu bir boşluk. Zorluyor zihnini; köy yeri gibi bir yerde mi ne, dağ taş yürüyor uzun uzun. Fırat'ın kıyısında sanki... Adı Suna değil de Zemzem'miş... Hayret. Kendi köyü de değil tam... Ama çok da benziyor. Bir kalabalıklar, bir bağrışmalar... Gerisi gelecek gibi oluyor bir an. Nafile. Her şey bulanık. Tutamıyor ucundan, kaçıyor buğulu ipin ucu. Oh! Çok şükür. Pek bir şey hatırlamıyor rüyasından. Âla, âla. Tam da istediğim gibi. Zemzem'in hikâyesini kendi uydurdu sanmalı, anlattığım her bir hikâyeyi olduğu gibi hatırlarsa işkillenir, aklı çıkar buncağızın.

Hatırladığı kadarını yazıyor koltuğun kenarında bıraktığı ajandasına, hatırlamadığını uyduruyor. İşin aslı uydurduğunu sanıyor ama tümü benden duydukları, duyup da şuurunda tartamadıkları. Yeni notlar alıyor:

Birinci Güzel – Yeter
İkinci Güzel – Zemzem
Üçüncü Güzel kim?
Servi Nine kim?

Yazmayı bitirince koltuktan kalktığı gibi banyoya gidiyor. Parmaklarının ucu büzüşene kadar suyun altında tam kırk beş dakika yunuyor. Atıyor kirini, pasını, terini ve dünkü rüyanın ağırlığını üzerinden. Geçiriyor üzerine yalapşap bir şeyler, çıkıyor yola. Dina'ya uğruyor, evde bulamıyor. Parka gidiyor, simitçiye rast geliyor. Suna, simitçiye yatırın gerçek adını bulduğunu söylüyor, "Meğer bu yatırın adı 'Servi Nine ve Üç Güzeller'miş," diyor. "Eyüp Sultan'da dilden dile dolanıyormuş bu efsane," diyor. Hem Zemzem'in hem Yeter'in hikâyesini uzun uzun anlatıyor.

Simitçinin yanağındaki yaş kurumadan Suna, Eyüp Sultan'ın yolunu tutuyor.

Haydi, uğurlar ola!

On Altıncı Son

Muhammed Peygamber, Mekke'den yola çıkıp Medine'ye vardığında tüm Medine sıraya girmiş, Hazreti kendi evlerinde ağırlama şerefine nail olabilmeyi umut ederek kapı önlerinde bekleşiyordu. Muhammed Peygamber, kimseleri gücendirmesin, gönüllerine elem düşürmesin diye nerede konaklayacağının kararını vermekten imtina etmiş, devesi Kusva hangi eşikte çökerse o eve misafir olacağını duyurmuştu. Deve oldu olalı, Kusva'nın taşıyıp taşıyacağı en ağır yüktü bu. Ta Mekke'den Medine'ye sekiz gün boyu az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe dümdüz gitmiş de gıkı çıkmamıştı. Gel gör ki Kusva için böyle tarihi bir kararın mesuliyetini almak hiç mi hiç kolay değildi. İki ileri gitti, bir geri geldi, boynunu bir sağa eğdi, bir sola eğdi, geviş getire getire enikonu düşündü. Bir zaman sonra, Ümmü Eyyûb'un daha yeni kavurduğu ballı un helvasının kokusu Kusva'nın burnuna dolanmış olacak ki Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin, namıdiğer Eyüp Sultan'ın evinin eşiğine diz çöktü oturdu.

Ebû Eyyûb ve karısı Ümmü Eyyûb, sevinçten gözleri yaşararak Muhammed Peygamber'in eşyalarını telaşla içeri taşıdılar. Tarağını, aynasını, misvakını, kürdanını, makasını, sürmedanını ve dahi sükkesini inci gibi yan yana dizdiler. Yatağına, sedir ağacı kokulu tertemiz de bir çarşaf serdiler.

Muhammed Peygamber, kapı önünde Medinelilerle hoşbeşini bitirip de eşikten adımını attığı anda boynuna süründüğü buhur, buram buram içeri dolarak sedir ağacı kokusunu bastırdı.

Yedi ay sonra Mescid-i Nebi tamamlanıp da oraya yerleştiğinde bile Muhammed Peygamber'in buhuru, mihmandarların mihmandarı Ebû Eyyûb'un evine gelen gidenin burnuna çalındı.

Bu misafirlikten tam kırk dokuz yıl sonra Ebû Eyyûb, Süfyan bin Avf'ın idaresindeki orduyla İstanbul'a geldi. İstanbul'un zaptının devam ettiği sırada, o vakitler artık yaşı kemale ermiş olan Ebû Eyyûb iyiden iyiye takatını yitirdi ve olduğu yerde yığılarak ebedi istirahati için daha sonraları kendi adını alacak olan Kosmidion semtini seçti. Hani şu şifacı ikiz azizler Kosmas ve Damianos'un mahali.

Mihmandarların mihmandarı Ebû Eyyûb'un sekiz yüz yıl kadar önce Konstantinopolis'te bir yerde gömüldüğünü bilen hükümdarların hükümdarı Fatih Sultan Mehmet, şehri fethettiği sırada ordusuna moral olur, erlerinin canına can katar umuduyla, kuşatmada onu yalnız bırakmayan hocası Akşemseddin'den gönül gözünü dört açarak Ebû Eyyûb'un mübarek kabrini bulmasını istedi.

Ebû Eyyûb'un, yani Eyüp Sultan'ın yattığı yer, kıldığı iki rekât namaz sonrası Akşemseddin'e ayan oldu. Nitekim parmağıyla gösterdiği yerde, üzerinde "Hazâ kabr-i Ebâ Eyyûb Ensâri", yani "Eyüp Ensari burada yatıyor" yazan dört köşe bir mermer bulundu ve Akşemseddin bulduğu bu yeri işaretlemek maksadıyla, kabrin başucuna ve ayakucuna birer çınar diktirdi. Sultan Mehmet'in, hocası Akşemseddin'in sözünden şüphe edecek hâli yoktu ya, yine de büsbütün emin olmak için o gece Silahtarağa'dan çınarları söküp az öteye dikmesini

emretti. Ertesi gün Akşemseddin'i de yanına alıp kabrin bulunduğu yere gitti ve çınarları gösterip, "Demek Ebû Eyyûb Ensârî burada yatıyor," diyerek Akşemseddin'in ağzını aradı.

Akşemseddin bu oyuna gelmedi elbet. İlk gösterdiği yeri işaret edip, "Çınarların yeri değişmiş. Ebû Eyyûb Ensârî'nin kabri tam şuradadır," dedi. Akşemseddin, Sultan Mehmet'in sınavından geçti geçmesine ama lafına tümüyle itibar edilmeyip sınanmış olmasına da gönül koydu. Bu kırgınlığı sezinleyen padişah, hocasının gönlünü almak için çınar fidanlarını gerçek yerine diktirmek istedi ancak Akşemseddin, "Bırakın, çınarlar yerine dursun. Orası da kutsal mahaldir. Eyyûb El Ensârî o iki çınarın arasındaki yerde gasledilmiştir," diyerek mevzunun daha fazla uzamasına mahal vermedi.

İstanbul'un fethi tamamlandıktan sonra, Fatih Sultan Mehmet, yattığı yer Eyüp Sultan'ı incitmesin diyerek sandukasını kurşundan bir kubbenin altına yerleştirip mihmandarların mihmandarına görkemli bir türbe yaptırdı. Fatih'ten kalan bu büyük kıymetteki emanete I. Ahmet, III. Selim ve II. Mahmut da sırasıyla gözleri gibi bakıp onu bugüne kadar korudular.

Nasıl korumasınlar?

Kütüb-i Sitte'de yer alan bir hadis-i şerif ne diyor?

"Ashabımdan birisi eceliyle herhangi bir beldede vefat eder ve beldeye gömülürse yarın, Kıyamet günü o belde sakinlerinin önderi, sancaktarı ve rehberi olarak haşrolunur."

Hulasa; Ebû Eyyûb, Kıyamet günü kendisiyle birlikte dirilen İstanbul halkına şefaat edecek, onlara yol gösterecek.

Evliya var, evliya var.

Misal ben, kıyamet gününde Eyüp Sultan'ın yamacında bulunmak gibi ihtişamlı bir taahhüdün yanında, cılız gölgemden başka ne vadedebilirim ki şehr-i İstanbul'a?

Diyeceğim o ki; Eyüp Sultan'ın yanında benim evliyalığımı mevzu diye ortaya sürmek en hafifinden cehalettir ama koca Ebû Eyyûb Ensârî de imkânı varsa benim hatırım için Sunamın derdine derman oluversin. O ki çocuğu olmayanlara çocuk, azığı olmayanlara azık, evde kalmışlara koca, yayan yürüyenlere son model araba, sınava gireceklere irfan, savaşa gideceklere iman bağışlamış, yedi düvelin dileğine, "Haydi! Vaktidir!" diyerek icazet vermiş bir evliya; beni yattığım yerden etmeye yeltenen habislerin tekerine çomak sokacak olan Sunama da ensar olur elbet.

Ey, sahabelerin sahabesi Eyüp Sultan! Ey, ahiret günü cümlemize kılavuzluk edecek Mihmandar-ı Nebî! Ey, Alemdar-ı Resul! Sunam sana el açmaya ve dahi sana el açanlardan medet dilenmeye geliyor. Varsa şayet seninkinin yanında esamesi okunmayan evliyalığımın nohut tanesi kadar hatırı, Sunam bugün sana emanet.

On Yedinci Son

Suna, simitçiye Yeter'in ve Zemzem'in hikâyelerini anlattıktan sonra evden çıkıp otobüs durağına doğru yürüyor. Çantasında halasının hediye ettiği kenarı oyalı, çiçekli bir yazma, 39 numaralı otobüsün yolunu gözlüyor. Geliyor otobüs. Otobüsün sağ yanında boş bir koltuk bulup yerleşiyor. Sonbaharın gelişini müjdeleyen çıtır çıtır bir hava. Kabristan ziyareti için en evla gün.

Yol boyu tüm mezarlıklar yeşil yeşil gözüne görünüyor Suna'nın. On durak mesafede dört mezarlık sayıyor: Edirnekapı Şehitliği, Mısır Tarlası Mezarlığı, Sakızağacı Şehitliği, Hava Şehitliği. Önünden geçtiği hâlde Kastamonulu merhum yazarın mezarını fark etmiyor ama merhum onu fark ediyor.

Bat dünya, bat! İki gözün körün olsun da piyango bileti sat.

Eyüp Sultan'a vardığında etrafına bakınıyor Suna. Daha önce görmediği, bilmediği yerler. Hediyelik eşya dükkânları, restoranlar, çay bahçeleri arasında insan seline kapılıp camiye doğru yürüyor. Sarıklı, şortlu, şalvarlı, mini etekli, maksi mantolu, çarşaflı, önlüklü, formalı, kürklü, yörüklü, başı açık, başı kapalı, gelinlikli, damatlıklı, iş tulumlu, nişan elbiseli,

sünnet kıyafetli, çorabı kaçık, ceketi yırtık, yeleği soluk, pabucu delik, ütüsü eksik bir alay insanın ortasında her adımda küçüle küçüle yürüyor Suna.

Kiminin elinde bir tepsi baklava, kiminin kucağında bir horoz; kimi bastona tutunmuş, kimi tekerlekli sandalyeye oturmuş. Kimi Eyüp Sultan'ı bir Osmanlı padişahı sanıyor; kimi Kurtuluş Savaşı'nın kahraman bir neferi. Seksen bir ayrı ilden, on sekiz bin ayrı köyden yığınla insan. Her birinin sıfatı ayrı, her birinin dünyası farklı. Adaklarını kollarının altına kıstırıp Eyüp Sultan'ın kabrine doğru yürüyen bu kalabalığı ense köklerinden birbirine bağlayan düğümse tek: umut.

Onca insan bir umudun peşinde sıra sıra diziliyor Eyüp Sultan'ın kapısına. Suna da onların peşine. Dış avludaki geniş gövdeli çınarın önüne geldiğinde nutku tutuluyor. Gövdesinin kabukları göbek yerinden sıyrılmış, ana kucağını andıran bir yaşlı çınar duruyor karşısında. Sanırsın Eyüp Sultan o ağacın kovuğunda ediyor ebedi istirahatini. Öyle heybetli, öyle kucaklayıcı. Suna'nın içinden koşup sarılmak geliyor göbeği sıyrık yaşlı çınara ama yeltenmiyor. Müftülüğün astığı sarı plakadan Eyüp Sultan'ın kısa hikâyesini okuyor. Çantasından kenarı oyalı, çiçekli yemenisini çıkarıp bağlıyor başına. Kalabalıkla beraber yürüyor türbeye doğru. İçeri girdiğinde ağlayanlar, kendinden geçenler, dizinin dermanını kaybedip yığılıp kalanlar, çinilere yüz sürüp öpenler, karınca sürüsü gibi geçip gidiyorlar Eyüp Sultan'ın önünden. Geçip gidemeyenleri, "Sandukanın önünde bekleme yapmayalım," diye uyarıyor görevli. Doyamayanlar oluyor bu büyük buluşmaya, kolay değil, ta nerelerden gelmişler. Çıkıştan dönüp tekrar giriş kapısına yöneliyor onlar. Bir tur daha, iki tur, üç tur daha tavaf ediyorlar yüce mihmandarın kabrini. Üç tur düğüm atıyorlar tutundukları umut halatına.

Suna'ysa bir turla yetiniyor, türbenin çıkışına doğru yönleniyor. Kapıdan çıktığı gibi karşısında dış avludakinden de heybetli bir başka çınar beliriyor. Yeşil parmaklıklarla çevirip mermerden bir duvar örmüşler etrafına.

"Belki de bunca insan Eyüp Sultan'a adaklar adamaya değil de bu iki çınarın kucağında ağlamaya geliyordur," diye düşünüyor Suna. Zira bu iki çınarın onda ettiği tesiri, Eyüp Sultan'ın sandukası etmiyor.

Göbeği sıyrık çınarın önünde bunları düşünürken yaşlıca bir kadına ilişiyor gözü. Kemik erimesinden bacakları iki yana bükülmüş kadın, ağırlığını bir sağa bir sola vere vere aheste adımlarla yanaşıyor Suna'ya.

"Güzel gızım, bir el ver de şurada soluhlanayım acuk."

Suna, elini uzatıyor kadına, dansa davet eder gibi. Kadın, Suna'nın elinden aldığı kudretle yavaşça bırakıyor geniş mabadını koca çınarı çevreleyen mermerin soğuğuna.

"Yaşlanma gızıım, sahın yaşlanma, e mi? Yaşlılıh çoh zor."

Ne diyeceğini bilemiyor Suna. Her ne diyeceğini bilemediğinde yaptığı gibi gülümsüyor ılık ılık.

"Çok yoruldunuzsa demek," diye bir şey mırıldanıyor.

"Hemi de nası! Allah'ın gücüne gitmeye ya, mafetti bu yol beni. Yalansız on bir saat çehti otobosunan. Uçağa binemiyom korkumdan. Nedecen mecbur. Adağım varıdı. En büyüğümden olma torunlarıma yumuş buyurdum Allahları var onlar da erinmediler, duttular golumdan getirdiler. Allah benim ömrümden ala da onların ömrüne vere."

"Âmin," mi desin, "Allah korusun!" mu desin, ne desin bilemiyor yine Suna. "Memleket neresi, teyzem?" diye soruyor.

"Gayseri yavrum, sen?"

"Ben Erzincanlıyım, teyzem. Şimdi İstanbul'da yaşıyorum ama babam hâlâ orada."

"Abaauvv, deme! Erzincan ha... Benim soyhası batasıca herif Erzincan'ındandı. Sen alınma ya, heç rast gelmedim eyisine. Aha da dedim."

Gülüyor Suna, ne etsin.

"Canın sağ olsun, teyzem. Ne bileyim, iyisi de var kötüsü de her milletin. Bey amcanın da iyilikleri olmuştur elbet," diyor Suna. Kadında cana yakın bir hâl, içini ısıtan bir saflık buluyor.

"Yoooh! Hemi de heç olmadı. Heç eyiliği dohanmadı bana. Sevilecek heç bir yanı yoğudu. Gayserinin en zenginiydi. Eşşek yüküynen miraz kaldı ardından ama neme yarar, gençken yedirmediğini şimdi ne edeyim ben. Şindi onlar essah dünyada, ben yalan dünyada ama çoh çektim çooh. Hemi kendinden hemi anasından hemi bacılarından. Ama Allah'ıma bin şükür evlatlarımın hepisi essahlı çıhtı. Beşinden de ırazıyım. Hele en gütçüğüm. Oyyy oyyy, ölürüm ben ona. Göken'im! Dünyalar iyisi. Bir de yahuşuhlu kiii... Otuzuna bastı emme, heç evlenmedi."

Kadın, Suna'yı gözucuyla süzdükten, boyunu posunu hesap ettikten sonra niyetini açık etmemeye çalışarak soruyor. "Sen evlisin herhal?"

"Evet, evliyim," diye cevaplıyor Suna, aylar öncesinde kalan bir alışkanlıkla. Sonrasında düzeltme gereği de duymuyor ağzından çıkan yanlışı.

"Eyi eyi, Allah vere de gıymetini bilsin. Çohları da bilmezler ya," diyor kadın. Yüzünden dertli bir karaltı geçiyor konuşurken.

Susuyor Suna. Ilık ılık gülümsemiyor da bu defa.

"Adağın neydi, teyzem?" diye soruyor. "Özel değilse tabii..." diye ekleme gereği duymuyor hiç. Neticede, garibanın mesafesi olmadığı gibi köylünün de özeli olmuyor. Garibana,

köylüye açık açık her şeyi sormak mubah. Don döş ortada. Kadın da bunu bildiğinden sakınmıyor mahremini. Yemenisinin ucuyla bıyıklarının terini aldıktan sonra hemen paylaşıyor adağını.

"Benim bu en gütçüğüm, Göken'im, adı batasıca o illet hastalıktan geçirdi. 'Yaşamaz,' dediler. Benim böyle per perişan didindiğimi görenler de 'Çiçeeek,' dediler. 'Allah'a şirk mi goşuyon?' dediler "Yetmedi mi hastane gapıları aşındırdığın? Bırah,' dediler. Diynemedim heçbirini. Şimdi durp gibi Allah'ıma bin şükür. Doktorlardan Allah ırazı olsun, elbet onlar eyi etti Göken'imi ama ben yine birazını da Eyüp Sultan'a ettiğim adağa yoruyom. 'Oğlum iyi olsun, İstanbul'a gedip Eyüb'ün Sultan'ında nohut pilav dağatacam,' diye adamışıdım. Na şurda bak! Gördün nü? Torunlar pay ediyor nohut pilavı. Benim dinelmeye mecalim yoh ya, nefesleneyim dedim şuracıhta. Dur hele, seslenim de bir çindik de saa versinner."

Suna, durduruyor kadını eliyle omzuna dokunarak.

"Yok teyzem, sağ olasın. Çıkarken gider yanlarına alırım ben."

"Eyi madem ama bak adak rızkıdır bu. Yimessen zoruma gider. Mağsimedi beni diye dertlenirim ona göre. İsmin ne senin?"

"Suna, teyzem. Senin de Çiçek, değil mi?"

"He yavrum, Çiçek. Meynun oldum çoh."

"Ben de memnun oldum, Çiçek Teyzem. Çıkmadan nohut pilavdan alacağım muhakkak. Allah kabul etsin."

"Ha şöle! Aferin, yi yavrum yi. Sede kemiksin zati yimen lazım senin. Kursak kavurgasını ister imiş. Bak benim büyüğümün getirdiği gelin de yememe hastalığına dutuldu. Anam anam anam! Meğer ne beter bişey imiş o öyle. Doktorlar bir ad demişler ona da ben becerip de diyemem. Gözümün önün-

de eriyip gidiyor. Boylu poslu bir gız ıdı. Şimdi kedi eniği gibi şuncacıh galdı gariban. Gaynanam bana çok çehtirdi amma ben gözümden sahınırım. O da bir ananın yavrusu. Değ mi? Şimdi bize emanet. Hele o bi düzelsin, bu sefer Eyüp Sultan'a hemi nohut hemi pahlava getirecem. Heç dadımız yok, heç."

"Geçmiş olsun!" diyor Suna yüzünü buruşturarak. "Tez vakitte düzelir inşallah."

"Düzelecek elbet yavrum, düzelecek. Bana rüyamda gösterttiler. Sen de boğazından kesme, e mi? Can boğazdan gelir."

Suna, Çiçek Teyze'yle kurduğu yakınlığı fırsat bilip konuyu yatıra getiriyor. "Ben de bizim mahalledeki bir yatır için duaya geldim buraya," diyor. "Yatırı yıkıp inşaat yapacaklarmış." Önce Yeter'i anlatıyor, sonra Zemzem'i anlatıyor; Üçüncü Güzel'i ve Servi'yi henüz bilmediğinden sıra onları anlatmaya gelince, "Anlayacağın durumlar böyle, benim de canım sıkkın. Neyse geç oldu Çiçek Teyzem, ben artık gideyim," diyor.

Çiçek Teyze de ahlanıp vahlanıyor Suna'nın anlattıklarına.

"Vay dürzüler!" diyor, "Nasıl gıyacahlar o güzelim evliyalara? Gün ola hayrola, göynünü karartma sen. Ben de ederim duamı, sen heç merahlanma. Hadi işinden gücünden komiyim ben seni. Gendine muhayyet ol, e mi gadasını aldığım."

Hüzünle gülümsüyor Suna. Halasını ve babasını hatırlıyor Çiçek Teyze'nin, "Gadasını aldığım," deyişiyle. Ah, halası... Ah, babası...

Çiçek Teyze'nin nohut pilav dağıtan torunlarına doğru yürürken dönüp sesleniyor son bir, "Allah kabul etsin, Çiçek Teyze."

"Âmin!" diye cevaplıyor Çiçek.

Ah, Çiçek; dertli Çiçek!

Suna'nın Eyüp Sultan ziyareti hesap ettiği gibi olmuyor. Oysa buraya gelirken aklında en az on kişiye yanaşıp, "Servi Nine ve Üç Güzeller" efsanesini yaymak vardı ama evdeki hesap Eyüp Sultan'a uymuyor. Bir tek Çiçek Teyze'ye anlatıp nohut pilavını da yedikten sonra ayrılıyor Eyüp Sultan'dan. Dertleniyor. Çünkü Çiçek Teyze'nin ordulara bedel olduğunu henüz bilmiyor.

Suna, dış avludan çıktığında gözüne kahverengi bir yol tabelası ilişiyor; "Pierre Loti nereymiş?" diye düşünerek tabelanın yönlendirdiği tarafa merakla yürüyor. Yürüdüğü yol bir teleferik istasyonuna çıkıyor. Sıra olmuş bekleyen insanlara soruyor utana sıkıla:

"Pardon! Pierre Loti, bir yerin adı mıdır? Bu teleferik oraya mı gidiyor?"

Çanakkale'den gelen kafileden orta yaşlı bir adam, göğüs cebinden sigarasını çıkarırken Suna'nın yüzüne bakmadan cevaplıyor:

"Çay bahçesi diyorlar da bilmem. Çay bahçesine niye gâvur adı koymuşlarsa. Hele böyle bir mübarek yerde."

Suna'nın merakını cezbediyor Pierre Loti denen yer. Hem teleferiğe de binmişliği yok hiç. Merakla geçiyor sıranın sonuna, Çanakkaleli kafilenin ardında başlıyor beklemeye. Suna'dan sonra gençten bir kadın elini tuttuğu al yanaklı oğluyla ekleniyor sıraya.

Suna, kendisine pürdikkat bakan besili oğlana gülümsüyor. Oğlan öyle dikkatle bakıyor ki Suna'ya, Suna bir şey demek zorunda hissediyor.

"Maşallah sana."

Anası da gülümseyerek, "Teleferiği görünce heves etti de... İlk defa binecek," diye laf açıyor Suna'nın maşallahına cevaben.

"Benim de ilk," diye cevaplıyor Suna.

Bu defa çocuk gülümsüyor, yeni çıkmış tazecik iki dişini göstere göstere. O da teleferiğe ilk defa binecek ya akran görüyor Suna'yı kendine. Suna'nın kanı kaynıyor çocuğa, başını okşuyor hafifçe.

"Eyüp Sultan'a gelmiştim de buranın ismi bir değişik geldi. Göreyim istedim," diyor, sanki açıklama gereği varmış gibi.

Kadınla ayaküstü bir sohbete tutuşuyorlar. Kocasından çektiği çileyi yüklenmiş, yükünün okkası altında kamburlaşmış bir başka kadın daha. Teleferik sırasında geçen otuz beş dakika boyunca ara vermeden döküyor içini Suna'ya.

Ne dolmuş, ne dolmuş!

Ailesinin rızası olmadan, kaçarak evlendiği kocası uyuşturucu illetine alışmış. Sonrası malummuş, türlü türlü pis işlere bulaşmış. Daha birkaç ay önce de evini, çocuğunu ardında bırakıp küfür kâfir ortalığı kırıp döküp, çekip gitmiş nereye gitmişse. Sırra kadem basmış. Şuncacık sabiyle bir başına kalmış biçare kadın. Bir doktorun yanına çaycı olarak işe girmiş, sabisine de konu komşu göz kulak oluyormuş. Ev kirasıdır, yemektir derken yetiremiyormuş. Cumartesileri de bir dişçinin yanında iş bulmuş ama hafta sonu kocaları evde olan konu komşu yanaşmıyormuş oğlana bakmaya. Allah onlardan yine de razı olsunmuş ama cumartesiler için bir hâl çaresi bakıyormuş. Hadi, şimdilik bir şekilde idare ediyormuş ama sonrası meçhulmüş. Ah, aptal kafasıymış. Nasıl da güvenmiş. Gençmiş, bilememiş. Şimdi ne etsinmiş. Bir umut, soluğu Eyüp Sultan'da almış.

Nihayetinde Eyüp Sultan, altı yüz yıldır, Anadolu'nun kadınlarına hayırsız kocalarının esirgediği şefkati sunarmış.

Suna, "Vah," demiyor, "Tüh," demiyor, ses çıkarmadan dinliyor kadının soluksuz dertlenmesini. Kana kana su içer gibi, yana yana anlatıyor kadın. Suna, henüz dertli birine rast gelince gözünü kaçırmak gerektiğini bilecek kadar İstanbullu

olamamış. Can kulağıyla dinliyor, ismini bilmediği ama en mahremini bildiği teleferik arkadaşının dertlerini. Teleferik sırası onlara geliyor. Suna'nın teleferikten korkmaya bile mecali kalmamış. Dert dinlemekten pelte gibi olmuş vücudu asılıp kalıyor Eyüp semalarında. Teleferik, Eyüp Mezarlığı üzerinde salına salına, sekiz canı, üç dakika içinde sağ salim Pierre Loti tepesine ulaştırıyor.

Suna'nın oğlana baktıkça yüreği parçalanıyor. Hem kendini toparlamak hem de oğlanın yüzünü güldürmek için:

"Bir dondurma ısmarlayayım mı sana?" diye soruyor.

Anası karşı çıkıyor çekinerek ama Suna ısrar ediyor. Birlikte dondurma yiyip üzerine çay içerek Haliç'i seyrediyorlar.

"Oğuz, teşekkür ettin mi ablana? Böyle dert tasa başını şişirdim sormayı unuttum kardeş, ismin neydi?"

"Suna benim ismim, senin?"

"Asiye benim de. Memnun oldum. Oğuz, hadi teşekkür et Suna Ablana."

"Tişikkürleeer Suna Ablaaa," diye yayık yayık cevap veriyor oğlan Suna'ya ama Suna duymuyor.

Asiye...

Asiye, rahmetli anasının adı. Sütünden, kokusundan, sevgisinden, öğüdünden eksik kaldığı, bulmadan kaybettiği, görmeden öykündüğü, bilmeden özlediği, hiç duymadığı, hep seslendiği anasının adı.

"Asiye!"

"Evet, adım Asiye."

Suna'nın kaskatı kesilmiş vücudunda dudakları oynuyor sadece.

"Ben bakarım cumartesileri Oğuz'a."

Haydaa!

Asiye irkiliyor Suna'nın bu ani çıkışına, Oğuz bir anasına

bakıyor bir Suna Ablasına. Çocuk bile şaşkın. Doğrusu ben de şu sabi kadar şaşkınım... "Asiye" ismini duyduğunda sarsılacağını tahmin ederdim de bu kadarını ben de beklemiyordum. Bu kız öğrenemeyecek İstanbullu olmayı, dert görünce görmezden gelmeyi. Sanırsın arkasında sırtını yasladığı bir evliya var. Velev ki var; İstanbul'un dağı taşı batman batman dert, dinlemekle bitmez ki. Suna beni duymuyor elbet, bildiğini okuyor. Şuuru nasıl sarsıldıysa:

"Biliyorum, şimdi böyle saçma gibi geliyor kulağa, sonuçta tanımıyorsun da beni. Gel gör evi. Bir çayımı iç, ne bileyim işte, baktın içine siniyor... Anlattığından anladığım, senin doktorun muayenehanesine de yakın benim evim."

Asiye ne desin, nutku tutulmuş bakakalıyor Suna'ya. "Ya Eyüp Sultan ettiğim dualara aynı gün bir melek göndererek karşılık verdi ya da zırdelinin birine rast geldim," diye düşünüyor.

"Vallahi ne desem, Suna Kardeş... Yanlış anlama tabii ama... Böyle... Birden... Nasıl olur bilemedim."

"Haklısın. Deme bir şey," diye rahatlatıyor onu Suna. "Birkaç kere gelin, Oğuz'la birlikte misafirim olun. Sonra karar verirsin."

Yüz küsur yıl önce, Fransız albayı Pierre Loti'nin, Aziyade'ye olan aşkını ölümsüzleştirmek için roman yazdığı yerde Asiye, bir peçetenin yarısına telefon numarasını yazıyor, Suna da diğer yarısına hem telefonunu hem adresini.

Oğuz'sa tazecik iki dişiyle, Suna Ablasının ısmarladığı dondurmasından arta kalan külahı kıt kıt kemiriyor.

Ziyade olsun, Suna Ablası! Yarısı Aziyade'nin yarısı da Asiye'nin canına gitsin.

On Sekizinci Son

Suna, Pierre Loti'den çıktığı gibi evin yolunu tutuyor. İki sağ, iki sol, bir sağ diye tekerleyerek hikâyeler uydurmuyor bu defa. Daha uyduracak iki büyük hikâyesi var ne de olsa. Biri Üçüncü Güzel'e, biri de bana.

Apartman kapısının önüne geldiğinde Dina'nın sesiyle irkiliyor:

"Suna!"

Dina, parkın önünden Suna'ya doğru el sallıyor. Yanında da esmer, Suna'yla aynı yaşlarda bir erkek. Suna apartmanın kapısından onlara doğru yürüyor. Yanlarına geldiğinde, Dina heyecanla lafa giriyor.

"Sana bahsettiğim kuzenim, Ararat. Bu taraflara gelmiş de eve geçmeden biraz parkta oturalım dedik. Ne güzel tesadüf oldu sana rastladığımız. Tanıştırayım; Ararat, Suna. Suna, Ararat."

"Memnun oldum," diyor Ararat elini uzatırken, dolgun bıyığının altından bembeyaz gülümseyerek.

Suna da memnun oluyor elbet. O da karşılık veriyor uzanan ele. "Ben de," diyor, "memnun oldum."

"Katılır mısın bize?" diye soruyor Dina.

"Tabii," diyor Suna, "ama bir çay yapsaydım size ben."

Suna'nın bu önerisi üzerine kahkahayı basıyor Dina. "Ay yok! Ne çayı Allah'ını seversen. Gel, şurada iki dakika oturalım. Hem şu yatır mevzusunu konuşuruz. Ne yaptın, ne ettin? Hiç sesin çıkmadı."

Suna'nın yanaklarının kızardığını fark eden Ararat, sakalını kaşıyarak, "Ben aslında hiç hayır demem çaya," diye destekliyor Dina'nın gülüp geçtiği çay teklifini.

Dina, bu defa ikisiyle birden dalga geçiyor; "Ooo çaycılar kazan kaldırıyor! E, peki madem. Nasıl yapalım o zaman? Burada mı bekleyelim biz?" diye soruyor.

Bu soruya onları evine davet ederek cevap veriyor Suna. Rahatsız ederiz endişesiyle önce biraz küşümleniyorlar ama Suna'nın içten teklifini yinelemesi üzerine kabul ediyorlar. Çayı birlikte demleyip inecekler parka. Mütevazı bir cumartesi pikniği yapacaklar. Suna'nın evine gidiyorlar.

Mutfağa geçiyorlar hemen, Ararat mutfağın girişinde salona doğru kafasını uzatıyor. "Servi ağacı ne güzel gözüküyor buradan," diyor.

Suna'nın gözü parlıyor. Yalan yok, benim de hoşuma gidiyor Ararat'ın lafı.

Buzluktan babasının ketelerinin sonuncusunu Ararat ve Dina için çıkarıyor Suna. Babası iki güne gelecek nasıl olsa. Ararat yıllardır yememiş kete. En son yayasının elinden yemişmiş. Kayseri'nin en güzel ketesini yayası yaparmış.

Kete çözülünceye, çay demleninceye kadar oradan buradan etliye sütlüye dokunmadan laflıyorlar. Çay demini alır almaz termosa doldurup parka iniyorlar. Sohbetin tavını da asıl orada buluyorlar. Meğer Ararat, Dina'nın anasının babasının evinde büyümüş. Ondanmış kardeş gibilikleri.

Ararat, Dina'nın altı yaş küçüğüymüş. Daha beşindeyken hem anasını hem babasını hem de iki yaş küçük kardeşini

toprağa vermiş. Ararat'ın anası, Dina'nın babasının kız kardeşi olurmuş. Ortada korlar mı, hemen yanlarına almışlarmış Ararat'ı. Dina'dan ayrı tutmamışlar hiç. Ararat yirmisine bastığında uçmuş yuvadan, genç yaşta evlenmiş üniversiteden yavuklusuyla. Ses etmemiş Dina'nın anası, babası. Her ne kadar kızlarından ayrı tutmadılarsa da bilirlermiş Ararat'ın da kendi ailesini kurma özlemini.

Yürümemiş bu evliliği. Üç sene içinde ayırmışlar evleri. Yine de Dinalara dönmemiş Ararat. Zaten Dina'nın anası babası da emekliliklerinden sonra Bodrum'a yerleşmiş. Dina'nın babası kendi hâlinde bir mücevher zanaatkârıymış. Yıllar yılı biriktirdikleriyle bir buradaki evi, bir de Bodrum'daki o yazlığı almışlarmış. Dina'nın babası biraz hastaymış bir süredir. Dina'nın aklı ondaymış. İnşallah Bodrum'un temiz havası ciğerlerine iyi gelirmiş. Dina da okullar kapanır kapanmaz yanlarına gidecekmiş. Ay bu kete de ne lezzetliymiş yayalarınınki kadar varmış. Babasının ellerine sağlıkmış. Ararat şimdilerde Moda'da yaşarmış ama haftanın en az üç günü Dina'daymış. Dina'nın öğretmenlik ettiği okul da hemen onun evinin yanındaymış. Yedikleri içtikleri ayrı gitmezmiş. Oh, çay da ne iyi gelmiş. Ararat son filmini çekerken sette bir işçi damdan düşüp ölmüş. Öldüğüyle de kalmış gariban, hesabı sorulmamış. O gün soğumuş Ararat da meslekten. Bırakmış film milm işlerini. Şimdilerde rahmetli anasından babasından kalan, Dina'nın anasının babasının da kuruşuna dokunmayıp onun için sakladıkları parayla bir restoran açmış. Yemeğe zaten küçüklükten beri meraklıymış. Anadolu'yu karış karış gezer en makbul otları, sebzeleri bulur özel yemekler yaparmış. Bir gün yine motorla Sinop'a giderken kaza yapmış, ayağını kırmış. Bak, işte tam şuradanmış. Restorana altı ay boyunca Dina bakmış.

Falanmış da filanmış. Filanmış da falanmış. Şiştim! Ant olsun ki, şu evliya hâlimle şiştim! Dere, yatağını şaşırıp da oluk oluk toprağıma boca olmuş gibi şiştim.

"Sen bu çaya kesin bir şey kattın, Suna? Ne oldu bize böyle? İki saattir dur durak bilmeden sana tüm hayatımızı anlattık. Ararat, hokis, hele sen! Normalde ağzından lafı kerpetenle alırız. İkimiz de bülbül gibi şakıdık vallahi," diyerek bacı kardeş yarattıkları kasvetli havayı, şükür, dağıtıyor Dina.

"Evet," diyor Ararat, "ben bile kendi sesimi bu kadar uzun süre duymamıştım. Çok özür dilerim Suna. Seni nasıl sıkmış olabileceğimizi şimdi fark edebildim."

Geç oldu ama şuurları yerine geldi neyse ki.

"Hiç olur mu öyle şey!" diyor Suna gülümseyerek. "Ne güzel sohbet ediyoruz. Sıkılmak ne kelime!"

"Sıkılmak", elzem bir kelime ama Suna bilmiyor. Ne de olsa bugün, onun kabul günü. Tekke gibi mübarek, gelen dert döküyor giden dert döküyor. Çiçek'inden Asiye'sine, Ararat'ından Dina'sına... Evliyada olmayan sabır bu kızda var. Ben fark etmeden kaşla göz arasında Eyüp Sultan'dan el mi aldı nedir?

"Suna'yla bu parkta tanıştık biz!" diye yeni laf açıyor Dina.

"İnşaat yapacaklarmış şimdi. Servi ağacını da sözümona başka bir yere taşıyacaklarmış ama Suna'nın dâhiyane bir fikri var. Araratcığım, sen buranın yılan hikâyesine dönen yatır mevzusunu bilirsin; yıllardan beri, birileri 'var' der, birileri 'yok' der. İnşaatçılar da sözümona araştırmışlar etmişler de resmi olarak da böyle bir yatırın olmadığının teyidini almışlar belediyeden. Hoop, mesken yeri diye bir güzel parsellemişler. Anlayacağın arka planda işler çoktan hallolmuş. Neyse, özetle Suna diyor ki: Köpürtelim bu yatır mevzusunu, inananları gaza getirelim, salalım inşaatçıların üstüne."

Suna, kendi fikirlerini Dina'nın ağzından bu türlü du-

yunca alı al, moru mor oluyor. Bu şeytani düşünceler ondan mı çıkmış? Utanıp sıkılarak başını önüne eğiyor. "İnananları gaza getirip inşaatçıların üzerine salmak..." Yalan mı? Değil gerçi ama yine de böyle söylemese miydi? Hem de daha yeni tanıştığı Ararat'ın önünde...

"Ararat kınamasa beni bari," diye dertleniyor Suna içinden.

Kınamıyor Ararat:

"Çok iyi fikir. Peki, tam olarak ne düşünüyorsun Suna?"

Suna, irkiliyor bu soruya. "Seni düşünüyordum," diyecek hâli yok ya. Cevap veremiyor, şaşkın bakakalıyor Ararat'a.

"Yatırın var olduğu düşüncesini güçlendirmek için bir planın var mı yani?" diye ekliyor Ararat, sorusuna karşılık alamayınca.

Rahatlıyor Suna, aklındakini duymamış demek...

"Ha, anladım. Yatırı diyorsunuz siz. Yani... Evet... Yani, etraflıca düşünmüş değilim ama..."

Suna'nın sıkılganlığını fark edince Dina giriyor araya, "Hokis! Suna, yatıra 'Servi Nine ve Üç Güzeller' diye bir isim buldu. Hem Servi Nine'ye hem de Üç Güzel'e ayrı ayrı hikâyeler uyduracak."

Suna, başını yerden kaldırmadan ekliyor:

"Güzellerden ikisi için bir şeyler yazdım aslında. Bugün Eyüp Sultan'da bir teyzeye anlattım ilk. Bir de sabahtan simitçiye."

Dina hayret ve sevinçle ağzı bir karış açık bakakalıyor Suna'ya. Ararat, konuyu anladığından emin olmak için soruyor:

"İki ayrı hikâye mi yazdın yani? Ve anlattın, öyle mi? Harikasın ya!"

"Tam hikâye gibi değil de tabii. Yani öyle kabaca uydurmalar..."

Dina, Suna'nın lafını ağzına tıkıyor. Heyecanla ayağa kalkıyor.

"E, bal gibi hikâye işte, Sunacığım. Bildiğin hikâye yazmışsın sen. Tıpkı bir yazar gibi!"

Ararat bacısını destekliyor, "Dina Kuyrig doğru söylüyor. Ne olursa olsun. Hiç kolay iş değil. Tebrik ederim. Okuyabilir miyiz peki?"

"Bilmem ki!" diyor Sunacağızım şaşkın. Anlamıyor neyin onları bu kadar heyecanlandırdığını.

Bilmiş Dina atılıyor hemen, "Tabii ki okuyacağız canım, sonuçta bir amaç için yazıldı. Suna kendi için yazmadı ya. Ayrıca okuyup fikirlerimizi söyleyip destek vereceğiz. Heh! Destek demişken, az kalsın unutuyordum. Ararat, sen hani İstanbul'un türbeleriyle ilgili belgesel çekmiştin ya. Düşündüm de o zamanlar yaptığın araştırmalarının da Suna'ya faydası olabilir. O yüzden çok istemiştim tanışmanızı, isabet oldu gerçekten, değil mi ama?"

Gülümsüyor Suna.

"Evet," diyor, "çok güzel oldu ama zahmet olmasın Ararat Bey'e."

"Aşk olsun Suna," diyerek alaycı sazını eline alıyor Dina, "çocuk sana yarım saattir 'sen' diye hitap ediyor. Sen, hâlâ 'bey' diyorsun. Oldu mu hiç? Mahcup ediyorsun benim biricik kardeşimi."

Ararat müsaade etmiyor Dina'nın Suna'yı daha fazla utandırmasına.

"Sen Dina Kuyrig'e bakma, Suna. Bana 'bey' de diyebilirsin, 'Ararat' da. Sen nasıl rahat edersen. Ama benim tercihim Ararat olur tabii," diyor.

Allah için bu oğlan da ismiyle müsemma, konuştukça Ağrı Dağı heybetine bürünüyor.

Ararat'ın asil heybetinin gölgesinde gittikçe küçülüyor Suna. Mahcup bir kız çocuğuna dönüşüyor, "Tamam o zaman, Ararat," diyerek gülümserken.

Bir hoşuma gidiyor ki Suna'nın bu hâlleri. Fırat'la harcadığı yıllar boyunca un ufak olan itimadı çok şükür yerine geliyor. Üstüne üstlük, kendini, beni kurtarmaya adadığından beridir günden güne eskisinden de kor bir ateş harlanıyor gözlerinde.

İnsanın gözünde fer olsun hele. Hele yola çıktığı bir ameli olsun; dağları aşar da yine de "Usandım," demez. Güneşin her Allah'ın günü doğmaktan da batmaktan da usanmadığı gibi... Misal, bu defa da Ararat'ın yamacından batıyor. Termostaki son dem içiliyor. Gün akşama dönüyor. Hava kararıyor. Tekrar buluşmak ve Suna'nın yazdıklarını okumak üzere sözleşerek üçü de evine, köyüne dağılıyor.

"Tamam o zaman, Ararat!"

On Dokuzuncu Son

İçi pır pır uyanıyor Suna. Babası gelecek bugün. Anahtarı apartmanın girişindeki su vanasının kutusuna bırakacak ki o işteyken babası girebilsin eve. Kim bilir nasıl sarılacak boynuna. Babasının kokusu burnuna geliyor. Ağzı kulaklarında, seke seke çıkıyor evden.

Yeni bir güvenlikçi almışlar acenteye. Allah vere de insan çıksa bu seferki. Boyunsuz Küçük Ortak da "aybaşı" mevzusunu unutmuş gibi ya da öyle davranmaya gayret ediyor.

"Günaydın, Suna Hanım!" diyor resmi bir sesle.

"Günaydın, Özcan Bey!"

Boyunsuz Küçük Ortak yeni güvenlikçiye işyerinin zaaflarını anlatıyor. Gözünü dört açması icap ettiğini, sabah işe geliş gidiş saatlerindeki titizliğini, müşterilerinin ne kadar kaliteli insanlar olduğunu, tavırlarına dikkat etmesi gereğini bir bir sıralıyor. Hadi iyisin, Özcan Bey! Buldun yine "yok" sayarak "var" olabileceğin yeni bir eleman.

Hayhuyla, bilet kesmeyle, telefon cevaplamayla geçiyor koca gün. Suna da mesaisini bitirir bitirmez, ortaya üstünkörü bir "İyi akşamlar," dileyerek çıkıyor acenteden.

Koşa koşa babasının yanına varıyor. Babası çoktan gelmiş, getirdiği keteleri ısıtmış, çayı demlemiş, Karadutu sever diye

de bir güzel helva kavurmuş, Suna'nın yolunu gözlüyor. Ah, babası!

Nasıl özlemek özlemiş. Nasıl göresmiş. Bir sarılma sarılıyorlar ki dünya orada dursun istersin. Durur mu dünya!

Kapı çalıyor. Suna kapıyı açıyor.

Aaa! Fırat!

Suna kapıyı açar açmaz babası yanında bitiyor. Karşısında Fırat'ı görünce Haydar'ın beti benzi beyaza kesiyor.

"Ne işin var burada senin?"

Suna ve babası aynı anda aynı soruyu soruyorlar. Sanırsın sözleşmişler.

Fırat da eski kayınpederini karşısında görmeyi beklemediğinden onun da nutku tutuk. Bir şey diyemiyor. Kem küm ediyor.

"İstanbul'a geldiğini bilmiyordum baba, öpeyim," diyerek eline davranıyor Haydar'ın.

Haydar, çamura bulanmış gibi silkiyor elini.

"Hayde!" diyor. "Seninle işimiz yok bizim."

Suna'ya dönüyor Haydar. "Var mı kızım senin bununla edeceğin bir laf?"

"Yok baba," diye cevap veriyor Suna. Fırat'a dönüyor.

"Geçen geldiğinde de söyledim. Benim seninle konuşacak bir şeyim yok Fırat," diyor. "Allah yolunu açık etsin."

Kapıyor kapıyı Fırat'ın yüzüne. Tırıs tırıs çıkıp gidiyor Fırat.

Haydar, "Hayde," diyor Suna'ya. Çay demlendi, keteler de sıcak. Sen seversin, helva da kavurdum. Soğutmadan yiyelim."

Fırat hiç gelmemiş gibi, hatta Fırat hiç olmamış gibi. Baba kız koyu bir sohbete koyuluyorlar. Suna da şaşkın bunca yıllık ateşin bir anda sönmesine, hatta dumanının bile puf diye

uçup gitmesine. Bir anda olur mu hiç? Yılların birikmiş tozu toprağı boca oldu o ateşin üzerine ve yılların birikmiş iman kırıkları.

Yedikleri helvanın birazı ölmüşlerin, birazı da olmuşların, bitmişlerin canına gidiyor. Laf lafı açıyor. Anılar karılıyor. Ağlaşmalar, gülüşmeler arasında saati iki ediyorlar baba kız.

"Geç oldu," diyor babası. "Yat da dinlen, Karadutum. Yarına mesain var."

Suna, babasına kendi yatağını hazırlıyor, sedir ağacı esanslı ağartıcıyla yıkanmış mis kokulu çarşaflarla. Kendine de ikili koltuk düşüyor.

Rüyasında hiç tanımadığı rahmetli anasını görüyor Suna. Ne zaman huzurla yatsa anası girer rüyasına.

Bir kayığın içinde, yeşil bir elbiseyle uzaklara doğru kürek çekiyor annesi. Nilüferlerin içinden usul usul ilerliyor kayık. Duyuramıyor sesini Suna. Duysa geri dönecek anası ama ne yapsa olmuyor, yetiremiyor sesini. Nilüferler dağılıyor, gökyüzü kararıyor, anası kayboluyor gözden.

Babasının sesine uyanıyor Suna.

Haydar koridordan sesleniyor kızına, "Uyandın mı Karadutum?"

Anasına doyamadan onu bir anda yitirdiği rüyanın kasveti babasının sesiyle dağılıyor. Evin içine güneş doluyor.

"Uyandım, uyandım. Günaydın, babam. Gel. Rahat uyudun mu?"

"Günaydın, Karadutum. Uyudum tabii ya. Bir de güzel uyandım ki."

Cama doğru yürüyor Haydar.

"Ne güzel güneş alıyor salon. Bak bak. Allah'ın nimeti işte. Şu servinin salınmasına bak hele. Demek şuncağızı alıp başka yere götüreceklermiş yerine de bina dikeceklermiş, he mi?"

diyor, kendini göstermek için bir o yana bir bu yana salınan serviye bakarken.

Tevekkeli değil, armut dibine düşermiş. Babasına bak, kızını al. Serviyi böylesi görmeye gönül gözü gerek. O gönül de bir Haydar gibilerde var, bir de Suna gibilerde. Ha, bir de Ararat'ta...

"Sorma babam," diyor yüzünü buruştura buruştura. "Dur bakalım, bulacağız inşallah bir hâl çaresi. Çayımızı demleyeyim ben şimdi."

Durduruyor babası Suna'yı. Kahveci Haydar dururken çay demlemek Suna'ya mı düşermiş! Sıkıştırıyor bir kâğıt parçasını demliğin ibriğine.

"Hava almasın ki, bir güzel demini alsın," diyerek meslek sırrını da paylaşıyor kızıyla ayaküstü.

Özlemiş Suna, babasının demli çayını. Peyniri, zeytini masaya koyarken geceden kalan sohbete kaldığı yerden devam ediyor. Yeni arkadaşları Dina ve Ararat'ı anlatıyor. Kalan son ketelerini onlarla paylaşmasını, tıpkı yayalarının ketesi gibi lezzetli olduğunu söylediklerini, Dina'yla parkta tanışmalarını, Dina'nın "tırçun" kelimesini bilmesine şaşırmasını nefes almadan anlatıyor. Eskileri hatırlıyor babası, o vakitler bile tek tük kalan, sonraları tümden giden Ermeni komşularını.

"Hey gidi günler hey, sanırsın kuş olup uçtular," diye iç çekiyor.

Haydar'ın iç çekişinin rüzgârıyla servi ağacının üzerinden *tırçun*lar havalanıyor.

Suna, hararetle anlatmaya devam ediyor; servi ağacını kurtarmak için gerçekten var olup olmadığını bilmediği bir yatıra efsaneler uydurduğunu, bu uydurduklarını da ajandasına karalamaya başladığını anlatıyor. Telefonda da biraz bahsetmişti babasına Suna. İyi hoş da, şu inşaatçılarla başı

derde girmese, diye düşünmekten lafın yarısını bile duymuyor Haydar. Gerçi hoşuna da gitmiyor değil kızının bu hâlleri. Suna daha parmak kadar kızken toplardı köyün çocuklarını etrafına, başlardı olmayanları olmuş gibi anlatmaya. Bir de güzel dinletirdi ki kendini. Halasına çekmiş. Ha bire uydurdu bir şeyler. Oysa Fırat çelimsizi hayatlarına girdiğinden beri değişmişti Suna. O hayat dolu kız gitmiş yerine ürkek, süklüm püklüm, attığı adımdan imtina eden biri gelivermişti. Bu yüzden Suna'nın hikâyeler yazmasını bir yandan da iyiye yoruyor babası. "Karadutum özüne dönüyor zaar," diye keyifleniyor azıcık.

Eyüp Sultan'a gidişinden bahsediyor Suna; Kayserili Çiçek Teyze'den, Eyüp Sultan'ın koca çınarlarından, Pierre Loti denen o güzel manzaralı yerden. Götürecekmiş babasını. Orada tanıştığı ana oğulu da anlatıyor uzun uzun; kadının müşkülünü, oğlanın tatlılığını.

Sonra da kesik kesik, başını önüne eğerek ekliyor:

"Oğuz'a ben bakarım cumartesileri, dedim," diyor, bir müddet susuyor.

"Anasının adı Asiye," diyor, iki müddet susuyor.

Babası da üç müddet susarak cevap veriyor ve kâfi süre yutkunduktan sonra:

"Dün Asiye'yi rüyamda gördüm," diyor Haydar, Oğuz mevzusunu hiç duymamış gibi.

"Ben de," diyor Suna. "Ben de rüyamda gördüm annemi..." Oğuz mevzusunu hiç açmamış gibi.

Bu defa iki kişilik, uzun müddet susuyorlar.

Suna saatine bakıyor. Geç kalmasın işe. Öpüyor babasını iki yanağından, yola düşüyor. Haydar, topluyor sofrayı, düzlüyor yatağını. Demlikteki son çayı içerken servi ağacını seyre dalıyor. Güzeller güzeli Asiyesini düşünüyor. Asiye'siz geçen

ömrünü... Asiye'yi kaybettiği, kızını kucağına aldığı; akı Suna, karası Asiye olan o alacalı günü...

Çayın demi boğazını yırtıyor. Kızacak birilerini arıyor. Neyse ki kızacak birileri hep bulunuyor; Gaffar İmam'ın, ona danışmadan etmeden kızının kulağına "Suna" ismini okuduğu geliyor aklına.

Dolu dolu bir, "İşgüzar pezevenk!" çıkıyor ağzından, yılların dinmeyen hıncıyla. Haydar, Gaffar'ın işgüzarlığını bilir bilmesine de pezevenkliğinden haberi olduğuna pek ihtimal vermem. Hayret!

Hele, iki dakika önce, Gaffar'ı "İşgüzar pezevenk!" diye anarken, onun seksen ikisine basmak nasip olmadan son nefesini verdiğindense zinhar haberi yok. Nitekim, ağzından çıkanı kulağı duyduğunda peşi sıra, "Tövbe!" diyor. Ne de olsa Haydar'ın bildiği Gaffar, Allah'ın ihlaslı kulu "İmam Gaffar".

Oysa benim bildiğim Gaffar, imamlıkta vesikası olmayan ama pezevenklikte şanı olan Tüysüz Tahir'in oğlu Kıllı Gaffar.

Söz Gaffar'dan açılmışken ve hanidir evliya ağzımı da bozmuşken, evvelce vadettiğim üzere bir avazda anlatayım Gaffar'ın şu meşum geçmişini; vesileyle de Üçüncü Güzelimin hikâyesini...

Yirminci Son

Tahir, Konya'dan İstanbul'a göçtüğünün ilk yıllarında hasbelkader yoğurtçuluk mesleğinde mayasını tutturabilmişse de elinde avucundakini Tophane'de, Konyalılar Kahvesi'nde tanıştığı üç beş serseriyle ettiği temaşalara, çok sevdiği Büyükada Rakısı'na ve umumhanede gönlünü hoş etmelere yatırıyordu. Öyle ki ayağına yeni bir pabuç bile almaya sıra gelmediği zamanlar oluyordu.

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağdığı bir gün, altı delik pabucu vıcık vıcık su ala ala, Tophane'deki kahveye serseri ahbaplarının yanına gitti. İçeri girer girmez, kendini bu küçük güruhun alemdarı ilan eden Galip seslendi:

"Ooo, Tüysüz! Gel, gel! Geç otur ama etraflıca kurulma, birazdan çıkıyoruz gagaları ıslatmaya."

"Tüysüz sizin bacınızı şaapsın," diye kendi ceketinin yakasına konuşur gibi, kimsenin duymamasına gayret ederek ve hatta lafın sinkafını da eğeleyerek ağzının içinde bir iki küfür döndürdü Tahir. Bozuk çalması da kendi gibi ödlek, silik, boğuk ve sinsiydi. Şimdiye kadar, ona benzer lakaplar takan herkese içine içine mırıldanarak sövmeyi âdet edinmişti. Başka türlüsüne yüreği yetmezdi.

Daha bıyıkları terlemeye bile başlamamışken geçirdiği

saçkıran illetinden sebep, Tahir'in kaşları tümden, saçları da yer yer dökülmüş, yerlerine yenisi de bitmemişti.

İnsan cinsinin karşısına bir eksikle yahut bir kusurla çıkmayagör, hiç vakit kaybetmeden noksanına bir hüviyet atfeder, eksiğini ismin, kusurunu da sıfatın yapar fısır fısır kulağına okurlar. Sen daha ne olduğunu anlamadan özünü, şahsiyetini ağır ağır çeker alırlar elinden; gözükmesin, bilinmesin, anılmasın istediğin o kusurunu bayrak gibi taşı diye eline tutuştururlar. Bir bakmışsın safi eksik olduğun yerden varsın.

İşte garibanı garibana kırdıran bu asırlık zehirden, Tahir de kıldan noksanlığıyla almıştı payını; "Ütülmüş Kelle," diye çağrılmış, "Lan! Kılsız Kılçık," diye işe koşulmuş, "Sıfatına sıçtığım," diye azarlanmıştı. Böyle böyle, daha sesi kalınlaşmadan hamuru musibetle yoğrulmuştu Tüysüz Tahir'in. Kendine zulmedenlerin elini eteğini öper, bir yandan da sinsi sinsi ayaklarının dibine tıslardı. Velhasıl, köyünde itile kakıla sahiplendiği bu pis huy, İstanbul'da büsbütün şahsiyeti olmuştu. Tophane'de, Konyalılar Kahvesi'nde edindiği tanışlarıyla münasebeti tam da bu tertipteydi.

Kahvedekiler onu "Tüysüz aşağı Tüysüz yukarı" selamladıktan, Tahir de onlara gizliden gizliye küfrünü ettikten bir vakit sonra, hepsi kol kola meyhanenin yolunu tuttular. Tahir'in su dolmuş pabuçları eşek anırtan Kumbaracı Yokuşu'nu ciyak ciyak inletiyordu. Galip, bu kulak tırmalayan sesin Tahir'den geldiğini anlayınca zar zor nefes alarak öksüre tıksıra kahkahayı koyuverdi:

"Lan, Tüysüz! Biz burada götümüzden soluyoruz, senin pabuçların bülbül gibi şakıyor. O nası iş öyle oğlum? Hayırdır! Kundurana civciv mi kaçtı yoksa?"

Tahir yine mırıl mırıl bir iki sessiz küfür salladı Galip'e. Sessiz sövgüsü bitince de gerdanını bükerek cevap verdi:

"Yok, Galip Ağabey, altı delinmiş de su almış biraz. Yama da tutmuyor artık. Bu ay odun aldım da, öbür aya kısmetse..."

Galip bu defa alemdarlığına yakışır bir şekilde ve kahvede tüttürüp yeni yeni patlayan afyonunun da etkisiyle yokuşun ortasında gözleri alev almış hâlde durdu. Diğerlerine de mübalağalı bir el hareketiyle durmalarını işaret etti.

"Laaaan! Niye böyle şeyleri Galip Ağabeyine söylemiyorsun. Eşek başı mıyız biz burada! Delik pabuçla dolaşmak ne demek, puşt!"

Galip, Galata Kulesi'ne doğru yankılanan sesinin kudretinden memnun kalmış, kafasında tütmeye başlayan afyonun tesiriyle de büsbütün celallenmişti. Göğsüne vura vura bağırıyordu:

"Ölmedik oğlum biz daha! Ölmedik! Hemşerimizi delik pabuçla koyacak değiliz ya!"

Galip, tayfanın geri kalanını el hareketiyle durdurduğunu unutup aşağıya doğru daha da gür bir sesle bağırdı:

"Laaan, İdriiis!!! Az iç şu boku, bak nal topluyorsun arkamızdan. İyi dinle beni! Tahir'i yanına al yarın, Kunduracı Hasan'a götür, benim de selamımı söyle. Bir daha da duymayayım böyle bir hadise."

İdris, Murat Paşa Medresesi'nin kubbesindeki kurşunları çalarken cürmü meşhût hâlinde yakalanmasıyla kodese girdiğinde tanımıştı Galip'i. İdris, henüz ilk sabıkasındayken, yirmi beşinci vukuatından yatan Galip'i tanımasını Allah'ın bir lütfu olarak gördü ve o günden beri de Galip'in gölgesi gibi yanında dolandı durdu. Beraber tekinsiz işlere bulaştılar. İdris'in idraki de kendi de ağırdı biraz ama Galip'e sadakatinden sual olunmazdı. Nihayetinde insan, hayatta en çok suç ortağına güvenmelidir. İki insanı birlikte suç işlemek kadar birbirine bağlayan başka şey yoktur. Âşık küser, maşuk soh-

beti keser, eş cayar, evlat uçar ama suç ortağıyla binilen dal yektir. Bu yüzdendir ki insanı insana bağlayan en güçlü bağ, suçtur. Suç ne kadar büyükse, bağ da o kadar kuvvetlidir.

Bu güçlü bağın yanı sıra, İdris'in sakin ve dingin kişiliği de Galip'in asabiyet bozukluğuna ilaç gibi geliyordu. Galip'in yersiz çıkışlarına hayli alışık olduğundan, Tahir'i Kunduracı Hasan'a götürme buyruğunu da başını yavaşça eğip onaylamakla yetindi.

"Emrin olur, ağabey!"

İdris yokuşu ağır ağır tırmanırken Galip de kendi kendine söylenmeye devam ediyordu.

"Hıyarağasının dediğine bak sen yauv, öbür aya kısmetseymiş. Kısmetine öttüreyim ulan ben senin. Çapsız dümbük!"

Tahir'in içi, böylesi önemsenmekten dolayı bir hoş olmuş ama Galip'in asabını bu raddede bozmuş olduğu için de pısıp kalmıştı olduğu yerde.

"Tamam, ağabey," diyebildi kedi sidiği gibi ince bir sesle.

Tahir'in bu "Tamam, ağabey"i onun için yeni bir devrin başlangıcı oldu. O günden sonra Galip, Tahir'in cebine üç beş kuruş sıkıştırmaya başladı. Tahir de minnetini Galip'in ufak tefek ayak işlerini görerek gösteriyordu. Tahir'in yoğurt tepsileri kalaylanmaz, gün yüzüne çıkmaz oldu. Galip'in ufak tefek ayak işleri büyüdükçe büyüdü. Yeri geldi, beş on gram afyon getir götürü oldu; yeri geldi, hatırı sayılır okkada esrar nakliyesi. Galip palazlandıkça, Tahir de yardakçısı mahiyetinde aldı yürüdü. İdris'se ne uzuyor ne kısalıyordu ama Galip onu da ayrı tutmuyordu. Üçünün de çalımlarından geçilmez, önlerinde zinhar durulmaz oldu. Bellerinde kamaları, omuzlarında ceketleri, Tophane'nin haydutları olarak nam saldılar.

Galip dışında Tahir'e "Tüysüz" diyen de kalmamıştı. Afyonun ve esrarın ağırlığını göz kararıyla gramı gramına tutturabildiği için lakabı artık "Kantar Tahir"e evrilmişti. Hele, Galip sermayeden yemenin dozunu kaçırıp esrar komasına girerek hakkın rahmetine kavuşunca meydan Tahir'e kalmıştı. Gördüğü hürmet öyle artmış ki umumhanede bile en yeni sermayeler, Kantar Tahir uğrayana kadar "ilk gören o olsun" niyetiyle kimselere sunulmadan bir odada bekletilir olmuştu.

Yine böyle bir gün Tahir, umumhaneye girer girmez tek gözü camdan olan umumhane sahibesi tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Yeni yosmaları öve öve bitiremiyordu "Camgöz" diye bilinen ve gerçek adı artık hatırlanmayan kadın.

Camgöz, Tahir'i heyecanla, üç taze kızın beklediği odaya soktu. Gerdeğe sokar gibi de sırtını pışpışlayarak kapıyı arkasından kapadı. Tahir odaya girer girmez önceden tembihlendiği çok açık olan kızlar hemen ayağa kalktılar. İçeriyi yangın yerine çeviren kırmızı loş ışığın yüzlerine yansımasıyla, üç kor soba maşası gibi yan yana dizilmişlerdi.

Ortada dikilen Bedriye'yi gördüğü anda Tahir'in gardı düştü, omuzları indi, kaşları eğildi, boynu sağına büküldü. Canı çekilmiş de geriye posası kalmış gibiydi. Gözlerinin önünde şarıl şarıl abıhayat akıyor ama o varıp da bir yudum alacak dermanı bulamıyor gibiydi. Azrail burnunun ucuna gelmiş de o buz kesmiş gibiydi. Zelzele gibiydi, yangın gibiydi, sel gibiydi. Kötü bir şey gibiydi, iyi bir şey gibiydi. Tahir aşkın ne olduğunu bilmiyor gibiydi.

Adı Bedriye'ydi. İsmiyle müsemmaydı. Güzelliği, ayın on dördü gibiydi.

Tahir'in, Bedriye'yi gördükten sonra diğer iki kıza bakması kabil bile olmamıştı.

Bedriye; onun ömründe hiç tatmadığı bir duygunun girdabında boğuştuğundan habersiz, az önce diğer iki tazecikle üzerinde yan yana oturtuldukları, kenarları eprimiş, öncesi beyaz, şimdisi sarı lekeli divanın önünde süklüm püklüm dikiliyordu.

O an kararını verdi Tahir. Bir yolunu bulup Bedriye'yi çekip alacaktı umumhaneden; evinin kadını, çocuklarının anası yapacaktı çünkü adı Bedriye'ydi. İsmiyle müsemmaydı. Ayın on dördünden bile güzeldi.

Tahir, bu niyetini Camgöz'e açtığında iki senelik vekil maaşı kıymetinde on iki bin liralık bir senet kondu önüne. "Buyur," dedi Camgöz, "Bedriye'nin borcu budur. Öde parayı, al götür kızı." Tahir, ilkin kaçırmayı planladı Bedriye'yi ama daha önce buna yeltenenlerin sonunu görmüştü. Galip'in yanında dura dura palazlanıp şahsiyeti güçlenmiş, lakabı Kantar'a dönmüşse de özü hâlâ ödlek "Tüysüz"dü, kaçırmayacaktı. Bir yolunu bulup denkleştirecekti bu parayı. Peşine kimseleri takmadan, tertemiz bir başlangıç yapacaktı Bedriye'yle.

On iki bin lirayı çıkarabilmek için bir satıyorsa, beş afyon sattı. Beş tırtıklıyorsa, on beş tırtıkladı. On beş uyuyorsa, bir uyudu. Canını dişine taktı, kırk gün içerisinde bulup buluşturdu Camgöz'ün istediği parayı. Taktı Bedriye'yi koluna, bulduğu ilk otobüs nereye gidiyorsa oraya doğru, mütevazı ama neticede Bedriye'li bir hayatın yolunu tuttu.

Tahir, Camgöz'e saydığı paradan artırıp köşeye koyduğu bir iki bin lira sermayesiyle Trabzon'da fırıncılık etmeye başladı. Bedriye, Tahir'i, Tahir'in onu sevdiği kadar sevmese de kocasına büyük bir minnet duyuyor ve asla saygıda kusur etmiyordu. Gönlünü hoş tutuyor, her türlü yumuşunu görüyordu. Tahir düşlediği hayatı elde etmişti etmesine ama

Bedriye'nin kırk gün boyunca altına yattığı adamları da bir türlü kâbuslarından kovalayamıyordu. Daha umumhaneye düştüğü o ilk gece kaçırsaydı böyle olmazdı ya da parayı daha evvel denkleştirebilseydi... Koskoca kırk gün... Kim bilir, kimler kimler... Her gece ayrı bir karabasanla uğraşıyordu. Kimi ümüğünü sıkıyor, kimi bıçakla kovalıyor; kimini Tahir elleriyle boğuyor, kimini ağaçta sallandırıyordu. Her defasında kan ter içinde, nefes nefese uyanıyor ama yanında peri gibi uyuyan Bedriye'yi görünce soluğu yavaş yavaş sakinliyordu. Bir gün olsun Bedriye'yi bu konuda yüzleyip kalbini kırmadı. Onu geç bulmuştu, ne olursa olsun kaybetmeye niyeti yoktu. Bu garabetini kendi kendine yaşayıp hep içine attı. Ta ki Bedriye, Gaffar'ı doğurana dek.

Gaffar doğmasa, Tahir zehrini akıtacağı birini bulamayacak, orta yerinden çatlayacaktı.

Ebe kadın, Gaffar'ı Bedriye'nin bacakları arasından çekip aldığında, "Aman bu ne böyle? Simsiyah saçları var koca adamlar gibi," deyip bir fiske vurmuştu kıçına. Tahir'in, oğluna ilk bilenmesi bundandı. Yıllar yılı tüysüzlüğüyle dalga geçilen Tahir'in oğlu, onunla alay eder gibi bir tomar saçla doğmuştu. O da bir kere bile oğlum diye bağrına basmayarak, hatta ismini bile ağzına almayıp, "Kıllı" aşağı "Kıllı" yukarı diye çağırarak alıyordu intikamını ondan. Tahir böyle böyle atıyordu yıllardır içine akan o "kırk gün" cerahatini.

Karısına kıyıp da diyemediği, içine attığı ne varsa oğlundan misliyle çıkarıyordu hıncını. Kendine ucube gibi davrananlara kısık sesle ettiği küfürleri, sakınmadan avazınca ediyordu oğluna. Bedriye defalarca yalvardı. Konuşmamakla, yatağına almamakla tehdit etti ama ok yaydan çıkmıştı; Tahir'in kendi oğluna duyduğu nefret, katlanarak artıyor, güzel Bedriyesinin hatırıyla bile dinmiyordu. Gaffar da anasından gördüğü sev-

giyi elinin tersiyle itip babasından görmediğinin peşine düşüyordu. Anasının ona gösterdiği sevgi, babasından göremediği ilgiyi gün yüzüne çıkarıyordu. Bu yüzden kuruluyordu anasına için için.

Anasını terslerken babasını mutlu etmek, kendini ona biraz da olsa sevdirebilmek için her yolu deniyordu.

Daha sekiz yaşındayken bir arkadaşının, Yasin-i Şerif öğrendiği için babası tarafından başının okşandığına şahit oldu. Gaffar, bunu görünce içi içine sığmadı. O, daha bile fazlasını yapacak, dünyalar kadar mutlu edecekti babasını. Oturdu, sekiz gün yemeden içmeden hatim indirdi. Allah'ın, sinsice kötülüğe sürükleyen cinlerin ve insanların şerrinden kendine sığınılması konusunda öğütler verdiği Nas Suresi'ni bitirir bitirmez babasına koştu. Büyük bir gururla Kuran'ı hatim ettiğini söyledi. Başını okşamasını beklerken babasından sağlam bir sopa yediğiyle kaldı.

"Lüzumsuz pezevenk!" diye dört dönüyordu Tahir evin içinde.

O günün akşamı Bedriye, Tahir'i yatağına almadı. Sonraki geceler de bu böyle sürdü gitti. Tahir, Bedriye'ye bir daha ne el sürebildi ne de ondan hoş bir kelam duyabildi. Tahir için o ev, azap yeri olmuştu artık. Ceketini bile almadan, hatta fırınının kapısına bir kilit bile vurmadan, bir gündüz vakti her şeyi bırakıp gerisingeri İstanbul'un yolunu tuttu. Bir daha da geri dönmedi. Sonraları haberi geldi Bedriye'ye; esrar satarken, hem de kafası fena hâlde dumanlıyken polisler yakalamış, derdest edip götürmüşler. Mahkemesi görüldükten sonra da bir yıl hapis vermişler. Bedriye bunu duyar duymaz küslük devam etmesin, Tahir hapisten çıkınca yuvasına dönsün diye haber saldı. Hayatının en kötü günlerini geçirdiği İstanbul'a gitmeye niyeti yoktu ama Tahir isterse Gaffar'ı da yanına ka-

tıp hapiste ziyaretine de gelebileceğini ekledi. Tahir'den gelen cevap, Bedriye'yi bir kez daha yıktı. Tahir, oğlunu görmek istemiyor, "Allah rızası için yalnız gel Bedriyem, uğursuz o oğlan," diyordu. O haber son oldu. Bedriye ne Tahir'in ziyaretine gitti ne de bir daha haber aldı ondan. Gaffar'ı da yıllarca "Baban İstanbul'da bizim için çalışıyor," diye kandırdı durdu. Ev işlerine giderek kazandığı parayla oyuncaklar alıyor, Gaffar'ın eline, "Baban sana göndermiş," diyerek tutuşturuyordu. Gönlü de yüzü gibi güzel Bedriye, böyle böyle yoklukla, zorlukla, mecbur kaldığı yalanlarla büyüttü Gaffar'ı.

Gaffar on altısına bastığında artık anasının bir dolaplar çevirdiğine, ondan bir şey sakladığına kani olmuştu. "Babamı bulmaya İstanbul'a gidicem," diye uyluyordu. Kazık kadar olmuştu artık; Bedriye'nin onun önünde durmaya ne gücü yetiyordu ne de artık söyleyecek yalanı kalmıştı. Elindeki avucundakini Gaffar'ın cebine koydu, bağrına taş basıp yolculadı oğlunu İstanbul'a.

Gaffar'ın, babasının İstanbul'daki geçmişiyle ilgili bildiği tek şey bir zamanlar yoğurtçuluk yapmış olduğu ve İstanbul'a Konya'dan göçmüş olduğuydu. İstanbul'da gördüğü her seyyar yoğurtçuyu durdurup babasını soruyor, Vezneciler'deki kalaycıları tek tek ziyaret edip on altı-on yedi yıl kadar önce "Tahir" adında bir yoğurtçunun tepsilerini kendilerine getirip getirmediğini soruyordu. Bir umut dolanıp duruyordu daha önce hiç görmediği İstanbul sokaklarında. Oysa Tahir'in yoğurtçuluğunun da İstanbul günlerinin de üzerinden yıllar geçmişti. Ne "Tüysüz" ne de "Kantar" lakabıyla esamesi okunuyordu. Gaffar, babasının bu lakaplarından habersiz "Konyalı Yoğurtçu Tahir" diye soruşturmaya devam ediyordu. En sonunda kalaycılardan biri ona, İdris adında bir adamı bulmasını salık verdi.

"On altı-on yedi yıl öncesini bilse bilse bizim İdris bilir. Tophane'de 'Yorgancı İdris' diye sor, gösterirler dükkânını. Konyalıdır o da, kesin tanır babanı," diyerek de umutlandırdı.

İdris, Galip'in ölümünden sonra kanunsuz işlere tövbe etmiş ve babasının yanına girip yorgancılık öğrenmeye başlamıştı. Babası, hakkın rahmetine kavuşunca da ustalık sırası ona geçmişti. Ağır işleyen zekâsına rağmen, saten, astar, kadife gibi cümle mensucattan anlıyor, yorgancılıkta gittikçe ustalaşıyordu.

Gaffar dükkâna girdiğinde İdris, Yusufyan Han'a mal almaya gitmiş, yerine de sıska çırağını bırakmıştı. Beklemekten başka çaresi yoktu Gaffar'ın. İdris'i beklerken oturduğu yerde dizleri titreye titreye ona soracağı soruları tasarlıyor, sıska çırağın yeni demlediği çaydan içiyordu. İdris denen bu adamın, babasını tanımıyor olma ihtimaliniyse düşünmek bile istemiyordu.

Bir vakit sonra İdris çıktı geldi. Gaffar heyecandan öyle bir fırladı ki ayağa, İdris, serseri günlerinden kalma bir çeviklikle hemen elini beline attı. Belinde bir kama yahut bir çakı bulmayı umuyordu ama artık taşımadığını, tövbeli olduğunu hatırladı. İdris'i ürküttüğünü fark eden Gaffar, hemen söze girdi:

"Selamünaleyküm İdris Ağabey, ben Tahir'in oğluyum. Konyalı. Bildiniz mi?"

"Aleykümselam yeğenim de, Tahir kim? Çıkaramadım."

"Yoğurtçuluk edermiş on altı-on yedi yıl öncesinde. İdris tanır, dedilerdi de..."

İdris, hafızasının dumanlı köşelerini yokladı:

"Tahir... Yoğurtçu Tahir, he mi? Konyalı Yoğurtçu Tahir... Yok, tövbe bilemedim."

Gaffar pes etmemeye kararlıydı. Babasının izini bulabilmek için son umudu bu adamdı.

"Ben gördüğümde küçüktüm daha ama hatırladığım saçları seyrekti biraz, kaşları da silikçe..." Bunları söylerken babası bir anda arkasında bitecek de ensesine okkalı bir şaplak indirecek gibi hissetti, ürperdi. Babasının bu konuda hassasiyetini bilir, anası da hep üstü kapalı tembihlerdi onu. Babasının saçını başını karıştırmasa iyiydi ama işe de yaradı hani. Bu son söyledikleri İdris'in dimağını açtı.

"Ooo, Tüysüz Tahir! Tabii ya. Tanımaz mıyım? Ne günlerdi be. Vay anasını. Tüysüz Tahir, ha! Vay anasını. Vay vay vay. Vah vah vah!"

İdris'in vahlaması ürküttü Gaffar'ı. Hemen atıldı, "Niye 'Vah,' dedin İdris Ağabey, yoksa babam..."

"Yok evladım, yok, bizim rahmetli Galip'i hatırladım. Sen şimdi Tüysüz Tahir'i aklıma sokunca... Zaten Tahir'i son gördüğüm de o oldu. Bizim koca Galip nalları diktikten bir iki ay sonra Tahir de ortadan yok oldu. Duyduk ki..."

İdris bu son sözünü eder etmez karşısında Tahir'in oğlu olduğunu anımsadı. "Umumhaneden tanıdığı bir karıya nikâh etmiş..." diyecekken yuttu lafını.

"Ne duydun, İdris Ağabey? Kurbanın olayım söyle. Ben babamın peşine düştüm. Haber yok ne zamandır. Anam da doğruyu mu söylüyor eğriyi mi bilemedim, şaştım kaldım. Bulmam lazım babamı, n'olur yardım et. De hadi diyeceğini."

İdris, oğlanın hâline acıdı acımasına ama denecek laf değildi. Hemen usturuplu bir yalan düşündü.

"He işte onu diyordum, ne diyordum? Sonra duyduk ki piyango vurmuş Tahir'e çok zengin olmuş, peşime düşerler para koparırlar benden diye de sırra kadem basmış. Hikâye bunlar hep, aslı astarı yoktur. Öyle konuşuyorlar işte. El âlemin ağzı torba değil ki büzesin, değil mi koçum?"

Gaffar yüzünü buruşturarak baktı İdris'e.

"Yok," dedi, "ihtimal vermem. Piyango çıksa babam ilk bizi aldırırdı yanına."

İdris lafı iyi çevirmişti, rahatladı.

"He ya, ben de onu diyorum, boş laf işte. Duyduğumuz oydu anlayacağın, başka ne duyacağız."

İdris'in ayaküstü uydurduğu 'piyango' hikâyesi iş görmüştü. Gaffar, İdris'in bir şeyler sakladığından şüphelenmedi ama yılmadı da.

Ardı arkası kesilmeyen sorularla bir ipucu yakalamaya, babasına ulaşabilmek için tutunacak bir dal bulmaya çalışıyordu.

"İdris Ağabey, demin sen 'Tüysüz Tahir' dedin de, babamı öyle mi çağırırlardı buralarda?"

İdris deminki kadar ihtiyatlı değildi.

"Tabii ya, önce kılı yok diye 'Tüysüz' derdik, sonra da en hassas tartılardan bile daha maharetli olduğunu anladık da 'Kantar'a çevirdik lakabını," dediği anda lafının nereye gittiğini fark etti. Oğlan babasının torbacılık geçmişinden de haberdar değildi besbelli. Toparlamak için:

"Yoğurtçuluk ederken yani. Yoğurdu falan çok hassas tartardı. Kilosunu daha tartıya koymadan göz kararıyla bilirdi. O yönden biz... kantar... anlamında, şey ederdik, yoğurtçu kantarı yani, başka ne olacak, bildiğin yoğurt..." diye geveledi birkaç cümle ve kendinden beklemediği bu zeki manevrasıyla gurur duymayı da ihmal etmedi.

Gaffar'sa umduğunu bulamamıştı İdris'le olan sohbetinden ama hiç olmazsa babasını tanıyan biriyle tanışmış, babasının bilmediği iki lakabını öğrenmişti. Az şey değildi sekiz yaşından beri babasını görmeyen bir çocuk için.

İdris'e, babasını anlattırdı biraz daha. Ne yer? Ne içer? Nasıl konuşurdu gençliğinde? İdris de bildiği ve hatırladığı kadarıyla anlattı, babasını dinlemek isteyen bir çocuğa anlatılabileceği kadarını.

Gaffar, İdris'in yorgancı dükkânından çıktığında hava çoktan kararmıştı. Bir zamanlar babasının yaptığı gibi Kumbaracı'dan İstiklal'e çıkıp denk geldiği ilk meyhaneye oturdu. İdris'in dediğine göre babasının en sevdiği rakı, Büyükada Rakısı'ydı. Büyükada Rakısı'nın artık imal edilmediğini öğrendi barbadan. Geçmişi yakalamak için hayli gecikmişti Gaffar. Babalığını tadamadığı babasının gençliğine uzatıyordu elini ama orada da tutan yoktu. Bir şişe Kulüp Rakısı sipariş etti.

Gaffar'ın sonraki akşamları da böyle geçti. Her gece bir meyhanede sabahı sabah etmiş, anasının cebine yolluk koyduğu parayı da en son gönderdiklerini de köküne kadar tüketmişti. Babasını bulamamış, aramayı da kesmişti ama Trabzon'a dönmeyi de içi almıyordu. Anasıyla geçirdiği onca yıl yetmişti de artmıştı. Adını koyamadığı bir garez duyuyordu ona. Belki babası onun yüzünden dönmemişti eve. Belki anası ondan bir şeyler saklıyordu. Bu kuruntudan bir türlü başını alamıyordu. Dönmeyecekti Trabzon'a. Ne yapıp edip kalacaktı İstanbul'da. Burada hiç değilse babasının gençliğinde dolaştığı sokaklarda dolaşıp her akşam bir büyük devirebilecekti.

O akşam ilk defa gittiği bir meyhanede tek başına içerken vermişti kararını ama cebinde de metelik kalmamıştı. Öyle ki, bir büyük Kulüp Rakı ve yanına katık ettiği pancar turşusunun parasını ödeyecek durumda bile değildi. Ne yapacağını bilemedi, en sonunda hesabı ödemeden kapıdan sıvışmaya kalktı.

Durumu fark eden barba, yerinden fırlayıp Gaffar'ın sırtına tokmak gibi bir yumruk aşketti, Gaffar devirdiği büyüğün de eklediği cesaretle karşılık verdi. Derken ortalık toz dumana döndü. Bir anda sandalyeler havada uçuşmaya, kim kimi yakalarsa ona sille tokat girişmeye başladı. Artık haklı, haksız kalmamış, asıl hadisenin ne olduğu unutulmuş, herkes cerahatini akıtacak bir cenk fırsatı bulduğu için şevkle birbirine saldırmaya başlamıştı.

Velhasıl gecenin sonu nezarette bitti. Gaffar, kendi karısını bile satmaktan imtina etmeyerek "Deyyus-u Ekber" sıfatını hak etmiş olan pezevenklerin en şanlısı Hamit'le işte böyle tanıştı.

Gaffar, İstanbul'un yolunu yordamını hep Hamit'ten öğrendi. Hâliyle, kılavuzunu kargadan seçtiğinden burnu da boktan kurtulmadı. Önce Hamit'in ayak işlerine koşturdu; sonra sağ kolu oldu. Babasının Galip'le olan hikâyesi Gaffar ve Hamit arasında tekerrür ediyordu. Gaffar da yine babası gibi mesleğinde hızla ilerlediğinden biti kanlanmıştı, durumunu düzeltmişti ama tüm kazandığını içkiye ve içki âleminin yancılarına harcıyordu.

Gaffar'ın hayatı bambaşka bir yöne doğru seyrederken Bedriye de oğlundan aylardır haber alamıyordu. "Ne yer?", "Ne içer?", "Kimlerle düşer, kalkar?" diye düşünmekten helak olmuştu. En sonunda, baktı ki Gaffar'ın döneceği yok, satıp savdı, o da İstanbul'un yolunu tuttu.

On sekizinde terk ettiği ve bir daha ayak basmak istemediği İstanbul'a, oğluna sahip çıkabilmek için geri dönüyordu. Şehre ayak basar basmaz oğluna en son para gönderdiği adrese gitti ama Gaffar oradan çoktan ayrılmış, ev sahibinin dediğine göre de kötü işlere karışmıştı. Bedriye'nin yüreği kardı. Sahip çıkamamıştı oğluna, becerememişti önüne durmayı.

Olan olmuştu ama onu buralarda kurda kuşa yem etmemek için elinden ne geliyorsa yapacaktı. Oğlunun yanında yöresinde bulunacak, bir aman dese hemen yanına koşacaktı.

Bir iki gün içinde becerdi, etti, Yedikule'de bir göz oda tutup Gaffar'ın peşine düştü. Ev sahibinden duyduğu üç beş ismin izini sürerek sora sora buldu oğlunu ama Gaffar artık onun gözünden sakınarak tek başına büyüttüğü, yemeyip yedirdiği biricik oğlu Gaffar değildi. Aylardır hasret kaldığı, her gün arkasından dualar ettiği oğlu gitmiş, yerine tanımadığı kaba saba bir adam gelmişti.

Anası, "Gel, Trabzon'a, evimize dönelim oğlum," diyor, Gaffar oralı olmuyordu. "Sen git. Benim işlerim var burada," diyerek de kovalıyordu her defasında.

Bedriye yılmadı, yedi yıl boyunca Gaffar'ın kapısını aşındırdı, meyhane çıkışlarında karşısına dikildi. Ne yaptıysa, ne diller döktüyse olmadı. Oğlunu yolundan döndüremedi.

Gaffar gün geçtikçe palazlanıyor, palazlandıkça daha çok içip daha çok içiriyordu etrafındaki avantacı takımına. Bir iki kadeh içtikten sonra da hemen çenesi sökülüyor, başlıyordu babasını anlatmaya. Bedavadan iki kadeh rakı yuvarlayabilmek için etrafına toplanmış kalabalığa anlattığı yalan yanlış hikâyelerde, babası, ona hep "Aslan oğlum!" diye sesleniyordu. Tahir'in ağzından bir kere bile çıkmamış olan bu laf, Gaffar'ın çocukluk anılarını dayanılır kılıyordu.

Bir gün yine, Gaffar, babasıyla yaşayamadıklarını yaşamış gibi anlattığı böyle bir rakı sofrasında, babasının yoğurtçuluk mesleğinde parmakla gösterildiğinden, yoğurdu tartmaya bile gerek duymadan göz yargısıyla ağırlığını kestirebildiğinden, bu yönüyle çok takdir edildiği için ona "Kantar Tahir" lakabı takıldığından bahsediyor, babasının bu hüneriyle böbürleniyordu. Masaya, aç karnını doyurmak

ve biraz da bedavadan kafayı tütsülemek niyetiyle oturmuş orta yaşlı bir adam, arkasından atlı kovalıyormuşçasına ardı ardına kafasına diktiği altıncı kadehinin sonundayken heyecanla atıldı.

"Yauv, bizim Kantar Tahir'i mi diyor bu hanzo? Hıkk... Vay anasını! Ne yoğurdu ulan! Hık... Ne anlatıyosun sen koçum? Esrar tartardı o be! Esraaaar..." dedi ve masadan kalkıp ağzını yaya yaya, akıntı çağanozu gibi sağa sola düşe kalka nara atmaya, abuk subuk çığırmaya başladı.

"Eyyy canına yandığımın dünyası. Heeeyyt ulannn!!! Yoğurtçuuu geldi hanııım, yoğurtçuuuuu. Esrarcı geldi hanııım, esrarcıııı! Eroin var. Hık... Afyon var. Hık... Kantar tartar dal sarkar tartar kantar... Hık..."

Adam son hıçkırışından sonra küt dedi, iki seksen yere serildi. Masadakilerin bir kısmı yerde yatan adamı kaldırmaya çalışırken diğerleri de daha Gaffar yerinden kalkmaya yeltenmeden hemen omuzlarından bastırdılar:

"Aman, Gaffar! Bulaşma sakın. Körkütük olmuş ne dediğini bilmiyor."

Oysa Gaffar sinirlenmemişti adamın söylediklerine; işkillenmişti. Babasını aramayı bırakalı hayli zaman geçmişse de şu herifi konuşturup bir ipucu yakalasa tekrar başlardı iz sürmeye kaldığı yerden. Hem artık çevresi de genişlemişti; eli kolu, çok şükür, her yere uzanırdı. Gaffar bunları hesap ederken masadakiler, adamı paketleyip göndermek için kapının önünde bekleyen hamala seslendiler, elini ayağını bir edip küfenin içine bir güzel oturttular, hamalın cebine de üç kuruş sıkıştırıp:

"Yolda biraz açılırsa sorarsın adresini. Biz de bilmeyiz, kimdir nedir. Ayılmazsa bırakıver uzakta bir kaldırıma," diye tembihlediler.

Gaffar, kafasına koymuştu, konuşturacaktı sarhoş adamı. Alelacele hesabı ödeyip, yanındakilere:

"Haydin!" dedi, "Bana eyvallah. Bu akşamlık bu kadar yeter. Ben de artık eve gideyim."

Kimsenin ardından gelmesine, onu durdurmasına ihtimal bırakmamak için giderayak da bir kalay çekti, "Siz de ağzınızla için lan, gavatlar."

Gaffar'ın peşinden bakan otlakçı tayfası, birbirlerine bakıp kadehlerinde kalan son yudumlarına asıldılar. Gaffar, meyhaneden çıkar çıkmaz, ağır küfesinin altında iki büklüm olmuş hamalı uzaktan takip etmeye başladı.

Hamal, bir vakit sonra kendisine salık verildiğinin aksine adamın ayılmasına fırsat bile vermeden meyhanenin az ötesinde küfeyi devirip adamı çürük zerzevat niyetine kaldırıma boşalttı ve ardına bile bakmadan boş küfesiyle uzaklaşarak karanlığa karıştı.

Gaffar, hamalın gözden kaybolduğuna emin olduğunda, yerde iki seksen yatan sarhoşun yanına vardı. Adam mırıl mırıl bir şeyler söylüyor ama laflar ağzında yuvarlandığından ne dediği anlaşılmıyordu. Gaffar, bir iki tokatladı, ayağının ucuyla böğrünü dürttü ama adamın ayılacağı yok gibiydi. Düşündü taşındı, ayılmasını beklese gecenin ayazına kalacaktı. En iyisinin eve götürüp yarın gündüz gözüyle sorguya çekmek olduğuna karar vererek adamı dürülmüş halı gibi omzuna atıp yürümeye başladı.

Sabaha kadar gözünü bile kırpmadan başında ayılmasını bekledi. Baktı ayılmıyor, yüzüne bir sürahi su çarptı. Ne olduğunu şaşıran adam nefesi kesilerek feryatla uyandı.

"Lan, lan, n'oluyor! Kimsin sen?"

Gaffar'ın niyeti onu ürkütmek değildi ama zararı yoktu; varsın ürksün itoğlu, diye düşündü.

"Dün benim masamda zıkkımlanıyordun. Kim olduğumu bilmiyor musun?"

Adamın kem kümlerinden anlaşıldı ki kalabalık bir grup görünce arada kaynarım umuduyla çökmüş; masanın mezesinden, rakısından yemlenerek felekten bir gece çalmıştı. Değil Gaffar'ı, masada tek bir kişiyi bile tanımıyordu.

Gaffar, dün akşam ettiği abuk subuk lakırdıları hatırlayıp hatırlamadığını sorunca da herifin dün gece yaptığı tatavaya dair hafızasında bir kırıntı bile olmadığını anladı. Bunu fırsat bilerek, Tahir'in oğlu olduğunu açık etmeden ağzından laf almaya çalıştı.

"Dert değil, abuk subuk bir şeyler söyledin öyle, ileri geri küfrettin bizimkilere. Sonra küfelik oldun ama hamal yolun ortasında attı seni. Dıral Dede'nin düdüğü gibi yolun ortasında kaldığını görünce hâline acıdım da aldım evime getirdim. Benim kim olduğumu merak ediyorsan, adım Gaffar. Sen kimsin, onu da bir de hele."

"Sabit ben! Müşerref olacağım olmasına da... Kafam karıştı benim şimdi. Ben hepinize küfrettim, sen de benim hâlime acıdın, evine getirdin, öyle mi?"

"He ya, öyle. İnsanlık ettik, fena mı ettik yani?"

"Eyvallah, eyvallah da bu işte bir bityeniği yok, değil mi? Çapraza gelmeyelim yok yere. Küfreden adamı niye evine alasın, en fazla ağzını burnunu kırıp dehlersin."

"Yahu dayı! Ne biti, ne yeniği. Uzatma işte, burnunun ucunu göremez hâldeydin, küfrettin diye sana garezlenecek hâlimiz yok. Tanımam etmem seni. Acıdık evimizi açtık işte. İsmin gibi fikrin de sabit demek. Neyse, ben şimdi bir mene-

men yapayım da kursağımızdan sıcak bir lokma geçsin. Midem kazınıyor valla."

Gaffar, Sabit'in karnını doyurup, havadan sudan sohbet açarak onu başka bir amacı olmadığına sonunda ikna etti. Akşamüstü de aldı meyhaneye götürdü, içirip açılmasını, dilinin iyice çözülmesini bekledi. Çilingir sofralarına çilingir denmesi boşa değildi; sopayla, kötekle ve dahi işkenceyle bile açılmayan kilitli ağızları "tık" diye açardı bu sofralar.

Sabit'in kafası daha üçüncü kadehte dumanlanmaya başlamış, gençliğinde ne menem bir delikanlı olduğundan, her âleme girip çıktığından, evlendiğinden boşandığından, sonra tekrar evlendiğinden, tekrar boşandığından, sonra nikâhsız yaşadığından, sonra ayrıldığından uzun uzun bahsetmiş, Gaffar'ın kafasını bir güzel ütülemişti. Ucunda babasıyla ilgili bilgi almak olmasa çekilir dert değildi.

Bir aralık, Sabit'in boşluğundan yararlanıp lafı az evvel bahsini ettiği âlemlere getirdi Gaffar.

"Dayı, 'Âlemlere girdim çıktım,' dedin ama hiç anlatmadın o âlemleri. Biraz da onlardan bahset yahu. Nedir, ne değildir, nasıl ortamlardır? Biz de bir iki racon kapalım senden. Eski kulağı kesiklerden kim kaldı, değil mi ama? Haydi şerefe!"

"Şerefe! Ben her türlüsünü gördüm, diyorum sana. Beyaz âlemler, siyah âlemler... O biçim işler anlayacağın..."

"Ne biçim işler, uyuşturucu falan mı?"

"Eh, denedik gençliğimizde her boku. Bir dönem esrar müptelasıydım ama nalları dikmeden atlattık. Benim ikinciden Allah razı olsun. O çekti kahrımı hep, o olmasa çoktan boylamıştım tahtalıköyü."

Gaffar'ın artık sabrı kalmamıştı. Sabit'in ikinci karısıyla yaşadığı efsanevi aşkı bir daha dinlemeye niyeti yoktu.

"Gençliğimizde, deyip durma! Gençsin hâlâ yahu, bakma

'dayı' falan dediğime sen benim. Taş çatlasa benden on beş yaş büyüksündür. Haydi şerefe! Gençliğimize içelim."

"On beş yaş az mı? Sen yaşlarda oğlum var benim. Hadi bilemedin, beş altı yaş küçüğün olsun."

Sabit'in bu son lafı, Gaffar'ın hepten dengesini bozmuştu. "Oğlum" kelimesini duyar duymaz önünü ardını düşünmeden ve biraz da adamın dün söylediklerini hatırlamadığına güvenerek lafa ortasından girdi:

"O dönemler 'Kantar Tahir' mi ne, biri varmış, doğru mu? Yanlış da olabilir gerçi, öyle bir duymuştum, kimden duyduysam. Sen âlemler falan deyince aklıma geldi."

"Oooo! Tabii. Kantar Tahir. Doğru duymuşsun. Konyalı. Ben de o zamanlar ondan alırdım arpalığımı. Aslında asıl büyük baş Galip'ti de, o ölünce meydan Tahir gibi çulsuzlara kaldı."

Gaffar masanın altından yumruğunu sıkıyor, Sabit'in ümüğüne çökmemek için kendini zor tutuyordu. Elinden geldiğince sakin gözükmeye çalışarak sordu, "E, peki ne oldu o Tahir'e? Satmıyor mu hâlâ? Malı iyiyse biz de ondan alalım."

"Yok yahu, Tahir çoktan bıraktı o işleri. Umumhaneden bir sermayeyle evlendi, kızı aldı, topukladı gitti buralardan. Gidiş o gidiş. 'Laf söz olur, başım ağrır,' diye düşündü herhalde. Nereye gittiğini de kimselere söylememiş."

Gaffar bu yeni öğrendiği bilgiyi sindirmeye, babasının anasından önce mi, yoksa sonra mı böyle bir işe kalkıştığını anlamaya çalışıyordu.

"'Umumhaneden bir sermayeyle evlendi,' mi dedin sen? Ne zaman? Kaç senesi? Yirmi yıl önce mi? Yoksa on yıl mı? Tam ne zaman?"

Sabit kafası dumanlı olmasına rağmen Gaffar'ın bu abartılı alakasını fark etmiş ve tadı kaçmıştı.

"Yahu, ne bileyim ben kaç senesi. Başını tutmadık ya! Sor-

gu memuru musun sen? Evlendi gitti işte. Camgöz'e borç senetlerini ödedi, aldı kızı gitti! Allah Allah! Amma sordun be!"

Sabit hâlâ söyleniyor ama Gaffar dinlemiyordu. Cebinden bir tomar para çıkarıp masanın ortasına attı, hiçbir şey söylemeden çıkıp gitti meyhaneden.

İpin ucu ilk defa tanıdığı birine değmişti. Camgöz! Camgöz'ü anasından bile iyi tanırdı. Az ekmeğini yememişti, umumhanesine az iş bağlamamıştı Gaffar. Camgöz de onun bir dediğini iki etmez, pezevenklerin arasında en çok ona hürmet eder, hatta severdi. Vaktin kaç olduğuna bakmadan doğru Camgöz'ün Balat'taki şahsi evinin önünde aldı soluğu. Kırarcasına yumrukluyordu kapıyı:

"Camgööööz! Benim Gaffar, aç!"

Camgöz, saçı başı dağılmış hâlde, üzerine üstünkörü bir şeyler geçirip açtı kapıyı. "Ne oluyorsun Gaffar? Hayırdır bu saatte. Gerçi pek hayırmış gibi gözükmüyor ya."

Gaffar'ın boş söze tahammülü yoktu. "Geç içeri," dedi, "konuşacaklarımız var."

"Aman iyi tamam, gel başımın cezası."

Camgöz, iki kadeh çıkardı, her birine viski doldurdu. Gaffar, bir dikişte bitirdi viskiyi. "Tahir diye birini tanıyor musun?"

"Tahir mi? Ne bileyim şimdi uyku sersemi? 'Tahir'... Sarı çizmeli Mehmet Ağa."

"Uzatma, Camgöz! Lakabı Kantar, Kantar Tahir."

Camgöz'ün zihnine fişek gibi üşüşmüştü anılar ama Gaffar'ın maksadını bilmediğinden lafı evirip çevirdi. Gaffar elindeki boş viski kadehini masaya vurup kadehin kırık kısmıyla üzerine yürüdü Camgöz'ün.

"Benim asabımı bozma! Camgöz falan dinlemem yakarım canını. Anlat bildiklerini, ben de çekip gideyim."

Camgöz, can korkusuyla ne biliyorsa titreye titreye anlattı. Kantar Tahir'in eskiden çulsuz bir yoğurtçu olduğunu, Galip'in yanında palazlanıp umumhanenin sayılı müşterilerinden biri hâline geldiğini.

Dedikleri, Sabit'in anlattıklarıyla örtüşüyordu ama Gaffar daha fazlasının peşindeydi.

"Başka? Bunları geç! Başka?"

"Gaffarcığım, güzel evladım. Bak, elin de kanıyor. Dur, bir sakinleş sen. Ben de bir bez getireyim, saralım eline... Hadi, geç otur sen..."

"Yahu, kadın! Uzatma dedim sana, anlat! Devam et."

Camgöz, yıllar içinde neler görmüş, neler atlatmıştı; az çok bilirdi celallenmişleri, cengâverleri sakinleştirmeyi ama bu defa sert kayaya çarpmıştı. Korkudan kalbi güm güm atıyordu.

"Dur işte, geçmiş zaman, ben de hatırlamaya çalışıyorum. Sonra, Tahir bir gün bizim kızlardan birine âşık oldu. Dedim, 'Öde borcunu, al götür.' Paranın para zamanı, on iki bin lira mıydı neydi. Buldu buluşturdu, ödedi parayı."

"Eee, sonra?"

"Sonrası yok. Bir daha görmedim. Kimseye de haber bırakmamış, Bedriye'yi de yanına alıp sırra kadem bastı."

Bedriye'yi!

Kulağının duyduğunu aklı kesmedi Gaffar'ın. Gözlerini kıstı, Camgöz'e bakakaldı. Kanı çekildi; kesik elinden akan kan bile dondu. Tiz bir uğultu kafasının içini esir almıştı. Tüm algısını kapatan, zihnini donduran ve bitmeyen tiz bir ses. Buz kesmişti eli, ayağı, beyni, kalbi, saçlarının dipleri. Gaffar tüm bedeninden çınlıyor, etleri sızlıyordu. Yığıldı kaldı...

Kendine geldiğinde, Camgöz sirkeli bezle bileklerini, şakaklarını ovuşturuyordu. Sirke, Gaffar'ın yarasının merhemi

değildi. Camgöz'ün elindeki bakır tası elinin tersiyle devirip tek kelime etmeden çıkıp gitti.

Gaffar, nereye yürüdüğünü bilmeden arşınlıyordu Balat'ın sokaklarını. Bir çeşmenin önünde durdu, yüzüne ardı ardına su çarptı. Göle düşmüş gibi sırılsıklam olmuş ama içinin yangını sönmemişti. Çeşmenin önündeki kaldırıma oturup feryat figan bağırarak taşın üstünde sabahı sabah etti.

"İnsanın anası orospu olur mu lan! İnsanın anası orospu olur mu!!!"

Gün ağardığında yürüye yürüye Yedikule'ye gitti. Yol boyu düşünceleriyle kıvrandı durdu. Şüphelerinde haklı çıkmıştı. Anasının ondan bir şeyler sakladığını daha parmak kadar çocukken sezmiş de adını koyamamıştı. Babası bu yüzden terk etmişti evi demek. Yıllar yılı anası olacak bu kadının yüzünden baba hasretiyle yanıp tutuşmuştu demek. Demek bu yüzden babası bir kere bile başını okşamamıştı onun. Tabii ya! Babası, onu çok severdi aslında. Yoksa yollar mıydı ta İstanbullardan o oyuncakları? "Aslan oğluma aldım bunları," diye gönderir miydi hiç sevmese?

Anasının oturduğu eve yaklaştığında delirmiş gibiydi; gözü seğiriyor, boynunun damarları atıyor, dizlerinin bağı yavaş yavaş çözülüyordu. Surp Hovannes Kilisesi'nin önünde çöktü kaldı. Kilisenin mermer merdivenlerine oturmuş, sekiz yaşında hatim ettiği ve her sene bir kez daha okuduğu Kuran'dan ayetler mırıldanıyordu.

Babasına kavuştuğu gün, belki babası ona, "O gün canım sıkkındı, başını okşayamadım ama gurur duydum seninle," der; belki "Aslan oğlum benim, hadi oku bakalım şu ayeti ezberden," diye sınava tabi tutar; belki "Aslan oğlum," diyerek hiç olmazsa bir omzunu sıvazlar umuduyla her yıl yeniden baştan sona okumuştu Kuranıkerim'i. Otuz cüzü, yüz on dört

sureyi, altı bin altı yüz altmış altı ayeti, sekiz yaşının umuduyla, usanmadan tekrar tekrar hatim etmişti yıllar boyu. İçine girdiği fuhuş âleminde bile, en sefil, en berduş zamanlarında bile bırakmamıştı bu alışkanlığını.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Bir kez daha.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Kilisenin çanı Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına çalıyordu. Tahir, Gaffar ve Bedriye için çalıyordu.

Çanın sesiyle kendine geldi. Merdivenlerden kalkıp tekrar yürümeye başladı.

Gaffar anasının oturduğu apartmanın önüne vardığında, anası içeride fasulye ayıklıyordu. Bir tekmeyle açtı tahtası çürük, kilidi tel maşa kapıyı. Boynunun damarları şiş şiş bağırıyordu:

"Senin yüzünden lan karı, senin yüzünden! Biliyordum ben! Bir bityeniği olduğunu biliyordum. Anlatacaksın ulan, her şeyi anlatacaksın!"

Bedriye neye uğradığını şaşırmış, oğlunun bu dehşet verici girişiyle beti benzi atmıştı. Korkuyla ayağa fırladığında kucağındaki fasulye leğeni ve bıçak yere yuvarlandı. Kalbi bir güvercin gibi atıyor, buz kesmiş izliyordu çıldırmışçasına bağıran oğlunu. Ne diyeceğini, onu neyin bu hâle getirdiğini anlamaya çalışıyordu. Ta ki...

"Anlat ulan, orospu!"

Gaffar bir söylediyse, Bedriye'nin kulağında bin yankılandı.

Orospu!

Oğlu... Gaffar'ı... Hayatta tutunduğu tek dalı...

Bedriye'nin kendi oğlundan işittiğinin verdiği acıyı tarif

etmeye benim evliya kudretim bile kâfi gelmez. Ancak, merhum yazarın dediğini tekrarlarım:

Bat dünya, bat!

Bedriye'nin varı yoğu, tek kudreti oğluydu. O da az evvel kayıp gitmişti elinden. Kudreti çekilmiş, bir deri bir kemik kalmıştı.

Yıllardır benliğinden, etinden, tırnaklarının arasından kazımaya çalıştığı o kırk kara günü alnına damgalamıştı... Oğlu, Gaffar'ı, hayatta tutunduğu tek dalı...

Dalı kırık Bedriye eğildi yavaşça. Aldı yerden az önce fasulye ayıkladığı bıçağı. Sapladı kendi böğrüne.

Göz göze geldi oğluyla, bir süre hareketsiz durdular karşılıklı. Gaffar başı ellerinin arasında yere çöktü. Koşsa, kucaklasa az evvel orospu diye bağırdığı anasını... Basireti bağlandı. Beceremedi.

Duymamıştı hiç; bir ölümün yettiğini bir ömrü perişan etmeye.

Bedriye yığıldı kaldı yere. Gaffar'ın yavaşça ayağa kalkıp çıkıp gittiğini gördü. Taş zemine yayılan kırmızılığa bakarken, son nefesinden arta kalanla:

"Keşke," dedi gözleri açık, "şu fasulyeyi pişirseydim de bir lokma yiyip öyle gitseydi..."

Ayın on dördü gibi güzeldi Bedriye.

Toprağın altında bile hâlâ ayın on dördü gibi güzel Bedriye.

Üç Güzeller'in en güzeli Bedriye.

Üç Güzellerimin en bahtsızı Bedriye.

Tüysüz Tahir'in oğlu Kıllı Gaffar, işte o gün, en büyük gü-

nahından kaçarak böyle geldi Erzincan'a. Can havliyle rasgele bindiği otobüsün getirdiği Kuruçay köyünde yıllar sonra Haydar'ın çekip çevireceği kahveye oturdu.

O vakitler Haydar daha anasının karnında döl bile değildi.

Gaffar, yan masaya kulak kabarttığında, ölen köy imamının yerine hâlâ birinin atanmadığından şikâyet ettiklerini duydu. Bu yaşına kadar tam on beş kere hatmettiği Kuran, babasının başını okşamasına yetmediyse de şimdi ona yeni bir hayat, yeni bir hüviyet, belki de her şeye yeniden başlama olanağı sunacak; anasına ettiğini, otuz cüz, yüz on dört sure, altı bin altı yüz altmış altı ayetle örtecekti.

Masasından kalkıp, yan masaya geçti.

"Selamünaleyküm, ağalar! Ben, hükümetin köyünüze tayin ettiği imamım. Adım Gaffar. Çok bekletmedik inşallah."

"Ooo, imam efendi hoş gelmişsin, geç geç, şöyle buyur. Hayırlı olsun!"

"Âmin ecmain!"

Yirmi Birinci Son

Suna, dün işten dönüp babasının hazırladığı etli ekmekle işkembesini bir güzel doldurunca, saati dokuz bile edemeden ikili koltuğunda büzüşüp derin bir uykunun kollarına bıraktı kendini. Haydar boş tabakları toplayıp Suna'nın üzerine ince bir pike serdikten sonra odasına çekilince, ben de fırsat bu fırsat uykusunun derinlerinde yanına sokulup Üçüncü Güzelimin, Bedriyemin hikâyesini oya gibi işledim dimağına.

Uyanmasına ramak kalmış ve rüyasının buğusu arasından beni seçecek gibiyken Haydar'ın tavaları devirmesiyle silkinerek uyanıyor Suna, "Babaaam? İyi misin?" diye bağırarak mutfağa koşuyor.

"İyiyim Karadutum, iyiyim de... Ha bu eşek kafam! Atlı kovalıyor sanki arkamızdan. İstedim ki menemen kokusuna uyandırayım seni ama kokusuna varamadan sesiyle uyandırdım, he mi?"

"Yok babam, yok. Sen iyisin ya... Sesi duyunca aklım gitti. Sandım sana bir şey oldu..."

Haydar kızının gümleyen kalbini dindirmek için alıyor başını, bağrına basıyor.

"Ne ettin sen Karadutum yahu? Bana n'olacakmış? Öyle kolay lokma mı sandın sen babanı? Azrail gelse koluma girse,

'Destuuur!' derim. 'Karadutum müsaade vermeden şuradan şuraya adım atmam,' derim."

Babasının bağrından başını kaldırıp kıkır kıkır gülüyor Suna. Çok şey diyecek oluyor, laflar ağzına dolup dolup yüreğine boşalıyor. Babasının akı siyahına karışmış kirli sakalına, uzayıp ucundan kıvrılmış gür kaşına, sigaradan sararmış bıyıklarına bakıyor. Hiçbir şey demeden başını, babasının bin ana kucağına değişmeyeceği yorgun bağrına gömüyor. İkisi yekvücut, devrik tavaların ortasında bir müddet sarılıyorlar öylece.

"Hayde!" diyor babası, "Amma da tembel teneke olmuşsun sen yav. Geldim geleli bütün işleri bana gördürüyon. Yok öyle üç kuruşa beş köfte. Yıka bakiim şu biberleri."

Suna biberleri yıkarken Haydar çayı demliyor. Haydar yumurta çırparken Suna domatesleri doğruyor. Baba kız, iki karışlık mutfakta döne döne kahvaltılarını hazır edip salondaki masaya kuruluyorlar.

Babası dünden kalan gazete ekinin bulmacasını çözerken Suna da ajandasını alıyor eline. Öyle dalıyor ki yazıp çizmeye, babasının sofrayı topladığını, kalkıp koltuğa oturduğunu fark etmiyor bile. Nereden baksan iki saat boyunca yerinden kalkmadan gömülüyor ajandasına. Dün rüyasında anlattığım ne varsa, kendi muhayyilesinden çekip aldığını sanarak bir bir aktarıyor. Böylece Bedriye'nin hikâyesi de yerini alıyor turuncu kaplı eşantiyon ajandasında.

Yeter, Zemzem ve Bedriye... Üçü bir yerde.

Şimdi, ajandasındaki tek eksik Servi Nine! Yani, bendeniz.

Üç Güzellerimin her birinin hikâyesini aktarırken de dağlandım elbet ama kendi hikâyemi aktarmak için toprağın altından, toprağın üstünde yaşadıklarımı eşelemem, üç yüz küsur yılın yükünü tekrar sırtlanmam lazım gelecek.

Anlatacağım, elbet anlatacağım da durun hele zil çalıyor, Suna kapıyı bir açsın da...

Ooo, kimler gelmiş, kimler! Al yanaklı Oğuz'la dert yumağı anası Asiye.

Kapıyı Haydar açıyor. Asiye yanlış kapıyı çaldığını düşünerek özür diliyor peşin peşin.

"Kusura kalmayın. Ben... Suna'ya bakmıştım da..."

"Arkadaşı mısın kızım? Çıkaramadım," diyor Haydar.

"Asiye ben," diyor Asiye, çekinerek. Al yanaklı oğlanı gösteriyor başıyla. "Oğlum Oğuz," diye ekliyor.

Al yanaklı oğlan anasının paçasına gömüyor kafasını. Haydar'ın taş kesmiş suretinden korkuyor belli ki. Şuncacık çocuk, ne bilsin Haydar'ın "Asiye" ismini duyar duymaz bambaşka diyarlara gidip boşlukta bir yerde asılı kaldığını. Neyse ki Suna içeriden yetişiyor hemen.

"Asiye?"

Kızının ağzından duyduğu bu ikinci "Asiye", Haydar'ı asıldığı boşluktan yere düşürüyor. "Vurmayın, öldüm!" demek yerine onları kapı eşiğinde bırakıp hiçbir şey söylemeden yatak odasına geçiyor Haydar. Suna, içeri buyur ediyor Asiye'yle Oğuz'u.

Asiye mahcup, Oğuz şaşkın. Çıkarıyorlar ayakkabılarını, Suna'nın peşinden salona geçiyorlar. Ana oğul, oturmak için icazet bekler gibi Suna'ya bakıyorlar.

"Geçin, geçin. Şöyle buyurun," diyerek ikili koltuğu gösteriyor Suna.

Rahat ettiğinden emin olmak ister gibi Oğuz'un başını okşayıp, kendi de ikili koltuğa muntazam bir L çizen tekli koltuğun ucuna ilişiyor.

Asiye, "Aramadan da geldim ama..." derken Suna da aynı anda, "Bir şey içer misiniz?" diye soruyor. Lafları üst üste bin-

se de ikisi de anlıyor birbirlerinin ne dediğini. Suna, Asiye'yi duymazdan gelerek yineliyor sorusunu:

"Kahvaltı sofrasını yeni kaldırdık ama hızlıca bir şeyler de hazırlayabilirim, çay da demleriz."

Asiye'nin duyduğu mahcubiyet öyle keskin ki cümlelerinin sonu boğazını yırtıyor, yarım bırakıyor.

"Sağ olasın. Yedik de geldik. Ben çok kalamayacağım zaten de..."

Suna, Asiye'nin bu beklenmedik ziyaretinin sebebini az çok anlıyor ama Oğuz'un gözü önünde Asiye'nin böyle biçare görünmesine engel olmak için aralarındaki koca hakikatin etrafından dolanıyor.

"Sen, Oğuz? Sana bir şokellalı ekmek yapayım mı?"

"Cık," diyor Oğuz, kaşları çatık, "kalmam ben burada!"

Suna'nın etrafından dolandığı hakikat Oğuz'un bu darbesiyle orta yerinden patlayıp üzerlerine yağıyor. Asiye atılıyor hemen:

"Suna, sen şey dediğin için... Böyle emrivaki gibi oldu aslında... Ama sen o gün şey deyince... Ben de çaresiz kaldım... Telefonumun hattı da kapandı... Arayamadım da... Böyle çat kapı... Yarın gelip alacağım erkenden. Ne olur, şey yapma... İstemezsen tabii... Asla yani... Ben başka bir çare düşünemediğimden... Ama sen yine de... O gün öyle dedin diye mecbur hissetme yani... Değiştiyse fikrin..."

Asiye'nin tamamlayamadığı her cümle Suna'nın kalbini sıkıştırıyor. Her nefes boşluğunda gözü Oğuz'a kayıyor. Hem kendisi hem Asiye hem de Oğuz için bu işkenceyi bir an evvel bitirmek maksadıyla Asiye'nin kesik cümlelerinin arasına giriyor:

"Asiye! Ben o gün sana laf olsun diye söylemedim. Ben, ne zaman ihtiyacın olursa bakarım Oğuz'a. Lafı mı olur? Hem

babam da burada, birlikte güzel bir gün geçiririz. Değil mi Oğuz?"

Oğuz'dan ses çıkmıyor; kaşları hâlâ çatık, omuz silkiyor.

"Baban mıydı kapıyı açan? Bey amcaya da ayıp oldu böyle çat kapı..."

Suna, "Evet, babam..." derken babasına gidiyor aklı. Yanlarına bile gelmedi. Hâlâ içeride. Hiç babasının yapacağı iş değil ama anlıyor babasının ağrısını. Asiye'yle tanıştıkları gün, ismini ilk söylediğinde kendine de olmuştu aynısı. Dünyada başka Asiye olamazmış gibi sarsılmış, o sarsıntıyla kendinden geçip birden, "Ben bakarım Oğuz'a," demişti. Hata mı etmişti, iyi mi etmişti bilemiyor Suna ama artık bunları düşünmek için çok geç. Hele Oğuz'un, o çocuksu kızgınlığıyla yumuk yumuk suratına bakınca, "Hataysa da hata," diyor içinden. Fırat geliyor aklına birden. Fırat'la evliliği mesela, hata mıydı o da? Dönse mesela beş yıl öncesine, orada bulduğu Suna'yı karşısına alsa, "Yapma," dese, ikna edebilir miydi? Edemezdi, biliyor. Beş yıl önceki Suna'nın, beş yıl önceki Fırat'ı ne çok sevdiğini şimdiki Suna da çok iyi biliyor. Şimdiki Suna, şimdiki Fırat'a kırgınsa, beş yıl önceki Suna'nın bunda ne kabahati var? Yok. Hata değildi. Fırat hata değildi.

Ayrıldığından beri ilk defa böylesi huzur duyuyor Suna. Demek ki Oğuz ona şimdiden iyi geliyor. Oğuz hata değil.

"Ne diyeyim Suna, sağ ol. Allah razı olsun senden. Nasıl da melek gibi çıktın o gün karşıma..."

Suna, az evvel saniyeler içinde kavuştuğu huzuru, Asiye'nin şakır şakır ağlamaya başlamasıyla kaybediyor.

"Yapma, Asiye. Ne olur yapma. Bak, Oğuz burada..." diyor ama Oğuz kurmalı araba gibi pırrr diye holün diğer ucuna koşuyor. Holün sonunda Haydar'ın bacağına çarparak duruyor. Haydar, yatak odasından çıkarken ayağına dolanan bu

sübyana bakakalıyor. Oğuz şaşkın, Haydar ondan şaşkın. Öylece dikiliyorlar bir müddet.

Haydar, önünü arkasını düşünmeden hoplatarak kucağına alıyor Oğuz'u. Neticede Asiye'nin oğlu, nasıl basmasın ki bağrına...

Suna da o sırada Asiye'yi yatıştırmış, kapıya kadar geçiriyor. Asiye çıkmadan öpüyor oğlunu alnından. Oğuz'un suratı sirke satıyor.

Suna, Asiye'yi uğurlayıp kapıyı kapadıktan sonra babasının kucağındaki Oğuz'un saçını okşuyor. Babası, Suna'ya göz kırpıyor.

"Eee? Ne oldu bizim şokellalı ekmek?"

Gülümsüyor Suna. Demek babasının kulağı onlardaymış.

"Oğuz sevmiyormuş şokellalı ekmek," diyerek babasının başlattığı oyunu sürdürüyor Suna.

"Seviyorum bir kere," diye gözlerini ovuştura ovuştura kısık sesle cevap veriyor Oğuz.

"Bak, seviyormuş işte. Bir de sevmiyor diyorsun."

Baba, kız, Oğuz, birlikte mutfağa geçiyorlar. Haydar, Oğuz'u mavi fayanslı mutfak setinin sonuna oturtuyor.

Suna şokellalı ekmekleri hazırlıyor. Haydar çayın suyunu koyuyor. Oğuz ayaklarını sallaya sallaya, bir o yana bakıp Suna'yla Haydar'ı seyrediyor, bir bu yana bakıp mutfağın küçük camından gözüken servi ağacını. Servi de neye bu kadar keyiflendiyse artık, bugün bir başka salınıyor.

Oğuz'un serviyi seyrettiğini görünce Suna heyecanla soruyor, "Çaylarımızı, ekmeklerimizi alıp parka inelim ister misin Oğuz?"

Suna'nın yüzüne bakmadan yukarı aşağı kafasını sallıyor Oğuz. Kaşlarının çatığı az da olsa gevşemiş.

"Hayde, o vakit," diyor Haydar, "oyalanmayın da öğle güneşine kalmayalım."

"Çay bir demini alsın da..." diyor Suna.

"Aldı," diyor Haydar.

Ekmekleri folyoya sarıp çayı termosa dolduruyorlar. Oğuz'un el örgüsü mavi yeleğinin önünü ilikleyip ayakkabılarını giydiriyor Suna. Baba, kız, Oğuz, iniyorlar parka.

Simitçi, tezgâhının başında. Suna'yı görünce gülümsüyor.

Suna, ağzı kulaklarında, babasını simitçiye tanıtıyor.

Haydar, "SelamünaleykümSelamınaleyküm kardeş," diyerek elini uzatıyor simitçiye.

Simitçi böyle bir tanışma merasimine alışık olmadığından, "Aleykümselam," diyor çekinerek. Selamlaşmanın ötesinde diyecek başka da bir söz olmadığından üçü bir vakit gülümsüyorlar karşılıklı. Büyüklerin arasındaki bu boşluğu fırsat bilen Oğuz da bir hamlede kaçıp kurtuluyor Suna'nın elinden. Tam peşinden gidecekken babası durduruyor Suna'yı.

"Bırak bırak! Elleme de çocuk oynasın istediği gibi. Gözümüzün önünde nasıl olsa. Garibim onun da aklı bulandı tabii. Tanımadığı, etmediği eve öyle... Kedi eniği gibi... Ne diyeyim, Sunam... Eğrisini, doğrusunu sen hesap etmişindir elbet ama..."

Suna cevap veremiyor babasına çünkü ne eğrisini biliyor ne doğrusunu. Haydar da varmıyor kızının üzerine. Simitçiye dönüp:

"O zaman üç tane sarsan sen bize," diyor.

Simitleri alıp baba kız geçiyorlar banka.

"Baba, sen hazırladığımız ekmekleri unuttun herhalde. Simitler ziyan olmasın."

Haydar, böbürleniyor gibi olmaktan imtina ederek gözü

yerde cevap veriyor: "Yok, unutmadım da... Esnaf esnafı kollamazsa kim kollar? O da simit satacak evine ekmek götürecek. Şart değil şimdi yemek. Yarın sabah ısıtır yeriz."

"Peki, babam," diyor Suna gülümseyerek. "İyi düşünmüşsün."

Oğuz'sa kaçamak bakışlarla onları seyrederken servi ağacının dibinde bulduğu bir dal parçasıyla toprağı eşeliyor. Suna'nın gözü de Oğuz'un üzerinde, "Babam!" diyor.

"He kızım, söyle."

"Demin hani dedin ya, eğrisini doğrusunu hesap etmişindir diye... Hesap ettim desem, yalan... Annesiyle tanıştığım o gün. Adım Asiye, deyince..."

Baba kız bir müddet bir kez daha "Asiye" karanlığına düşüyorlar.

Haydar, "Biliyorum kızım, biliyorum. Yorma kendini sen. İyi etmişsin. Sevaptır tabii ama işte... Dünyanın bin bir türlü hâli var. Büyük mesuliyet. Çok büyük mesuliyet. Bil de... Yoksa ne kötülük var bunda," diyor sonra.

"Geçici... Annesi işlerini yola koyana kadar..."

Haydar, belli belirsiz bir gülümsemeyle dizine vuruyor kızının. Uzatmıyor.

"E, hadi madem, çağır bakalım şu delikanlıyı da yiyelim nevalemizi."

Suna seslenmek yerine yanına gidiyor Oğuz'un. Onunla diz çöküyor toprağın üzerine. Oğuz, Suna'nın yüzüne bakmadan toprağı eşeleyerek bulduğu mor bir bez parçasını elindeki dalla bir o yana ittiriyor, bir bu yana ittiriyor.

"Aaa, neymiş o? Bir şey mi buldun yoksa?"

Oğuz, Suna'yı duymamış gibi toprağa bulanmış mor paçavrayı ittirip kaktırmaya devam ediyor.

"Sen renkleri biliyor musun? Bu ne rengiymiş acaba?"

Oğuz'dan yine ses çıkmıyor.

"Hmm, anladım, demek bilmiyorsun renkleri."

Oğuz, Suna'ya bakmadan cevap veriyor, "Biliyorum bir kere!"

"Hmm, tamam. Sen cevap vermeyince ben bilmiyorsun sandım. Peki, ne rengiymiş bu?"

"Mavi."

"Evet, doğru, biraz mavi gibi ama tam adı mor. Pembeyle mavinin karışımı gibi yani."

Oğuz, şaşkın şaşkın Suna'nın yüzüne bakıyor.

"Hadi gel şimdi, şokellalı ekmeklerimizi yiyelim. Olur mu?"

Oğuz, itiraz etmeden elinden tutuyor Suna'nın, birlikte Haydar'ın yanına gidiyorlar. Suna, Oğuz'u ortalarına oturtuyor. İkili bankta üç kişilik bir ziyafet çekiyorlar.

"Sunaaa!"

İsmini duyunca dönüp arkasına bakıyor Suna, Dina ve Ararat'ın parkın girişinden onlara doğru yürüdüğünü görüyor. Heyecanla ayağa fırladığında kucağındaki ekmekler yere düşüyor.

Dina, yine her zamanki kahkahasıyla parktaki durgun havayı bir anda dağıtıyor.

"Bizsiz piknik yaparsanız böyle olur işte. Neyse ki keteler folyoya sarılmış. Bir şey olmamıştır."

Kekeleyerek, "Yok," diyor Suna, "kete değil, ekmek. Yani, şokellalı ekmek. Tabii, gelin, buyurun... Baba! Dina, sana bahsettiğim arkadaşım. Ararat da onun kuzeni, yani kardeşi. Babam, Haydar."

Dina, hürmetle selamlıyor Haydar'ı; Haydar da hemen ayağa kalkarak Ararat'a ve Dina'ya selam veriyor.

"Buyurun, buyurun şöyle oturun, biz ne vakittir oturuyoz zaten."

"Yok, olur mu hiç. Siz oturun lütfen," diyerek reddediyor Ararat.

Bankta tek başına oturan Oğuz da etrafında olanı biteni anlamaya çalışırken, "Oğuz benim adım," diye atılıyor bir anda, yine kaşları çatık.

Haydar ve Suna sevinçle şaşkın bakarken Dina'yla Ararat da kahkahayla gülüyorlar Oğuz'un bu yırtık çıkışına.

"Merhaba Oğuz. Benim adım Dina. Bu da kardeşim Ararat. Müşerref oldum, Oğuzcuğum."

Oğuz kendisine gülünmesinden ve Dina'nın alaycı tonundan rahatsız, cevap vermeden ayaklarını sallıyor bankta.

"Oğuz haklı. Tanıştırmayı unuttum. Oğuz, benim çok sevdiğim bir arkadaşımın oğlu. Misafirliğe geldi bize," diyor Suna, şefkatle Oğuz'a bakarken.

Kimin oturması gerektiği faslı geçildikten sonra Dina ve Haydar ortalarında Oğuz'la bankta, Suna ve Ararat da ayakta havadan sudan sohbet ediyorlar bir süre.

"Suna çok bahsetti sizden," diyor Haydar. "Hep dua ederim Allah iyilerle karşılaştırsın diye ya, şükür, öyle olmuş."

Suna, yanakları al al önüne bakıyor.

"Bizim için de etmişler aynı duayı demek ki Haydar Amcacım. Biz de çok mutluyuz Suna gibi bir arkadaş edindiğimize. Hem sizden de çok bahsetti. Hatta başımızı şişirdi, diyebilirim. Babam diyor, başka bir şey demiyor."

Dina yine şakalarıyla ortamı rahatlatmaya çalışırken Ararat da bir şeyler söyleme gereği duyup Dina'dan devralıyor lafı.

"Hem sizi hem de Suna'yı tanıdığımıza çok memnunuz, Haydar Amca. Ne kadar buradasınız daha?"

"Ne yalan söyleyeyim gelirken dönüşü hesap etmedim ama ne demişler misafirliğin kısası makbul. Suna'yı iyi gör-

düm ya, o bana yeter. Daha da aklım kalmaz. Bir hafta on güne kalmaz dönerim herhal."

Suna, babasının bu laflarına içerliyor biraz. Dudağını büzerek lafa giriyor, "Olur mu baba! Bırakmam öyle çabuk. Sen misafir misin?"

"Değilim, değilim ya, bu dizlerim komaz ki beni. On günü bulmaz, 'köyün havasını isteriz' diyerek başlarlar sızlanmaya."

Mevzuyu değiştirip ortamın neşesini yükseltme görevi yine Dina'ya düşüyor. Daha doğrusu o kendini etrafındakilerin neşesinden mesul sayıyor, kimsenin ondan böyle bir beklentisi olmasa bile... Küçücük kızken daha, Ararat'ın ailesinin ölümüyle kendi evlerine sirayet eden yası dağıtmayı, hem Ararat'ın hem anne babasının yüzünü güldürmek için türlü muziplikler yapmayı görev edindiği gibi...

Yedisinde neyle imtihan olduysa insan, yetmişine de gelse hâlâ aynı imtihanda sanıyor kendisini. "Yeter evladım! Gerek yok artık, sen kendi hayatına bak," diyen bir Allah'ın kulu da çıkmıyor. Dina da böyle işte, kimseler dur demediği için küçüklüğünden yüklendiği bu mesuliyeti bir an olsun indirip soluklanmıyor.

"E, ne var canım? Bir defa da biz gideriz Haydar Amca'nın ziyaretine."

Suna'nın gözleri ışıl ışıl oluyor, hep beraber Erzincan'a, köylerine gitme ihtimaliyle.

"Ahh," diyor, "ne güzel düşündün sen, Dina. Çok isterim bizim oraları görmenizi. Oraların en güzel zamanları şimdi. Hep beraber gitsek ya?"

Haydar ve Ararat da heyecanlanıyorlar Dina'nın fikriyle. Haydar uzun uzun köyü anlatıyor, onları nasıl ağırlayacağını, nereleri gezdireceğini ballandıra ballandıra, bir bir sıralıyor.

Oğuz da büyüklerin heyecanına dahil olmak ister gibi

şaşkın şaşkın bakıyor onlara ama bir türlü kestiremiyor bu hayalde kendine de bir rol verilip verilmeyeceğini. Günahsız sübyan, ne bilsin; anası Asiye'nin başka bir hayırsız ayyaşın peşine takılıp dünyayı unutacağını, onu bir zaman sonra Suna'ya temelli bırakıp bir daha arayıp sormayacağını, yıllar boyu Suna'nın ona analık edeceğini, Haydar'ın biricik torunu, Suna'nın gözünün nuru olacağını, Dina'nın, eşek kadar olduğunda bile onu "Bızdig Tosbağam," diye çağıracağını. Ne bilsin Oğuz, onlarla Erzincan'a gideceğini. Ne bilsin Suna, Oğuz'dan bir daha hiç ayrılmayacağını.

Bilmezler faniler onları nelerin beklediğini, nerelerden eksilip nerelerden çoğalacaklarını, kimlerle imtihan olup, kimlerin elinden tutacaklarını. Bilmezler faniler. Yer, içer, uyur, güler, ağlar, kızar, dövüşür, tepişir, sevişir, yaşar giderler; bilirmiş gibi. Fanilere bahşedilen en büyük kudrettir bilmemek. Bundandır akıllarını yitirmeden yollarına devam edebilmeleri.

Haydar, Suna, Dina, Ararat; yakın bir tarihte Erzincan'a gitmek için planlar yapıp yediler, içtiler, yarın kahvaltıda buluşmak üzere sözleştiler, evlerine dağılıp bir güzel uyudular. Ertesi sabah anası, yeni tanıştığı ayyaşla beraber gelip alıp götürdü Oğuz'u. Şimdilik.

Suna, babasıyla birlikte Ararat'ı ve Dina'yı ağırlayacakları pazar kahvaltısını hazırlarken, Asiye'nin yanındaki adamı gözünün tutmayışını düşündü ve aklından şöyle bir geçti "Oğuz hep burada kalsa daha mı iyiydi acaba?" sorusu.

Şeytan mı Suna'yı dürttü, yoksa Suna mı şeytanın aklına iş düşürdü bilinmez ama o günden iki ay sonra Asiye, Oğuz'u bir daha dönmemek üzere Suna'ya bırakıp, o adamla kaçıp uzaklara gitti. Suna, Asiye'sizliğin acısını çok iyi bildiğinden, kendi Asiye'sizliğinden öğrendikleriyle Oğuz'a Asiye'lik etti yıllar boyu.

Suna henüz bilmiyor, ben biliyorum.

O da bilecek elbet de daha vakti var o günlerin.

Suna şimdi Ararat'la Dina'yı kahvaltıda ağırlama telaşında.

Ama ne heyecan! Sanırsın şahla sultan gelecek.

Kapı çalıyor. Suna'nın kalbi ağzında. Kapıyı açıyor. Ararat'ın tıraş kolonyasının kokusu mis gibi eve doluyor.

Haydar mutfaktan sesleniyor gelen misafirlere, "Hoş geldiniz, sefa getirdiniz."

Dina'yla Ararat, çocuk korosu gibi iki nefes tek ses cevaplıyorlar Haydar'ı. "Hoş bulduk, Haydar Amca."

Suna terlik çıkarıyor ikisine. Pullu kadın terliğini Ararat'a, kahverengi 44 numara terliği de Dina'ya veriyor. Ah, Suna! Elinin ayağına dolandığı ayan beyan ortada. Dina, Suna'nın bu hâllerinin sebebini az çok sezinleyip bıyık altından gülüyor. Yine balıketli kadınlara has bir güngörmüşlük var Dina'nın üzerinde. Hem zaten Ararat'ın da hâlini tavrını bir tuhaf buluyor. O da Suna'nın etrafında bir başka hâllere bürünüyor. Ağzı kulaklarında. Apayrı insanlar oysa ama gel de bunu insan evladının o esrarlı tabiatına anlat. Şimdilik olacakları bir ben biliyorum, bir de işte biraz biraz Dina kızım seziyor. Diğerleri saf saf gülüşüyorlar terlik mevzusundan doğan kargaşaya. Mutfağa geçiyorlar, elleri yumurtalı Haydar'ın yanına.

"Bu kadar zahmet vereceğimizi bilsem vallahi kabul etmezdim kahvaltı teklifinizi. Neler hazırlamışsınız öyle," diyerek yalandan bir sitem ediyor Dina.

"Hayde, hayde, büyütmeyin. Misafir ağırlamayı biz sizin atalardan öğrendik Dina kızım, zahmet ne demek."

"Haydar Amcacım! Atalarımızı bilmem ama benim annem makarnayı bile tatsız tuzsuz yapardı. Ermenilerin yemeği şöyle güzel olur, böyle lezzetli olur diye oradan buradan

duydukça bilenirdim mamama, yalan mı Ararat? Yok kadıncağızın öyle bir yeteneği işte," diyerek kahkahayı basıyor Dina.

Ararat da ne desin? Hep birlikte gülüyorlar Dina'nın annesinin elinin lezzetine olan isyanına.

Haydar, "Geçin, geçin oturun siz. Hayde bakayım, dikilmeyin başımda. Masa hazır, Suna çayları koysun evvela, yumurtalı ekmekleri de getireyim peşi sıra," diyerek herkesi savıyor mutfaktan.

Haydar'ın sözünü ikiletmeden geçip masaya yerleşiyor iki kardeş. Suna da çayı getirip bardaklara pay ediyor.

"Oğuz yok galiba," diye soruyor Ararat, Suna'ya.

Ararat'ın gözlerine bakmaktan imtina ederek, "Annesi aldı sabahtan," diye cevap veriyor Suna.

Dina yine bütün dobralığıyla lafı dolandırmadan soruyor Suna'ya, "Sunacığım, ben anlamadım bu olayı, laf arasında dün bir şeyler söyledin, 'Eyüp Sultan'da denk gelip söz verdim,' falan diye ama benim kafam basmadı. Çocuğun yanında da soramadım. İyice anlatsana şu işin aslını astarını."

Suna enikonu anlatıyor; Asiye'yle tanışmalarını, Asiye'nin ayaküstü dinlediği müşkülünü, annesinin adını duyunca heyecandan bir anda böyle bir söz verdiğini.

"Âlemsin Suna, parkı kurtarmak için yatır efsanesi uydurdun, o efsaneleri yaymaya Eyüp Sultan'a gittin, elinde çocukla geri döndün, iyi mi! Ha ha ha!"

Suna, Dina'nın kahkahasına eşlik etmiyor, üstelik biraz da içerliyor sanki. Bu defa Ararat'a düşüyor ortamı toparlama görevi.

"Ben de olsam aynısını yapardım. İnsanın elinde birine yardım etme fırsatı varsa geri duramaz ki."

Suna'nın gözleri ışıldıyor Ararat'ın söylediklerini duyun-

ca. Bıraksan boynuna sarılıp öpecek. Tövbe! Daha dün bir, bugün iki. Ne ara bunlar bu hâle geldi, ben bile anlamadım. Konu aşk olunca evliyalık da para etmiyor demek.

Neyse ki Haydar yumurtalı ekmeklerle salona giriyor da dağılıyor Ararat ve Suna arasındaki yükselen kimya.

"En üsttekiler yandı biraz ama artık idare edin," diyerek yumurtalı ekmekleri masaya bırakıyor Haydar.

"Ben de biraz yanık severim zaten, onlar benim olsun," diye atılıyor Dina.

"Biz de Oğuz'dan bahsediyorduk, Haydar Amca. Ne tatlı bir şey o öyle. Dün hepimize neşe verdi."

"Sorma sorma, bir günde alıştırdı kendine namussuz. İnsan arıyor işte, şimdi şurada olsa da yine mırığını asıp otursa," diyerek iç çekiyor Haydar.

Suna babasının da Oğuz'a onun gibi bağlandığını görünce hem şaşırıyor hem de yüzü gülüyor.

"Parkı da çok sevdi. Nasıl da mızmızlandı 'Güneş tepeye çıktı, kalkalım artık,' dediğimizde."

Dina aklına bir şey gelmiş gibi atılıyor hemen.

"Bu arada, konuşmadık şu park işini bir daha. Dün, sizden ayrıldıktan sonra bizim bakkala uğradım da o söyledi; inşaat şirketinden gelmişler yine. Tekrar tekrar ölçüp biçmişler. Bu iş ciddi ben size diyeyim, eli kulağında girecekler kepçelerle parka."

Suna, bu durum kendi suçuymuş, sanki servi ağacı onun beceriksizliği yüzünden heba olacakmış gibi hissederek serviye mahcup bir bakış atıp başını önüne eğiyor.

"Bir şey yapmalı," diyor Ararat. "Suna, senin fikrin bence işe yarayacak. Sen hikâyelerini bitirince haber et de ben hemen bizim gazeteci tayfayı arayıp anlatayım durumu."

Başını masadan kaldırmadan, "Çok iyi olur," diyor Suna,

"o gün Eyüp Sultan'a gitmeden simitçiye denk geldiğimde, güzellerden sadece ikisinin hikâyesini yazmıştım. Üçüncüyü de yazdım sonradan ama simitçiye anlatmadım daha. Servi Nine'ye de bir hikâye yazınca anlatacağım. Hepsini bir anlatırım, diye düşündüm."

"E, tamam işte! Hayli yol katetmişsin. Sen yaz Servi Nine'nin hikâyesini de sonrasına bakarız. Denk geldiğimiz herkese anlatırız. Yardım da alırız Ararat'ın gazeteci arkadaşlarından."

Dina kızım ne kadar da rahat konuşuyor öyle. "Servi Nine'nin hikâyesini de yaz," derken. Ben anlatacağım ki Suna yazsın. Anlatacağım anlatmasına da... Kolay mı, Dina kızım? Anlatması kolay olsa şimdiye kadar bilmeyen kalmazdı Servi Nine'nin hikâyesini. Anlatması kolay olsa...

Kolay değil elbet ama zamanıdır artık. Hele Suna, bu gece bir uykuya dalsın da...

Yirmi İkinci Son

1675'in Dut ayında, şanlı avcı Sultan IV. Mehmet'in şehzadeleri Mustafa'yla Ahmet'in kutlu sünnet şenliği münasebetiyle otuz üç ip cambazı, altmış altı güreşçi, doksan dokuz ateşbaz, yüz bir oyuncu, iki yüz iki ip cambazı, beş yüz beş soytarı takım taklavat sırtlanıp saçılacak akçelerin hayaliyle, ağızları kulaklarında Edirne'nin yolunu tuttu. Bozacıları, şerbetçileri, nalbantları, kalburcuları, rakkasları, kuşçuları, hallaçları, turşucuları önlerine kata kata yürüyen şenlik kafilesi, önüne düşeni gövdesine katan çığ misali devleşerek ilerledi. Edirne yolunda bu haşmetli topağı gören otuz üç bin koyun, dört bin dört yüz dört kaz, beş bin beş yüz beş ördek, padişaha av olacaklarını bile isteye, gaklaya, vaklaya, otlaya, zıplaya kafileye yoldaş oldu. Nuh Peygamber'e göklerden hasetle dudak ısırtan bu garibe ordusu şenlik otağına vardığında nam pehlivanlar uyluklarına vura vura peşrev ediyor, sırtlarına at nalı çaktıran, bağırlarına demir saplayan, kollarına oklar batıran yiğitlerin başına padişahın eteklerinden tomar tomar aferin akçeleri yağıyordu.

Düğüncübaşı, şerbetçibaşı, mimarbaşı ve muhafızbaşının kafa kafaya verip binleri seferber ederek üç yüz otuz üç günde tertip ettikleri bu şenliği gıptayla seyreden Şehzade

Mustafa'yla Şehzade Ahmet, yiğitlerin ettiği yiğitliklerle coşup etlerinden usturayla sıyrılacak gulfelerinin derdini bir an olsun unutuyordu. Ne var ki peşleri sıra sünnet edilmeleri için kuru çiroz gibi yan yana istiflenmiş sekiz bin gariban sabiyi gördükçe tasaları yeniden bin bin artıyor, kavuklarının içine boncuk boncuk ter birikiyordu. Garibanlarınkiyle birlikte tamı tamına sekiz bin iki gulfenin tepeleme pilavla doldurulmuş bin beş yüz bakır siniye dirhem dirhem taksim edileceğini tahayyül ettikçe kavuklarından taşan ter, şakaklarından akarak sağ kulaklarındaki yakut küpelerine doluyordu. Ama Allahları var; Haseki Ağası ve Ahır Halifesi, altın işlemeli yelpazeleriyle şehzadeleri serinletiyor, bir yandan da Cerrah Paşa'nın usturasının maharetini ayrı, elinin hafifliğini ayrı anlatarak onları teskin etmek için etraflarında dört dönüyordu.

Kırk gün kırk gece devam eden şenlik boyunca kırk gecenin her birinde rüyalarında Cerrah Paşa'yı gören şehzadeler, neyse ki sabah olup uyandıklarında kuyruklarına maytap bağlanıp şenlik meydanına salınan ayıların, tilkilerin ve köpeklerin inim inim inlemeleriyle biraz olsun neşeleniyorlardı.

Kırk birinci günün sabahında Cerrah Paşa, sedef kakmalı usturasını besmeleyle açar açmaz doksan dokuz cerrah da peşi sıra kendi usturalarına davrandı. Doksan dokuz ustura ardı sıra açılarak dev bir kılıç gibi meydana yayıldı.

Cerrah Paşa şehzadelerin zekerlerine itinayla ve "Bismillah"larla gül goncası nakşederken, gariban kuru çirozların gulfeleri Allah'a emanet, bir çırpıda etlerinden kertildi. "Oldu da bitti, maşallah!"

Hem oğullarının mürüvvetini görmekten hem de sekiz bin garibanı sünnet ettirmeyle edindiği sevaptan büsbütün göğsü kabaran Sultan Mehmet, eteklerinde kalan akçe kırın-

tılarını etrafa saçıp yeniçerilerin ve sakaların geçit töreni sonrası sarayına döndü.

Şehzade gulfesi bulup beş paraya okutma umuduyla arsızca pilav kaşıklayan bir bezirgânın çatlayarak yere yığılması dışında anlı şanlı bir temaşa tertip edilmiş ve şenlik boyu zapturapt sağlanmıştı. Düğüncübaşı ne kadar şişinse azdı.

Nihayetinde düğün alayı dağıldı. On beş metrelik, koca koca süslü nahıllar bir halatla yere serildi. Çerçöp garip gurebaya bahşedildi. Padişaha sunulan tepsi tepsi hediye, atlara ve katırlara yüklendi. Kutlu düğün alayına nalbantlık etmeye giden Bayram'sa Nalbandan-ı Esban-ı Hassa'nın bahşettiği akçelerle İstanbul'a doğru yola koyuldu.

Ve o sırada İstanbul'un Kasap İlyas Mahallesi'nde, bir güğüm sıcak suyun buharına karışan hıçkırık gibi bir avazla, Bayram'ın karısı Zehra, bir başına kızını doğurdu. Ebesiz nesiz, kimsesiz...

Zehra, nalbant kocasının yokluğunda, tahtânî evlerinin camından onu gözetip kolladığına inandığı servi ağacına hürmeten de kızının adını Servi koydu.

Oldu da bitti, maşallah!

Yirmi Üçüncü Son

Kutlu sünnet şenliğinin ve Servi'nin doğumunun yıllar yıllar sonrası. Yine bir dut ayı.

Anasının pişirdiği baklayı, babası öğle namazından önce sıcak sıcak yesin diye nalbanthaneye götürecek Servi. Hem de bu vesileyle çarşıda kaşıkçının köpeği Çomar'ı sevecek. Yeryüzü meleği, boz tüylü Çomar.

İmamın da eli kulağında, okudu okuyacak. Oyalanmasa iyi! Anası akşamdan ıslatmış ama yine de meret pişmek bilmedi. Nimete de sövülmez ya, Allah affetsin. Baklayı ocaktan aldığı gibi eski püskü, etekleri eprimiş, mor feracesini giydi Servi. Yok! Öyle yokluktan falan değil. Oldum olası sevmedi süslenip püslenmeleri. Eline ne geçerse lalettayin giyinmeyi âdet edindi.

Soğuktan sıcağa, sıcaktan soğuğa koşulmaktan ötesi berisi çatlamış mestlerini de ayağına geçirip çıktı. Langa Bostanı'na giderken bile, "Ne olur ne olmaz, belki kısmetimize denk geliriz," umuduyla yaz kış demeden kürklü feracelerini giyen akça pakça kızların üçüne burun kıvırdı, beşine göz devirdi.

Hadi Servi, hadi! Oyalanma.

Küüüt!

Ceviz kadar var yok, bir taşa takılıp yüzükoyun yere kapaklandı Servi. Hayda!

Yüzü gözü, üstü başı silme toprak içinde. Sen misin özene bezene giyinip kuşanmış kızları hakir gören! Allah'ın sopası yok! Pek pek oraya buraya serpiştirdiği irili ufaklı taşları var. Bereket, yarası beresi, kırığı çıkığı yok Servi'nin. Hatta bakladan da tane dahi ziyan olmadı. Âlâ!

Ama sağ pabucu yarık yerinden ikiye ayrılınca sağ ayağı, karaya vurmuş çurçur balığı gibi dımdızlak ortada kaldı. Esnafa da eğlence gerekmiş meğer. Kimi içine içine kimi parmağıyla göstere göstere güldü. Servi ne etsin, onca yolu geri dönecek değil ya, utana sıkıla, eğile büküle, çarşının orta yerinde baldırlarını ayrı, kollarını ayrı döverek tozu toprağı, gülüşmeleri üzerinden silkti. İkiye ayrılmış pabucunu da eline alıp yayan yapıldak, bahtsız çurçurunu sürüye sürüye yürüdü. O mestten bir daha hayır gelmeyeceğini biliyor bilmesine de çıplak ayağını, kılıksızlığını, üstünün başının tozunu görüp de kınayanlara izahat olur ümidiyle sıkı sıkıya elinde tutuyor.

"Allahüekber, Allahüekber."

Gördün mü! Olacağı buydu işte. Baklayı yetiştiremedi. Nalbanthaneye varıncaya dek ezan okunmaya başladı bile. Çomar, Servi'yi uzaktan görmesiyle nalbanthanenin çaprazındaki kaşıkçı dükkânının önünde kuyruğunu sallayarak dört dönmeye başladı sevinçten. Zincirinden bir boşansa atlayacaktı Servi'nin üzerine. Kapıda bir de kaşıkçının yeni karısı, Gülsüm. Kaşıkçıyla ikinci bahar yaşıyorlar. İkisinin de rahmete ermiş hayırsız ilk eşleri.

Gülsüm, Servi'ye sıcak bir selam verdi. Servi de selamladı Gülsüm'ü gülümseyerek ama Servi'nin müşkülü çok, Çomar'ın kafasını hızlıca okşayıp hemen nalbanthaneye doğru yürüdü. Tüh! Babası sırtını kapıya verip namaza durmuş bile. Üstelik yalnız da değil. Kim ola ki? Bakladan ona da

ikram etmek icap eder mi? Mühim birisi olduğu aşikâr. Giyim kuşamından, heybetinden belli. Kim bilir belki de ehl-i şerden. Demek atını nallatmaya gelip namaz vakti gelince de babasıyla saf tutmuş. Ne de olsa Allah'ın huzurunda rütbeler hükümsüz, saflar bir.

Bir elinde buz olmuş bakla, diğer elinde yarık pabucu, arkasında gönlünü hoş edemediği Çomar, önünde namaza durmuş babasıyla kimliği meçhul mühim bir şahıs; ses etmeden eşikte dikilerek bekledi Servi. İkisi birden, secdeden başlarını kaldırıp selama durdu. Boyu, posu iyice görünür oldu mühim şahsın. O ne endam!

Tövbe!

Mühim şahıs sağına selam verdi. Servi, yüzünün sağını gördü. Mühim şahıs soluna selam verdi. Servi, yüzünün solunu gördü. Servi'nin iki yanağına birden sevdanın alı yürüdü.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetüllâh!

Babası eşikte dikilen Servi'yi görünce telaşla sordu, "Servi? Bu hâlin ne böyle? Kızım, ne oldu sana?"

Neyse ki Servi'nin toz toprak içinde kalmışlığı yanaklarına basan aldan daha aleniydi.

"Bakla soğumadan yetiştireyim namazdan önceye demiştim ama... Acele edince de yolda... Düştüm."

"Ah be kızım! Acelesi ne? Namazdan sonra yesem ölür müyüm açlıktan. Bir yerine zarar gelmedi ya?"

Servi utanarak başını öne eğdi. Mestli ayağıyla çıplak ayağının üzerini örtmeye çabalarken kısık sesle, "Bir şeyim yok," diyebildi.

Servinin cevabıyla tasası biraz olsun hafifleyen Bayram, yerden seccadeleri toplayan mühim şahsa döndü; telaşla ve ezile büzüle, "Dizdarım! Zahmet buyurmasaydınız. Toplardım ben. Benim kız, yemek getirmiş de. Bu hâlde görünce...

Bir an aklım çıktı... Kusur buyurmayın. Ben hemen son nalı da çakıp hazır ediyorum atınızı." dedi.

Bayram'ın hitabıyla "dizdar" olduğu anlaşılan mühim şahıs, söz söylemeden vakur bir bakışla ve ağır bir el hareketiyle teskin etti adamcağızı, sonra da namahrem gözetmeden Servi'yi başıyla selamladı. Selama karşılık veremeden donup kalan Servi'ye büsbütün ateş bastı, rengi aldan mora çaldı. Mor feracesiyle baştan ayağa bir oldu.

İşte bu sebeple, Yedikule Dizdarı Zekeriya, nalbanthanede tanışıp bir vakit sonra Bayram'ın olurunu alarak kendine zevce ettiği Servi'yi yıllar yılı "Mor Salkımım" diye çağırdı. Servi'nin de yanaklarına, kocası Zekeriya'yı her gördüğünde o ilk günkü hararetle ateş bastı.

Velhasıl, ilk mutlu sonu ebesiz nesiz sağ salim doğmaksa Servi'nin, ikinci mutlu sonu da Yedikule Dizdarı Zekeriya oldu.

Sonra mı? Sonrası da başka sonlar. Onların da zamanı gelecek anlatacağız elbet. Hele Suna uyansın, anlattıklarımın buncasını gündüz gözüyle eşantiyon ajandasına aktarsın da...

Yirmi Dördüncü Son

Bu defa babasından önce uyanıyor Suna. Pazartesi değilmiş gibi ışıl ışıl bir sevinçle. Dünden kalan yumurtalı ekmekleri ısıtacak. Ziyan olmasın. Hava da bir kasvetli ki sorma! Uyanır uyanmaz soruyor Haydar.

"Günaydın, Karadutum!"

"Günaydın, baba!"

"Erken mi kalktın sen? Bu havanın hâli ne böle? Uçurur insanı alimallah. Baksana servi bile bir o yanı bir bu yanı savruluyor. Gitmesen mi işe, Karadutum?"

Belli ki hafta sonu yetmemiş Haydar'a. Kızını biraz daha görmeye bahane arıyor. İş dediğin hâlden anlar mı? Anlamaz. Dışarıda kıyamet de kopsa günlük güneşlik Afrika ülkelerine bilet kesecek Suna.

"Yok baba, bir şey olmaz buranın önü açıklık ya, ondan öyle geliyor sana. Biz kahvaltımızı ederken durulur zaten."

Ne desin Haydar, durulur zaar.

"E, peki madem... He ya, önü açıklık. Kapanmasa bari."

Yüzünü ekşitiyor Suna. İnşaat yapacakları geliyor aklına. Şu işi bir beceremedi. Son hikâyeyi de bitirse de yaysa cümle âleme. Öyle ha deyince de yazılmıyor ki diğer uydurdukları gibi. Bu farklı, sabah uyandığında geliyor ilham. Öyle her sabah da değil, dünkü gibi garip rüyalar gördüğü zamanlar.

Babasının sorusuyla çıkıyor daldığı düşüncelerinden.

"Dünden kalan yumurtalı ekmekler mi bunlar?"

"Evet dünküler, ziyan olmasın dedim. Isıttım."

"İyi etmişin de lokma yemedi çocuklar. Aha her şey olduğu gibi duruyor. Aç acına kalktılar sofradan."

Suna'nın gözünün önüne geliyor dünkü kahvaltı sofrası. Daha ziyade, Ararat geliyor gözünün önüne! Yine dalıp gidiyor. Babası çay kaşığıyla burnunun ucuna vurunca kendine geliyor.

"Hiçbir şey yemediler, diyom."

"Evet evet. He, ne? Yoo. Yediler. Yemediler mi?"

Haydar bilmez mi kızının bu kekeleyen dalgın hâllerini? Bilir tabii. Fırat'tan bilir. Ah o Fırat'ın yüzünü şeytan görsün.

"Kuş kadar yediler işte. Ama pırlanta gibi çocuklar valla ikisi de! Ne de güzel yetiştirmişler. Kardeşlerdi, değil mi?"

"Kim? He... Ararat ve Dina. Yok. Yani evet, kardeş gibiler de... Kuzenler aslında. Ararat ailesini kazada kaybedince Dina'nın ailesi yanlarına almış onu. Kardeş gibi büyümüşler."

Sanırsın Suna'ya ahret sorusu sorulmuş da verdiği cevaba göre sırat köprüsünden geçecek. Haydar bıyık altından gülüyor onun bu yarım akıl hâllerine. Daha fazla üzerine gitmiyor kızının. Ararat'ın Suna'nın üzerindeki tesiri ayan beyan ortada. Deşmeye hacet yok belli ki.

Baba kız konuşmadan devam ediyorlar kahvaltılarına. Suna, çayını yudumlarken bir yandan da bir şeyler yazmaya başlıyor ajandasına. Babasının sofrayı topladığını fark etmiyor bile. Yakalamışken ilhamı bırakmıyor. Yazıyor da yazıyor. Haydar sitem etse yeri. Etmiyor. Kızının heyecanına bakıp gülümsüyor. Tabağı çanağı toplayıp mutfağa götürüyor.

Suna, ona dün gece rüyasında anlattıklarımı yazıyor. Servi Ninesinin iki mutlu sonunu yazıyor.

Kapatıyor turuncu eşantiyon ajandayı, tam giyinip çıkacakken kapı çalıyor. Koşup açıyor Suna.

Kim olacak? Bizim Pierre Loti ikilisi: Asiye'yle Oğuz.

Oğuz, kapı açılır açılmaz Asiye'yle Suna'nın selam sabahlaşmasına bile müsaade etmeden heyecanla avucunu uzatıyor. Bu elindeki diş daha bu sabah düşmüş, o da hemen Suna'ya hediye diye getirmiş. Onda zaten yenisi çıkmış. Aaaaa, bak ağzını açıyormuş, görmüş müymüş? Yok o değil bak üstteymiş, he işte o yeni olan. Yenisi çıkınca bu elindeki düşmüş. Peki, Suna saklayacağına söz verecek miymiş?

"Söz tabii!" diyor Suna gülümseyerek. "Teşekkür ederim. Çok mutlu ettin beni! Saklamaz olur muyum hiç?"

Gururla sırıtıyor Oğuz.

"Günaydın Suna," diyor Asiye.

Yine böyle çat kapı haber vermeden gelmişmiş. Hem cumartesileri diye konuşmuşlar aslında ama... Yani hafta içi böyle hiç de olmamış, sonuçta Suna'nın işi gücü varmış ama ne etsinmiş, aklına başka çözüm gelmemiş. Oğuz'a pazartesileri bakan komşu memleketine gitmişmiş. Bir okula başlasa aslında çok daha kolay olacakmış da. Böyle işte naapsınmış, Suna'nın işe gitmesi gerektiğini biliyormuş da hani babası evdeyse o belki ilgilenir diye düşünmüş ama sorun olacaksa önemli değilmiş, artık bir çaresine bakarmış.

Avurtlarını şişire şişire pofluyor Oğuz.

Sonra da, "Hiç acımadı biliyor musun?" diye fırlıyor annesinin mıyır mıyır konuşmasının ortasında.

"Ne acımadı?" diye soruyor Suna, Asiye'nin konuşmasının kesildiğine memnun olarak.

"Dişim düştü dedim ya, acımadı hiç."

"Sevindim. Bünyen kuvvetli demek ki. Uykunu güzel uyuyorsan, faydalı yemekler yiyorsan ondandır," diye yüreklendiriyor Suna.

Yine gururla sırıtıyor Oğuz.

Kapı önü merasimi bitince Asiye gidiyor, Oğuz kalıyor.

Haydar sesleniyor mutfaktan.

"Kim gelmiş?"

"Oğuz geldi," diye sesleniyor Oğuz.

Haydar, mutfaktan çıkıp yanlarına geliyor. Baba kız gülüşüyorlar Oğuz'un cevabına. Oğuz da gülüyor neye güldüklerini bilmeden.

Haydar, "Yapacak bir şey yok," der gibi bakıyor Suna'ya, elinin bulaşık suyunu kurularken. Suna da dudaklarını büzerek, babasına.

"Sen giyin de çık, Karadutum. İşinden gücünden olma, hayde! Biz oturur, çizgi film seyrederiz Oğuz'la. Değil mi Oğuz?"

Ne desin Oğuz, "Taaaam," diyor.

Ne desin Suna, "Tamam baba, eksik olma," diyor.

Suna, Oğuz'la babasını ardında bırakarak minibüse koşuyor. Minibüsten inince de acenteye. Çok değil on dakika geç kalmış işe ama yine de Özcan Bey'e ne hesap vereceğini düşünüyor. "Teleferik sırasında tanıştığım bir kadının adı annemin adıyla aynıydı ben de çok duygulandım, o yüzden şimdi bazı günler onun oğluna bakıyorum," diyecek hâli yok ya. "Neyse, başa gelen çekilir," diyor, giriyor acenteden içeri. "Âdet oldum," badiresini atlatamadıysa bu defa sorguya çekmez belki diye umuyor ama umduğundan daha da iyisiyle karşılaşıyor. Boyunsuz Küçük Ortak ortalarda yok. Daha önce hiç görme-

diği iri yapılı bir adam oturuyor camekânlı bölmede. Bahsettikleri Büyük Ortak Savcı Bey herhalde, diye düşünüyor Suna. Ona doğru baktığını görünce, "Günaydın kızım," diye sesleniyor Emekli Savcı Bey.

"Gel böyle gel, geç otur şöyle."

Çekinerek camekânlı bölmeye giriyor Suna.

"Günaydın, kusura bakmayın geciktim biraz bugün."

"Yok kızım, ne olacak, beş on dakikaya gecikme mi denir. Kemal ben, Özcan Bey'le ortağız ama sağ olsun acentenin işleriyle daha ziyade o ilgileniyor. Ben işte birkaç ayda bir lazım olursa uğruyorum böyle. Özcan Bey rahatsız biraz, önemli bir şey değil ama birkaç gün gelemeyecek. Acele imza işleri olunca ben uğrayayım dedim. Buyur, geç, şöyle otur. Seninle hiç tanışmadık biz. Yeni mi başladın?"

"Memnun oldum. Benim adım da Suna. Altı ay olmak üzere."

"Hayırlı olsun, demek en az altı aydır uğramıyormuşum acenteye, seninle denk gelmediğimize göre. Nasıl peki, memnun musun? İyi davranıyor muyuz sana?"

Ne desin bilemiyor Suna, geçiştirmek için bir şeyler söylüyor öyle.

"Tabii efendim, çok teşekkürler. Çok memnunum, Özcan Bey de sağ olsun çok iyi bizlere karşı."

Savcı Kemal memnun duyduklarından, "İyi güzel, sevindim," diyor.

"Çok zor günler atlattık acente olarak, bu son olay bizi çok üzdü. Yabancı olmasın, bildiğimiz insanı çalıştıralım dedik ama bak gör. Neler oldu."

"Evet efendim, çok üzüldük hepimiz."

"Bir de beni düşün, gençliğini bilirim ben Sıtkı'nın, hiç akla hayale gelir mi? Yıllarca aynı apartmanda yaşadık. Ah,

hele o kızcağız. Daha küçücük kızken apartmana geldiği günü hatırlarım. Ne güzel sesi vardı, ne de güzel türküler okurdu. Vay gidene... Neyse, sabah sabah kasvete sokmayayım seni de evladım. Kusura bakma, acımız taze tabii. Hadi ben tutmayayım seni, sen işine gücüne dön. Memnun oldum. Tekrar hayırlı olsun."

Savcı Bey'in anlattıklarının rüyasından görüp de yazdıklarıyla örtüştüğünü kavrayınca ürperiyor Suna. Kafası allak bullak, zar zor cevap veriyor Savcı Bey'e.

"Estağfurullah efendim... Evet tabii, ben de memnun oldum."

Kalkıp çıkacakken dönüp soruyor:

"Adı neydi acaba?"

"Kimin?"

"Rahmetlinin."

"Yeter."

Ah Savcı Bey, ne yaptın!

Donup kalıyor Suna, yüzü bembeyaz. Cam kapıya tutunup Savcı Bey'in gözlerine kitleniyor bir müddet.

"İyi misin, kızım?"

"Bir anda kalkınca tansiyonum düştü herhalde. İyiyim, çok teşekkürler. Size iyi çalışmalar."

"Sağ ol kızım, sana da. Bir ayran söyleyelim hemen de iç."

Savcı Bey'e teşekkür bile edemeden sağa sola tutunarak masasına geçiyor Suna. Bilgisayarını açmadan siyah ekrana bakıyor boş gözlerle. Dönüp dönüp aynı soruyu soruyor kendine: "Bir kısmını rüyamda görüp gerisini uydurduğumu sandığım bir hikâye nasıl gerçek çıkabilir? Gerçek adıyla benim uydurduğum nasıl aynı olabilir."

Haydaa! Ayıkla pirincin taşını. İş ettin Savcı Bey! Hikâyeleri kendinin uydurmadığını, rüyasında benim ona fı-

sıldadığımı anlarsa aklı çıkacak şuncağızımızın. Fani bünyesi nasıl kaldırsın böyle yükü.

Bir müddet öylece kalıyor masasında, mesai arkadaşlarından biri ayran bırakıyor masasına. Büyük Ortak Savcı Bey tembihlemiş. Teşekkür ediyor Suna yarım yamalak. "Geçmiş olsun. Kemal Bey söyledi, tansiyonun düşmüş," diyor mesai arkadaşı.

"Evet, geçti gibi, sağ ol," diyor Suna. Sonra aklına Özcan Bey'in haberi verdiği gün geliyor. Mesai arkadaşı tam kendi masasına dönecekken, "Bir dakika," diye durduruyor onu.

"Bir şey soracağım."

"Sor tabii."

"Özcan Bey bize Sıtkı Bey'in haberini verdiğinde hani ben rahmetli eşinin adını sormuştum ya."

Bıyık altından gülerek:

"Hatırladım, evet," diyor mesai arkadaşı.

"Bir cevap vermiş miydi Özcan Bey, yani adını söylemiş miydi rahmetlinin?"

"Evet, önce Sıtkı Bey'i soruyorsun sandı ama sonra söyledi bir şey. Gerçi kaynadı o gürültüde, açıkçası hatırlamıyorum ne dediğini ama dedi yani ismini. Ne oldu ki?"

"Yok yok, önemli bir şey değil. Öyle aklıma geldi şimdi. Çok sağ ol. Çok çok sağ ol."

Mesai arkadaşı endişeyle bakıyor Suna'nın yüzüne. "Bu kızın da böyle ara ara garip hâlleri oluyor. Azıcık kaçık mı ne?" diye düşünüyor.

"Rica ederim, iyisin ama şimdi, değil mi? Bir ayran daha ister misin? Ya da yiyecek bir şey falan?"

"Yok, çok sağ ol, gerçekten çok sağ ol," diyor Suna, üstüne basa basa.

Büyük minnet duyuyor mesai arkadaşının verdiği cevaba.

Yüreğine su serpiliyor. Özcan Bey "Yeter," diye cevap verdi de Suna o gürültüde kavrayamadı demek. Belli belirsiz kulağına çalınan isim aklının gerisinde bir yere işlenmiş olacak. Tabii ya, yoksa nereden bilecek Yeter'in gerçek adını. Türkü söylemesi falan da işte tesadüf. Türkü okuyan bir o değil ya.

Oh! Çok şükür.

Buluyor Suna kendini kandıracak bir bahane. Dedim ya, aklı çıkardı yoksa. Faniler hep bulur akıllarını korumanın, taşıyamayacağı yüklerden kaçmanın bir yolunu. Buluyor Suna da. Sen sağ, ben selamet.

Açıyor bilgisayarını, başlıyor bilet kesmeye. Gün normale dönüyor. Bir bilet kesiyor, bir Oğuz'u düşünüyor. Ne yaptılar acaba, babasıyla iyi vakit geçiriyorlar mı? Çizgi film seyrederken düşünüyor babasını. Komiğine gidiyor, oturduğu yerde kıkırdıyor. Çok şükür. Keyfi yerinde. Dağılıyor kafası hepten. Unutmuş bile olanları. Mesai bitimini iple çekiyor, eve giderken ıspanak alsın da akşama Oğuz'a yedirsin. Temel Reis'i biliyor mu acaba Oğuz? Bilmiyorsa da Suna ona öğretir, oturur onu seyrederler belki ıspanaklarını yerken. Asiye akşamına almasa bari Oğuz'u. Bu havada akşam serinliğinde yollarda helak olmasın çocuk, zaten üstü de ince. Yok, evet. Asiye'yi arasın da söylesin. Yatıya kalsın Oğuz, desin. Bir an evvel eve gitse de ıspanaklarını yiyip kurulsalar televizyonun karşısına. Düşündükçe içi ısınıyor Suna'nın, dakikaları saymaya başlıyor eve varmak için. Bacaksız Oğuz'un, ıspanaktan nefret ettiğini, ağzına bile koymadığını ama Temel Reis'i seyrederken özenip bir çatal yemeyi kabul edeceğini, çatalı ağzına sokar sokmaz lokmasını tüküreceğini. Safinaz'ı gördüğü ilk sahnede, "Aaaaa! Bak bu aynı sana benziyor Suna Abla," diyeceğini. Hep beraber güleceklerini. Elektrikler kesilince bir vakit mum ışığında sohbet edip sonra da yatmaya karar verecekle-

rini. Rüyasında benim ona hikâyemin devamını fısıldayacağımı bilmeden.

Nihayet bitiyor mesaisi. Koşa koşa minibüse biniyor. Oturacak yer bile buluyor. Bak sen şu günün bereketine, güzelliğine. Yaslıyor başını minibüsün camına, dışarıyı seyrediyor. Ispanağı kıymalı mı sever yoksa kıymasız mı, diye düşünürken minibüsün radyosunda çalan şarkıyı fark etmiyor.

Bir ay doğar ilk akşamdan geceden neydem neydem geceden
Şavkı vurur pencereden bacadan
Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Uykusuz mu kaldın dünkü geceden neydem neydem geceden

Yirmi Beşinci Son

Servi ve Yedikule Dizdarı Zekeriya, evliliklerinin dördüncü yılında, ilk günkü hevesleriyle diz dize oturmuş, birbirlerine şarkılar söylüyorlardı. Kasap İlyas Mahallesi'ndeki fevkani evlerinin penceresinden Itrî'nin nevâ makamındaki bestesi yükseliyor, zemherinin ayazında bacalarından tüten dumana karışıyordu.

IV. Mehmet, hükmü henüz sürerken çok sevdiği bestekâr Itrî'yi para pul düşünme zahmetinde kalmasın diyerek esirler kethüdası olarak atamıştı. Her ne kadar IV. Mehmet'in üzerine iki padişah eskitilmiş olsa da Sultan'ın Itrî hayranlığı ehl-i şere de nüfuz etmiş böylece Itrî saray çevresinde bilinir, çok da sevilir olmuştu. Zekeriya da işte o gün, Itrî'nin o canım bestesi Nevâ Kâr'ı sevdiğiyle birlikte sazlı sözlü terennüm ediyor, artık esamesi okunmayan sultanını kendince böyle yâd ediyordu.

Servi, kanunun tellerinde gezinen Zekeriya'nın marifetli ellerine aşkla bakıyor, Zekeriya da Servi'nin billur sesini nefes gibi soluyordu. Nevâ Kâr'sa iki aşığın arasında makam makam geziniyor, yüzyıllar boyunca kıtalara yayılacak bir şana kavuşacağını müjdeler gibi nağme nağme İstanbul'a yayılıyordu.

Şehnâz'dan Hicaz'a...

"Her taze gül, bir gül yüzlüyü hatırlatmakta. Fakat söz dinleyecek kulak, ibret alacak göz nerede?"

Sabâ'dan Hüseynî'ye...

"Ey güzel nefesli sabah rüzgârı, sevgilinin mis kokulu zülfü nerede?"

Ve Hüseynî'den geçip Nevâ'ya dönüş vakti gelmişken... Cümle makamlar o sesle yırtıldı.

"Allaaaaaaah!!!"

"Zekeriyaaaaa!!!"

Servi, camdan atılan tek kurşunla kucağına devrilen Zekeriya'sına boş gözlerle bakıyor, bahçeden kaçıp giden karaltının peşine koşacak dermanı bulamıyordu. Aklını yitirmiş gibiydi. Zekeriya'nın göğsünden akan kanlara el sürüyor, evirip çevirip bir daha bakıyordu. İnanmak nasıl mümkün olabilirdi böyle bir fecaate? İnanmamayı seçti. İnanmasa, bu garabet an uçup gidecekti sanki.

"Hayır," dedi. "Hayır! Gerçek değil bu!" Uludu. Servi ulur muydu hiç? Servi ulumazdı. Çomar ulurdu. Çomar'dan öğrendiği gibi uludu. Uludu ki bu yaşananların gerçek olmadığı ayan beyan ortaya çıksın. Uludu ki kim olduğunu unutsun. Uludu. Uludu. Kendinden geçmiş hâlde, uluya uluya bir ileri bir geri sallandı.

Neden sonra kucağından silik bir hırıltı işiterek kendine geldi. Uluması durdu. Ulumak kâr etmedi. Her şey gerçekti.

Zekeriya can çekişiyordu. Zekeriya can çekişirken bir şeyler söylemeye çabalıyordu. Servi olanların idrakine o dakika vardı. Korku içinde çırpınıyor, tir tir titreyen elleriyle Zekeriya'nın başının altına yastık koymaya, bir yandan da onu teskin etmeye uğraşıyordu.

"Zekeriya, Zekeriyam... Yorma kendini. Dur. Dur, ben koşup hekim getireyim. İyi olacaksın."

Zekeriya gözleri kapalı hâlde, eliyle durmasını işaret etti Servi'ye. Kesik kesik, nefesinin son kırıntılarıyla, Servi'nin yüzünü, gözünü okşaya okşaya konuştu.

"Servi... Servim... Dur, gitme... Bahçede... Kuyudaki... Taşın altında... Emanet... Sakla... Verme... Kimseye... Peşine düşecekler... Bir an evvel evlen... Kurtul benim ismimden... Koru onu... Zamanı var... Emanet... Seksen altı..."

Zekeriya'nın son nefesi, Servi'nin bağrına ok gibi girip oradan göğe yükseldi. Servi'nin feryadıysa dağı, taşı, uçan kuşu, Kasap İlyas Camisi'nin minaresini, hamamın kurnasını, Davutpaşa İskelesi'ni, bahçelerindeki kuyunun taşlarını ve dahi taşların arasındaki seksen altı karat elması titrete titrete yerinden oynattı. Elmas tıngır mıngır kuyunun yanında duran lastik pabucun içine yuvarlandı. Hani, Servi'nin, nalbanthanede Zekeriya'yı tanıdığı gün ayağında olan lastik pabuç. Hani, yırtılmayıp da sağ kalan o tek pabuç. Anısına hürmeten tek pabucu atmaya kıyamamışlar da su kuyusunun yanına koymuşlardı. Her su çekmeye gittiklerinde pabucu görüp kıkırdar, sevdaları yeniden çiçek açardı. Sevda, güzel şeydi. Sevda, seksen altı karat elması lastik pabucunda sakladı.

Zekeriya'nın kırkı çıkmadan son nefesinde söyledikleri bir bir çıktı. Musibet sıfatlılar Servi'nin peşini bırakmadı. Evin kapısına dayanıp emanetin yerini soruyor, nefes aldırmıyorlardı. Hoş, Servi'nin nefes alacak hâli yoktu ya. En azından rahat bıraksalardı da dövüne dövüne ağlasaydı, bağrını yumruklaya yumruklaya katılsaydı. Bırakmadılar.

Servi bilseydi de söylemezdi ama bilmiyordu emanetin

yerini. Zekeriya'nın tembihlediği gibi kuyunun duvarını ören taşları tek tek yoklamış ama Zekeriya'nın bahsettiği türden bir emanete rastlamamıştı. Elmas, lastik pabucun içinden yeşil yeşil ona göz kırpsa da Servi'nin gözüne görünememişti. Bu yüzden Servi'nin musibet sıfatlılara verecek bir cevabı yoktu ama onların kazmaları kürekleri vardı.

Bir öğle vakti sorgusuz sualsiz iki üç adam kapıya dikilip bahçeye girdiler. Lastik pabucu ayaklarıyla köşeye iteleyip toprağın altını üstüne getirdiler. Bir gece de gizlice eve girip yatağı döşeği didik didik ettiler. Peşinde oldukları emaneti bulamadıkça hırslanıyor, hırslandıkça Servi'ye dünyayı dar ediyorlardı. Yaşlı anasını babasını bu işe bulaştırmak istemediğinden kimselere haber etmiyor, tüm bu zorbalıkları sineye çekiyordu zavallıcık.

Yine Servi'nin kapısına dayandıkları bir gün Halvetiyye Tarikatı Şeyhi Karabaş Velî Hazretleri'nin oğlu Şeyh Mustafa Manevî Hazretleri çıkageldi. Kadırga'daki Sokullu Mehmet Paşa Zaviyesi Şeyhi, Eminönü Yeni Camisi Vaizi, üstüne üstlük bizzat Sultan II. Ahmet tarafından Edirne'deki Ordû-yı Hümâyûn şeyhliğine atanmış hilafet sahibi bir mümin. Âbid! Zâhid! Âlim! Muhaddis! İtibarından dağlar düzlenir. Öyle fazıl bir zat. İşte bu zat, gökten zembille inmiş gibi Servi'yi kapı önünde sıkıştıran musibet sıfatlılara gür sesiyle çıkıştı.

"Hayrolsun, ağalar! Nedir şuncağızla alıp veremediğiniz? Yakışıyor mu dul bir kadının kapısına dayanmak?"

Musibet sıfatlılardan sıfatı en musibet olanı atıldı.

"Hocam, sen karışma. Hatunla bir derdimiz yok bizim. Ölen kocasında bir emanetimiz var. Versin, gidelim."

Şeyh Manevî Efendi, itibarıyla kâfi derecede korku salamadığını görünce içerledi. Servi'nin gözü önünde küçük

düşmeyi göze alamazdı. Zira Yedikule Dizdarı Zekeriya'yla evlendiğinden beri Servi onda bir takıntı hâlini almıştı. Zekeriya'nın ölümüne zil takıp oynamamak için bir süre kendini edebiyata verdi. Zekeriya'nın kırkının çıkmasını beklerken meşguliyet olsun diye kırk dokuz gazel, altı methiye, bir tevhid, bir de münacat yazdı ve kırk birinci gün Servi'nin kapısına vardı.

"Karışmamak ne demek! Elbet karışırım. Çabuk defolun gidin buradan. İlla kadim dostum Köprülü'ye haber salıp rahatsızlık mı vereyim zatıâline?"

Sadrazam Köprülü Amcazade Hacı Hüseyin Paşa'nın adını duyar duymaz kanları çekilen musibet sıfatlılar, kem küm ederek çil yavrusu gibi dağıldılar. Servi kapı aralığından teşekkür etti Şeyh Manevî'ye. Şeyh Manevî de nüfuzunu Servi'nin önünde gösterebilmenin ve onu haydutlardan koruyabilmenin verdiği gururla otuz altı dişini göstere göstere konuştu. Evet, evet! Otuz iki değil. Tam otuz altı diş. Allah ona cömertliğini, dişten yana göstermiş, fazladan dört diş vermişti. Şeyhlik makamına ermese "Yedekli Mustafa" diye lakap bile takarlardı. Neyse ki babasının yüzü suyu hürmetine aldığı şeyhlik makamıyla Manevî olarak anılacaktı. Velhasıl, Şeyh Mustafa Manevî'nin dişleri ağzına fazlaydı, rivayet odur ki çenesinin düşüklüğü de dolayısıyla vaizlikteki hüneri de bundandı.

"Ne demek! Görevimiz. Sen hiç merak buyurma. Ben yoklarım seni arada. Bunlara göz açtırmamak lazım. Hem dertleri neymiş ki seninle? Neymiş aradıkları? Hayır, böyle desturSuz nesiz. Olacak iş değil. Ne istiyorlar senden?"

Servi, musibet sıfatlılara dediğini Şeyh Manevî'ye de tekrarladı.

"Bilmiyorum, inanın. Emanet, deyip duruyorlar. Rahmetli

Zekeriya'nın sakladığına inandıkları bir emanet. Nedir ne değildir, inanın bilmiyorum."

Şeyh Manevî'nin Servi'ye hep iştahı vardı ya, bu gizemli "emanet" mevzusunu duyunca daha da bir iştahlandı. Her gün kapısının önünde dört döndü. Ama hakkını teslim etmek gerektir, bir yandan da Servi'ye musallat olan musibet sıfatlıların ayağını mahalleden kesti. Ve allem etti kallem etti, iki yıl içinde Servi'yi kendine zevce etti. Zekeriya'dan kalma fevkani eve de bir güzel yerleşti. Servi de ne etsin, Zekeriya'nın tembihini dinleyip başında onu koruyanı kollayanı olsun diye ses etmedi. Zaten onun için artık deliye de varsa birdi, veliye de. Ha bugündü ha yarındı.

Şeyhin adı Manevî'ydi ama hayalleri, istekleri pek dünyeviydi. Sadrazam dostunun adını kullanarak musibet sıfatlıları bulup falakaya yatırttı. Şu gizemli emanetin ne olduğunu öğrenmeden, işin aslını astarını anlamadan peşlerini bırakmaya niyeti yoktu. Musibet sıfatlılardan sıfatı en musibet olanı en önce öttü. Ruhani âlemle irtibata geçtiğini iddia eden bir meczup, Yedikule Zindanı'na atılmıştı. Rahmetli Kösem Sultan'ın ruhunu çağırıp onunla hasbıhal ettiğini, Kösem Sultan'ın ona kendini öldürenlerin kim olduğunu isim isim söylediğini anlatıyordu. Bu meczup, her ne kadar lafına itibar edilmeyecek derecede meymenetsiz, kılıksız bir tip olsa da Kale Kumandanı Zekeriya'yı tesiri altına almayı başarmış ve Kösem Sultan'a ait olduğunu söylediği seksen altı karat büyüklüğünde bir elması zindandan çıkacağı gün almak üzere Zekeriya'ya emanet etmişti. Rahmetli Kösem Sultan'ın ruhu, bu meczuba katillerinin adını bir bir saydığı gibi en değerli mücevherini nereye sakladığını da söylemişti.

"Tek bildiğim bu," diye zırıl zırıl ağlıyordu ayakları falakaya gerilmiş musibet sıfatlı.

Kösem Sultan'ın elmasını duyunca hikâyenin kalanıyla ilgilenmez olmuştu Şeyh Manevî. Falakayı çözdürüp, bir daha bela olmayacaklarını temin etmek üzere bir araba tehdit yağdırıp adamları saldı.

Şeyh Manevî, geceleri kendine pek yüz vermeyen zevcesi Servi'nin koynundan sıvışıp evin içinde tırım tırım elmas aranmaya başladı. Bahçedeki lastik pabuca bakmak aklına gelmediğinden delirmiş gibi her deliğe, her aralığa beşer onar kez bakıyordu. Bir süre sonra aramakla bulamayacağına kani olup Servi'yi sıkıştırmaya başladı. Servi, "Bilmiyorum," dedikçe hiddetlendi. Hiddetlendikçe elinin ayağının ayarını hepten kaçırdı. Önce bir tokat, sonra bir yumruk, sonra bir tekme derken Servi'nin bu evde Zekeriya'yla olan bütün huzurlu anılarını birkaç ay içinde yok etti. Servi'nin yüzü, gözü, ruhu çürük içindeydi.

Bir gün Servi, kapı önünü süpürürken Langa Bostanı'ndan dönen Kaşıkçı Gülsüm Hatun'a denk geldi. Peçesini iyice çekip gözünün morluğunu örtmeye yeltendiyse de Gülsüm güngörmüş kadındı. Rahmetli kocasından çok iyi bildiği dayağın kokusunu derhal aldı. Birbirlerini tanıyalı çok uzun zaman olmamıştı ya, selamı sabahı, hoş kelamı eksik etmez, birbirlerini sever sayarlardı.

"Hayırdır Servi, yeni gelin heyecanıyla ayağın takıldı da yüzüstü mü düştün? Bu ne hâl?"

Kem küm etti Servi. Gülsüm üstelemedi. Bostandaki pahalılıktan, çürük çarık sebzeden bahis açıp anlamazdan geldi. "Uğra dükkâna arada. Hem Çomar'ı görmedin ne zamandır," diyerek uzaklaştı.

Servi uğramadı kaşıkçı dükkânına. Oysa Çomar'ı görmek ne de iyi gelirdi ona.

Bir hafta geçince, baktı gelen giden yok; Gülsüm, Servi'nin kapısını çaldı. "Hadi," dedi, "bütün kadınlar toplandık, hamama gidiyoruz."

"Yok. Ben gelmeyeyim, abla," dedi Servi.

Bu sefer üsteledi Gülsüm. Israr kıyamet kolundan tuttuğu gibi yanına katıp hamama götürdü. Ak koyun, kara koyun hamamda çıkacaktı ortaya. İkisinden başka mahalleden kimsecikler yoktu kurnanın etrafında. Gülsüm besbelli oyuna getirmişti Servi'yi. Bir iki Davutpaşalı, bir iki Samatyalı kadın su dökünüp kirden pastan arınırken Gülsüm, gözucuyla Servi'nin baldırlarını, kollarını, boynunu, bileklerini inceledi ve lafı eğip bükmeden yüzledi Servi'yi.

"Ben bu izleri çok iyi bilirim, Servi. Ben de senin gibi utanır gizlerdim."

Servi, oyun etmeyi hiç beceremezdi ya, yine de Gülsüm'ün dediklerini anlamamış gibi sordu.

"Neyi, abla? Ne izi?"

"İşte bunu diyorum. Yok sayınca yok olmayan izleri diyorum, Servi. Etinden et kopsa dayanırsın ama onla kalmaz, lime lime ruhun sökülür zamanla. Etme Servi. Kadıya var da anlat olanları. İstersen ben de seninle..."

Gülsüm daha lafını bitirmeden Servi hıçkırıklara boğularak ağlamaya başladı.

"Yetmez abla, benim gücüm ona yetmez. Eli kolu her yere uzanır, bilmez misin? Bana kim sahip çıkar."

Servi'nin dediklerinin doğruluğunun Gülsüm de farkındaydı da yine de bir çare bulmak istiyordu. Düşünüp taşındı. Bulamadı.

"Her gün yoklayacağım seni. Sıkma canını, buluruz bir çıkar yol."

Gülsüm, söz verdiği gibi her gün yokladı Servi'yi. Kimi zaman morluklar artıyor; kimi zaman da Şeyh Manevî tövbe edip dayağa ara veriyordu. Servi kâh ağlıyor kâh "Yok abla," diyordu, "düzeldi. Fenalık etmiyor artık. Büyük tövbe etti."

Gülsüm, güngörmüş kadındı. Ara ara nükseden o tövbe nöbetlerini iyi bilirdi ama ne dese laftı. Çünkü Servi gün görmemişti. Gözünü Zekeriya'yla açmış, onunla da kapamıştı.

Gülsüm'ün bahtını güldüren ikinci izdivaç Servi'ye cehennem olmuştu.

Sonra mı? Sonrasını anlatmam kolay olmayacak, ben hele bir soluklanıp güç toplayayım da...

Yirmi Altıncı Son

Haydar'ın romatizması azdı. Bu İstanbul'un havasıyla arası hiç hoş değil. Kahve de onca zaman ona buna emanet, iyi kötü işliyor işlemesine de bu kadar boş bırakmak iyi değil. Müdavim, kahvecinin kendisini görmek ister, sohbetini arar, bulamayınca keser ayağını ama ne etsin? Suna'yı bir başına mı kosun buralarda? Hoş Suna'nın başı bir değil, hatta iki değil, üç değil. Maşallahı var. Dina'sı, Ararat'ı; bir de üstüne Oğuz'u. Gün oluyor Dina hastalanıyor Suna ona bakıyor; gün oluyor Ararat'ın gazeteci arkadaşlarıyla buluşuluyor; gün oluyor Oğuz, anasının çalıştığı muayenehaneden alınıp eve getiriliyor. Oğuz artık haftanın üç günü anasındaysa, dört günü Suna'da. Acente, Oğuz, Ararat, Dina, bir de üzerine yatırın hikâyesini bitirme telaşı derken Suna'nın dakikası boş değil. Haydar'ın şikâyet ettiği de yok gerçi. Şikâyet etmek şöyle dursun Suna'nın bu kanlı canlı hâllerinden pek memnun. Fırat'ın pasını hepten attı ya üzerinden. Şükür!

Ajandasından başını kaldırıp, "Haydi," diyor Suna. "Bugünlük bu kadar," diyerek kapatıyor kapağını.

"Oğuz! Hadi sen de dönünce devam edersin Temel Reis'i izlemeye, dışarı çıkalım da hava alalım biraz."

"Siz çıkın," diyor Haydar, "hele ben biraz istirahat edeyim, Karadutum."

"Yok," diyor Suna, "biz de seninle otururuz o zaman. Dışarısı kaçmıyor ya."

"Yahu olur mu?" diyor Haydar. "Çocukcağızı dört duvar arasında komayalım. Çıkın da hava alın siz."

Ne desin? "Peki," diyor Suna. "Hadi Oğuz, al bu termosu da sen taşı, inelim biz aşağı, parktan sıkıldıysan başka yere gideriz, yürürüz biraz."

Omuz silkiyor Oğuz, onun için hepsi bir. Aklı Temel Reis'te ama huysuzluk etmiyor ses etmeden düşüyor Suna'nın önüne.

Daha apartman kapısından çıkmadan kavga gürültü sesleri duyuluyor. Suna "Ne oluyor?" demeye kalmadan bir bakıyor ki iki tane ızbandut simitçiyi itip kakıyor. Simitçi de zaten aksak olan ayağıyla zar zor dengesini bulmaya çalışıyor.

Suna'nın gözüne bir ateş yürüyor. Oğuz'un elini sıkı sıkıya kavrıyor, simitçiye doğru hızla yürüyor.

"N'apıyosunuz siz be?!"

Izbandutlardan biri hemen çemkiriyor Suna'ya.

"Yok bir şey, hanımefendi. Yürü git. İşine bak sen!"

Tuuu senin kalıbına!

"Benim şu an tek işim parkta huzurla oturmak, beyefendi. Sizin sayenizde işime bakamıyorum. Kimsiniz siz, niye itiyorsunuz adamcağızı?"

Hay ağzını evliya öpsün, Sunam. Nasıl da dillendi bu yavrucak. Ne kadar gurur duysam az. Öyle ki simitçi de güç alıyor ondan.

"Tutturdular, 'Çek arabanı, kepçe gelecek,' diye. 'Çekmem,' dedim. Evliya yatağıdır burası. Bir bize değil ki... Cümlesine şifa toprağıdır burası. Hele son günlerde öyle insanlar geldi ki. Günahtır. Meğer Eyüp Sultan'da herkes burayı konuşurmuş."

Suna, simitçinin dediklerine tam sevinecekken, "Demek Çiçek Teyze ona anlattıklarımı dilden dile yayıyor," diye umutla dolup taşmışken ızbandutların en ızbandut olanı dayılanıyor.

"Yahu tutturmuşsunuz bir evliya. Ne evliyası, kardeşim? Yok evliya falan. Ayrıca ne demek 'çekmem'. Sike sike çekeceksin."

Kalıbının adamı olmayan bu kalıplı adamı yıkacak darbe hiç beklenmedik yerden geliyor. Büyüklerin arasında görünmez gibi duran bir metrelik Oğuz, bin gücüyle elindeki termosu ızbandutun hayalarına vuruyor. Çünkü içlerinde küfrün ne demek olduğunu en iyi o biliyor. Küfür en çok Oğuz'a dokunuyor. Evi terk ettiği gün ortalığı kırıp geçiren ayyaş babasından duyduğu bütün küfürlerin hıncını ızbandutun hayalarında eziyor.

Bat dünya, bat!

Izbandutun feryadı sönmeden Suna, anasıymış gibi bir insiyakla hemen üzerine kapanıyor Oğuz'un. Onun başına bir şey gelirse kendini ömrü billah affetmez. Sonuçta emanet. Hoş, artık emanet de sayılmaz ya...

"Ne oluyor orada?"

Suna ayçöreği gibi Oğuz'un üzerine kapaklanmışken Ararat'ın sesiyle ferahlıyor. Derken Ararat, ızbanduda, diğer ızbandut simitçiye girişiyor. Etraftan seslere koşan mahalleli de işin içine girince ortalık toz duman oluyor. Bir cümbüş ki sorma. Soruyor Oğuz. Suna'nın ona kızıp kızmadığını yoklamaya çalışıyor velet aklıyla. Suç aleti termosu sıkı sıkıya tutarak, "Ne hakla küfrediyo ya?" diyerek efeleniyor.

Suna, gülsün mü, ağlasın mı, kızsın mı bilemiyor. Telaşla Oğuz'u elinden tutup Dina'nın evine koşuyor.

Yolda polisi arayıp iki ızbandutun eşkallerini veriyor Suna. Nefes nefese Dina'nın evine giriyor.

Dina kızım maşallah hastalığı atlatmış da ayaklanmış.

"Heey? Ne oluyor, hemşire? Bu ne telaş?"

Sonradan, Suna'nın bacaklarının arkasına yapışmış Oğuz'u fark ediyor Dina.

"Aaa, Oğuz! Hoş geldin, Oğuz."

Kaşını gözünü oynata oynata Oğuz'u telaşlandırmamaya özen göstererek ağzını yokluyor Suna'nın.

"Suna ne oluyor? Hayırdır?"

Suna nefes nefese. "Ararat!" diyor, "Kavgaya karıştı," diyor. "Benim yüzümden. Durmadım. Duramadım. Oğuz'u koruyayım diye... Bıraktım Ararat'ı orada bir başına."

Bu defa Dina da telaşlanıyor. Suna, soluğu biraz dinince olanları anbean anlatıyor. Oğuz termosunu sessizce sehpaya bırakıyor. Dina'yla Suna'nın evhamları arşa varmadan neyse ki kapı çalıyor. Gelen, Ararat.

Telaşla açıyor kapıyı Suna. Ararat'ı görür görmez bir sarılma sarılıyor ki boynuna.

Aşk dünya, aşk!

Ararat, mor gözüyle bir gülümseme gülümsüyor ki Suna'ya...

Aşk dünya, aşk!

Dina, aşkı görür görmez tanıyor. İki âşığı rahatsız etmesin diye bakışlarını başka yana çeviriyor. Neyse ki tansiyonu yine bizim bacaksız Oğuz düşürüyor. Küçük ellerini sinirle havaya kaldırarak bağırıyor.

"Ne hakla küfrediyo ya?"

Bu defa Oğuz'u zor duruma düşürme sırası Ararat'ta. Suna'ya göz kırparak başıyla sehpadaki termosu işaret ediyor.

"Şu termosu da saklamak lazım. Polisler geldiğinde inceler ve üzerindeki parmak izlerinden adamı kimin yaraladığını öğrenirler."

Oğuz gözleri dolu dolu, çenesi titreyerek korkuyla Ararat'a bakıyor. Kıyamıyor Ararat onun bu hâline.

"Şaka yaptım, şaka. Polis falan gelmiyor ama sen bir daha sakın böyle bir şey yapma, olur mu Oğuz?"

Kafasını sallıyor Oğuz. Büyükler kendi aralarında konuşmaya başladığında da kimselere belli etmeden sehpanın üzerindeki termosu alıp üzerindeki parmak izlerini hırkasının ucuyla silmeye çabalıyor. Büyükler düşünüyor, taşınıyor. Karar veriliyor; bu işin artık şakaya gelir yanı yok. Harekete geçmeleri gerek. Suna, Servi'nin hikâyesini tamamlayacak. Ararat, gazeteci arkadaşlarından yardım isteyecek.

Madem bıçak kemiğe dayanmış. O zaman, haydi bakalım!

Duy dünya, duy!

Tamamlayalım Servi'nin hikâyesini.

Yirmi Yedinci Son

Sabah ezanı okunurken Gülsüm'ün yüreğini bir huzursuzluk kapladı. Servi'yle dün konuştuklarını elemiş tartmış, şeyhin tövbesine zerre ikna olmamıştı. O sabah eve sığamadı, sırtına bir battaniye geçirip sabahın ayazında yollara düştü. Servi'yi o mendeburun elinden çekip almak lazım gelirdi. Hem kapı gibi tapusu vardı Servi'nin elinde. Kadıyı ikna ederlerse boşatıp attırırlardı uğursuz kocasını da evden. Allah değildi ya bu adam. Gülsüm akşamdan kocasına da danışmış, o da hak vermişti bu fikrine. Elbet onu da alt edecek birileri çıkardı. Tabii ya! Bulurlardı bir hâl çaresi. Kendi kendine konuşa konuşa Servi'nin kapısına vardı. Çekinerek tıklattı tahta kapıyı. Saat sabahın körü ama içeride bir kalabalık, bir harala gürele. Hayrolsun! Kapıyı açan da yok. Gülsüm bir daha sertçe vurdu tahta kapının tokmağını. Kapı açıldı. Açıldı ama hayrolmadı. Sarıklı dört adam sunta bir tabutu sırtlamış kapının eşiğinde dikilen Gülsüm'e bakıyordu. Gülsüm, gayriihtiyari kenara çekilip yol vermeye çalıştıysa da kendini tutamayıp bastı çığlığı. Adamlar öyle bir afalladı ki, neredeyse sendeleyip düşüreceklerdi omuzlarındaki naaşı.

"Ne oluyor burada?" diye sordu Gülsüm.

Tabutu sırtlayan dört sarıklının arkasından Şeyh Manevî gözüktü. Bitkin. Üzgün. Yıkılmış. Görseniz içiniz parçalanır.

"Zevcem sizlere ömür," dedi. "Topkapı Mezarlığı'na defnediyoruz."

Gülsüm dehşetle baktı Şeyh Manevî'nin yüzüne.

"O nasıl laf! Nasıl olur! Daha dün sapasağlamdı. Ne oldu Servi'ye? Ne geldi başına? Ne ara gasledildi?"

"Takdiri ilahi! Elden ne gelir," diyerek başını hüzünle önüne eğdi Şeyh Manevî. Gülsüm'e bir kelime daha ettirmeden tabuta sırt verip müritleriyle birlikte mezarlığa doğru yola koyuldu.

Gülsüm, çaresiz bakakaldı arkalarından. Bir vakit olduğu yerden kıpırdayamadı, bir gün önce Servi'yle sohbet ettiği kapının önünde ne yapacağını bilemeden dikildi öylece.

Sonra silkindi, kendine geldi. Koymuştu kafasına, bırakmayacaktı bu işin peşini. Koşa koşa Topkapı'ya vardı, oradakilere olanı biteni bir bir anlattı.

"Bir önceki gün gördüğümde sapasağlamdı... Kocası döverdi. Her bir yanı çürük içinde kalırdı. 'Kimseleri inandıramam. Elimden ne gelir,' diye bana dert yanardı. Benim bu ölümden şüphem vardır! Ölüsünü tahlil etmeden mezara komasınlar! Sonra nedamet çekersiniz!" dedi.

Kulaklarının arkasıyla dinlediler Topkapı'dakiler ve eklediler, "Yanlışın var, hanım! Biz biliriz Şeyh Manevî'yi. İhlaslı adamdır. Mümkün değil, yapmaz öyle şey."

Gülsüm pes etmedi. Koşa koşa Kolluk Çorbacısı'na gitti. Çorbacı dinledi Gülsüm'ü. Yeminler ettirdi. Kuran'a el bastırttı. En nihayetinde lafına itimat edesi gelince de adamlarına emir verdi. Olayın iç yüzü anlaşılana kadar cenaze, kale kapısından çıkarılmayacak ve Yeniçeri Kolluğu'nda alıkonulacaktı.

Çorbacı, temkinli adamdı; evvela Sadaret Kaymakamı'na haber saldı. Gülsüm'ü de paşanın yanına yolladı ki Kaymakam Paşa, olanı biteni bir de ilk ağızdan dinlesin. Dinlesin de taş

koymasın. Kaymakam Paşa da Gülsüm'ün anlattıklarına itimat edince bir mübaşir göndererek cenazeyi Şeyhülislam Kapısı'na getirtti. Irz ehli kadınlardan oluşan bir heyete tabut açtırıldı. Esasen bekâret muayenelerinden mesul bu kadın heyeti o gün ilk defa bir kadın naaşını yatırdı tahlile. Gülsüm'ün şüphesi boşa değildi. Naaş gasledilmemişti. Üstüne üstlük usulünce kefene bile sarılmamış, alelade bir yatak çarşafına gelişigüzel dolanmıştı. Irz ehli kadınlar, ahlarla, vahlarla Kaymakam Paşa'ya yeminler ederek anlattı; boğazındaki ip yarasını, başındaki bereleri, yüzündeki yırtıkları, kollarındaki çürükleri, göğsünde göbeğinde kurumuş kalmış kan izlerini, kırık dişlerini...

Her biri Servi'nin çektiği acıları etlerinde hissederek anlattı. Kimi tattığından biliyordu. Kimi korktuğundan anlıyordu.

En fenasını sona sakladılar; anlatırken kimi dayanamadı kusarak çıktı, kimi Kaymakam Paşa'nın önünde düşüp bayıldı. Kalan üç beş dirayetli kadın gördüklerini bir bir anlattı. Irz ehli kadınlar olarak bekâret muayenelerinde çokça tecavüz vakası tahlil etmişlerdi ya, böylesine vahşice parçalanmış bir kadınlık organını ne görmüşlerdi ne de duymuşlardı. Kaymakam Paşa, "Tamam, çıkabilirsiniz," dedi.

En nihayetinde Şeyh Manevî'nin tevkifine karar verildi ve zindana atıldı. Tesadüf bu ya, Şeyh Manevî, seksen altı karat elması Zekeriya'ya emanet veren meczubun yanına düştü zindanda ve ertesi sabaha çıkamadı.

Elden ne gelir. Takdiri ilahi!

Ya da Takdiri Gülsüm.

Gülsüm'ün takdirine mukabil; Servi, Zilkade 1113'ün kadı siciline "vefatı tetkik edilen ilk kadın" olarak işledi.

Dahasını yazmadı kadı. Zira, dahasını bilmiyordu.

Ben biliyorum.

Kaşıkçının köpeği Çomar, Servi'nin kırkı çıktığı gün zincirinden kurtulup koşmaya başladı. Gülsüm de peşi sıra. Çomar tazı gibi koşuyor, Gülsüm de peşi sıra kovalıyordu. Çomar, Servi'nin bahçe kapısının önüne gelip durdu. Tahta kapıyı ıslak burnuyla ite ite açtı. Bahçeye girdi. Servi'nin lastik pabucunu dişleriyle kavradı. Bir sağına baktı, bir soluna baktı; iki kuyruğunu salladı, bir kafasını silkeledi ve ardında nefes nefese kalmış Gülsüm'ü görünce de getirdi, ayağının dibine bıraktı. Üç havladı.

Şaşmış hâlde eğilip lastik pabucu yerden alan Gülsüm, içinden çıkan elmasın azametiyle sarsıldı. Evirdi çevirdi, ne edeceğini bilemeyip Çomar'ı da yanına katıp dükkâna döndü. Kocasıyla kafa kafaya verip üç gün üç gece düşündüler. Doluya koydular almadı. Boşa koydular dolmadı. Seksen altı karat elmas, kaşıkçıların o küçük hayatlarına sığamadı.

En nihayetinde karar verdiler. Topkapı'ya varıp elması Defterdar'a teslim ettiler. Defterdar da Devlet-i Aliyye'nin minnetini göstermek maksadıyla ve elbet sultanından da olur alarak bu emanete "Kaşıkçı Elması" adını verdi.

Yirmi Sekizinci Son

Servi Nine ve Üç Güzeller'in hikâyelerini tastamam anlattım Suna'ya. O da yazıp yazıp simitçiye anlatıyor. Simitçiyse olanı biteni Çiçek Teyze'den duyup da yatırı ziyaret etmeye gelenlerin muhayyilesini Suna'dan duyduklarıyla tamamlıyor. Her anlatan bir şeyler katıyor üzerine. Dilden dile, kulaktan kulağa ufak ufak yayılıyor yatırın hikâyesi.

Ararat gazeteci arkadaşlarını çağırıyor mahalleye, zaten her biri olan bitenden haberdar. Koşa koşa geliyorlar. Ne de olsa evliya dedin mi akan sular duruyor. Parkın etrafında bir temaşa bir nümayiş ki sorma gitsin. Soruyor gazeteciler, "Kimdir bu Servi Nine ve Üç Güzeller? Bize biraz anlatır mısınız?" Anlatmazlar mı hiç! Mahalleli dünden hevesli. Şevkle, sevinçle, heyecanla, nefes bile almadan bir bir anlatıyorlar simitçiden duyduklarını, üç beş de duymadıklarını.

Her kafadan bir ses çıkıyor; birisi, akmakla bitmeyen Zemzem'in kırık testisini daha geçen parkta gördüğüne yemin ediyor. Vallahi de görmüş, billahi de görmüş. Ama bak Allah'a can verecekmiş, yalan olmasınmış, testiden su aktığını gördüm, diyemezmiş. Öteki, Yeter'in pıtrak gibi etrafı saran karanfillerinin bir kadir gecesi koca mahalleyi tümden sardığından dem vuruyor. Gözleri önüne aksınmış, namaza kalk-

tığında görmüş, şaşkınlıktan oracıkta düşüp bayılmış. Ayıldığında karanfiller yok olmuş. Yalan borcu mu varmış. Bak işte baldırının şurası nasıl da morarmış. İşte demiş ya, bayılıp yere düştüğünde olmuş. Hatta karısı da bir sabah Yeter'in türkü söylediğini duymuş. Yok, yok. Öyle normal bir insanın türkü okuması gibi bir ses değilmiş. Beriki, Bedriye'nin güzelliğinden sebep parktaki ağacın yapraklarının bir başka parladığından bahsediyor. Ey kurban olduğuymuş, hikmetinden hiç sual olunur muymuş, neylerse güzel eylermiş. Mişmiş miş, muşmuş muş. Habercilerin büsbütün iştahı kabarıyor. Hele seksen altı karat Kaşıkçı Elması'nı lastik pabucuyla koruyan Servi Nine efsanesi büyük olay yaratıyor. Kimi diyor, "Topkapı'daki sahte; Kaşıkçı Elması'nın aslı na burada, Servi Nine'nin koynunda saklı." Kimi diyor, "Yok, Topkapı'daki gerçek ama saraya sağ salim varana dek itten uğursuzdan koruyan Servi Nine'nin lastik pabucudur." "Yok, Çomar'dır." "Yok, aslen Gülsüm'dür." Nihayetinde gazeteler, hikâyelerden en ses getirecek olanını seçip yazıyor.

"KAŞIKÇI ELMASI'NI
KOYNUNDA SAKLAYAN EVLİYA
BURADA YATIYOR!"

Üç güzeller burada; Yeter burada, Zemzem burada, Bedriye burada. Evliya kadınların kabri burada.

Gazeteler ayrı yazıyor, televizyonlar ayrı bağırıyor.

"EVLİYA KADINLARIN YATIRINA
KEPÇEYLE DALMAK İSTEYEN İNŞAATÇILARI
KAHRAMAN MAHALLELİ DURDURDU."

Bir hoşlarına gidiyor ki mahallelinin. Hepsi kanal kanal dolaşıp kendilerini görecekleri ânı kolluyor.

"Ben üç kanalda çıktım."

"Sen beş kanalda çıktın."

"Ben bir kere çıktım ama ana haberde. Praym taymda."

Suna'nın yazdığı hikâyeler; kapı kapı, mahalle mahalle, şehir şehir dolanıyor. Yatıra inanmayanlar bile artık zerre şüphe duymuyor.

Servi Nine ve Üç Güzeller diye kocaman tabela yaptırıyor mahalle terzisi. "Sevaptır," diyor.

Belediye başkanı inşaat ruhsatını iptal ediyor. "Günahtır," diyor.

Çeşme yaptırıyor hayırsever bir dul. "Zemzem'in ruhuna gitsin," diyor.

Her ayın on dördünde körpe kızlar evliya Bedriye'yi ziyaret ediyor. Çul bağlıyor, çaput bağlıyor. Üzerinde "Bedriye'nin güzelliğinden bana da nasip et Allah'ım ama bahtımı ona benzetme" yazan kâğıtlar iliştiriyor.

Bir hacı kadın, el evinde ömür tüketmiş Evliya Yeter için demet demet karanfiller bırakıyor. "Kalbimizdesin!" diyor. Bir hemşire, eşsiz yeşilliğini Kaşıkçı Elması'ndan alan servi ağacını korumak için etrafına çit çektiriyor. "Bize emanetsin!" diyor. Çoğunluğu kadın, yüzlerce insan itikatlarınca sarıp sarmalıyor Servi Nine ve Üç Güzeller'i, kendi yaralarını sarar gibi.

Mevlitler okutuluyor, helvalar kavruluyor. İmamlar, cuma vaazlarında dört kadın evliyaya şehitlik mertebesini yakıştırıyor.

"Kabirlerini pür nur eyle, makamlarını âli eyle, cennetinle cemalinle müşerref eyle yarabbi."

"Âaaamin!"

Gündüz kuşağı programları sıra sıra anons geçiyor.

"İşte mutlu son! Servi Nine ve Üç Güzeller'in dizisi çekiliyor. Servi Nine'yi kim canlandıracak? Az sonra!"

"Ayyy, şahane!"

Koynumda yatırdığım güzellerimse evliya tevazusuyla gülümsüyor tüm bu olanlara; Bedriyem ayın on dördü gibi, Zemzemim pırıl pırıl, Yeterim kadife karanfil.

"Mutlu sonlar fanilerin olsun, burası safi sonsuzluk."

"Şşşş!"

Suna'nın sonlarınınsa bahsi geçmiyor televizyonlarda, tek satır yazmıyor gazeteler. Yaşamayı seçti ya, ondan. Diriler görünmüyor kimilerine, ölülerin göründüğü kadar. Ama ne gam!

Ben görüyorum. Ölüyü diriyi, gelmişi geleceği...

Mesela şimdi Kuğulu Park'tayım. Gururdan göğsüm kabararak seyrediyorum.

Suna karşımdaki bankta oturuyor, kucağında bir tomar kâğıt. Çocuklara yazdırdığı hikâyeleri değerlendirip kendi yorumlarını yazıyor üzerlerine. Fadik, çikolatadan şelaleler anlatmış sayfalar boyu. Burhan, hiç görmediği denizin içinde yüzen arabalar resmetmiş kâğıda. Hoş, Burhan'ın arabaya binmişliği de yok ya. Mete, vakfın bahçesinde bulup koynunda yatırdığı besili tekir kediyi konuşturmuş hikâyesinde. "Suna Öğretmenim, sen yaz deyince hikâyeymiş gibi yazdım ama kedi konuştu gerçekten, valla!" diye de not düşmüş. Her birinin tahayyülü türlü türlü yokluktan. Lale'nin anası, babasını öldürmüş; Ali'nin babası, anasını... Hülya yarım, Osman yamalak, Yasemin kırık, Hüseyin dökük. Şevket, polis kararıyla alınmış cani ailesinin elinden, Ulviye çöplükte bulunmuş. Yok, bunları yazmamışlar Suna Öğretmenlerinin verdiği kâğıtlara. Olanları unutup, olsun istediklerini anlatmışlar sayfalarca. Her birinin tahayyülü türlü türlü özlemden.

Suna kâğıtlara gömülmüş, kâh ağlamamak kâh gülmemek için dudağını ısırıyor. Ararat'la Oğuz yaklaşıyorlar oturduğu bankın yanına, fark etmiyor bile. "Bi'tanem!" diye sesleniyor Ararat. "Biz o kadar iş hallettik Oğuz'la, sen hâlâ bitiremedin mi kâğıtları?"

Gözlerinin içi parlıyor Suna'nın. "Fark etmemişim geldiğinizi," diyor. "Görsen öyle güzel hikâyeler yazmışlar, resimler çizmişler ki, doyamıyorum okumaya. Her birini ikişer üçer kere okuyorum. Siz hallettiniz mi her şeyi? Kampüs kapanmadan yetiştiniz mi? Yatırabildiniz mi tosbağamın harcını?"

"Ya anne!" diye çıkışıyor Oğuz. "Dina tantiğim bile bana 'tosbağam' demeyi kesti artık. Ayıp ama gerçekten... Aslında ben var ya, büyük salaklık ettim. Yazacaktım İstanbul'u, uzakta okuyacaktım ne güzel. Dert yok, tasa yok, karışan yok, 'tosbağam' diyen yok. Ohh, mis gibi özgürlük."

Suna, Oğuz'un isyanına kulak asmıyor, "İyi bari," diyor gülerek. "Yaptınız yani kaydı. E, o zaman bundan sonra 'Mühendis Bey' deriz artık."

Ararat alışmış onların atışmalarına, gözlerini devirerek gülümsüyor. "Hadi bi'tanem, toparlan sen de," diyor. "Havaalanına geç kalmayalım da Çiçek Teyze'yi bekletmeyelim oralarda."

"Tamam tamam," diyor Suna, muzip bir sırıtmayla.

"Ömrümüzü yedin dünden beri havaalanına geç kalmayalım diye. Gece heyecandan uyuyamadın sen değil mi, Çiçek Teyze gelecek de sana mantı açacak diye?"

"Aşk olsun Suna ya, biliyorsun benim Çiçek Teyze'yi ne kadar çok sevdiğimi. Tamam, kabul yayam kadar lezzetli mantısı olan bir onu tanıdım ama sırf ondan değil yani. Memleketlim ya işte, kan çekiyor."

"Yok, kan değil, hamur işi çekiyor. Hem merak etme var

vakit daha, uçak yeni kalktı. Az kaldı, sabret. Hem o dayanamaz eve gider gitmez alır eline oklavasını. Bilirsin zaten uçak yolculuğu çok gerer onu ancak mantı açarak atar gerginliğini üzerinden. Bir de geçerken vakfa uğrayalım da ben Ali'yi bir göreyim. Babam aradı demin. Öğle uykusunda kötü rüya görmüş, çok korkmuş. İlla 'Suna Öğretmenime anlatacağım rüyamı,' diye tutturmuş. Bir uğrayalım da gönlü olsun yavrumun. Hem Çiçek Teyze gelmeden toparlansın ki, kadıncağız, 'Ben servetimin yarısını yatırdım bu vakfa, bunlar şuncacık yetimlere kötü muamele edip ağlatıyor mu yoksa?' demesin. Değil mi ama?"

"Oklavayla kovalar sizi valla!" diyerek gülüyor Oğuz. "Ama sen dert etme; Çiçek Teyze çocukları görür görmez 'Gadasını aldıklarııım!' diye bağırarak büyük küçük, her birini ısıra ısıra öpeceği için yine her şekilde ağlayacak hepsi. Ali arada kaynar bence."

Gülüşe gülüşe Kuğulu Park'ın çıkışına doğru yürüyorlar. Ararat, Oğuz, Suna.

Gitmiyorum arkalarından. Göreceğimi gördüm, duyacağımı duydum, anlatacağımı da anlattım nasıl olsa.

Çiçekli, çocuklu, unlu ve mutlu son!

Daha nice sonları olsun Sunamın.

Değil mi ki hayat sonlardan ibaret ve bittiği yer sonsuzluk; varsın sonlar daim olsun. Büyük, küçük, acı, tatlı, mutlu, mutsuz...

Yirmi Dokuzuncu Son

Arayan her fani elbet bulur evliyasını, her evliya da fanisini. Biz işte böyle bulduk Sunamla birbirimizi. İstidadımız yettiğince de birbirimize mutlu sonlar biçtik. Gel gör ki şu koca âlemde ne tek evliya benim ne de Suna tek fani; o şimdi başka evliyalara kucak açıp şifa verecek. Sevgiye çocukluktan aşina mutlu kadınlar, hamuru şefkatle yoğrulmuş mutlu erkekler yetiştirecek. Ben de başka fanilere mihmandarlık edeceğim.

Suna'dan sonra ilgilenmeye söz verdiğim radyocu kızımla başlayacağım. Sabahlara kadar hasta yatağında başucunu beklediği çilekeş annesi geçen hafta can verdi. Bir haftadır, yemeden içmeden, hayırsız babasının kenarından oyularak çıkarıldığı aile fotoğraflarına bakıp ağlıyor. En çok da annesinin fotoğraflarda kalan gençliğine, güzelliğine, gün yüzü görmemişliğine...

İnsan, ne kadar yüreği dağlansa da sevdiği için "Öldü!" diyebiliyor da, "Yaşamadı!" demeye dili varmıyor. Radyocu kızımın da dili varmıyor elbet ama bilmeden de olsa anasının öldüğünün değil, aslında hiç yaşamadığının yasını tutuyor.

Hayat durmuyor. Sonlar durur mu? Derdinin tasasının, acısının orta yerinde radyo programının ödüllü yeni yapım-

cısı sarkıntılık ediyor. "Ne yapıyorsunuz siz!" diye bağırarak can havliyle adamın yükselmiş hevesine bir dirsek indiriyor.

Feryadı basıyor adam. Bir müddet kıvrandıktan sonra nazik yerini tuta tuta, ağzından tükürükler saça saça başlıyor bağırmaya.

Asıl o ne yaptığını sanıyormuş. Delirmiş miymiş. Annesini kaybettiği için teselli etmek maksadıyla sarılmak istemiş. İyi niyeti nasıl da kötüye yorulmuş. Yahu, o hiç öyle şeyler yapacak adam mıymış. İstese binlerce kadın kapısındaymış. O kim olduğunu sanıyormuş. İftira atmak öyle kolay mıymış. Hadi şimdi defolsunmuş. Elinden bir kaza çıkmasınmış. Bak ama ant içiyormuş, bu yalanını başka birilerine anlatmaya kalkar da itibarını zedelerse dünyayı ona dar edermiş. Nasıl olsa evini barkını da biliyormuş.

Radyocu kızım, tek bir cevap bile veremeden yutuyor bütün duyduklarını. Korkuyor, çok korkuyor. Koşarak çıkıyor stüdyodan. Sokağın başına geldiğinde kaldırıma çöküp katıla katıla ağlıyor.

Güçsüz, çaresiz, işsiz, kimsesiz.

De ki kimsesiz değil.

De ki ben varım.

Sahi, varım, değil mi?

Durun hele, hemen cevap vermeyin. Evvela, radyocu kızımı Emanet Apartmanı'na sağ salim yerleştirelim de...

Otuzuncu Son

"Merhaba, iyi günler!"

"Buyur kızım."

"Ben şu Emanet Apartmanı'ndaki kiralık daireye bakmaya gelmiştim. İlanda verdikleri telefonu aramadan mahalleden birilerine sorsam, fikir alsam dedim. Hani, apartmanın, evin bildiğiniz bir kusuru falan varsa..."

"Yok, kızım. Hiçbir marazı yoktur. Tertemiz ev. Zati mal sahibi insan gibi insandır. Evvelden kendi otururdu. Evlatlığı liseyi Ankara'da kazanınca taşındı. Buradan aldığı kirayı da oraya veriyor işte."

"Geri dönmeyi falan düşünüyorlar mı acaba? Bir yıl sonra, 'Ben oturacağım, çık,' derse..."

"Yok. O kurdu düzenini orada. Oğlanı liseye yazdırınca kendi de girdi bir fakülteye o vakitler. Ana oğul bitirdiler okulu. Şimdi oğlan üniversiteyi de orada okuyacak. Bir de orada yetimlere ev gibi bir şey açtı. Babası, oğlu, yavuklusu falan herkes orada. Daha da dönmez. Keşke dönse ya... Taşındığına kaç yıl oldu hâlâ arar, sağlığımı, hatırımı sorar. Çok başka türlüdür. Bak, bir gün aksatmadan her sabah sıcak çay taşıdı bana. Böyle ev sahibi bulunmaz. Hiç düşünme."

"Ne iyi insanmış. Evin önü de ferah, kirası da uygun ama işte insan emin olamıyor; sonradan inşaat falan yapacaklarsa bu alana."

"Yok kızım, olur mu öyle şey. Yapamazlar inşaat falan, yaptırmayız. Yatır var burada. Dört evliya yatıyor. Bak na şurada, ağacın dibinde! Servi Nine ve Üç Güzeller! Hatta dizisini bile yaptılardı, denk gelmediysen demek. Sen hiç merak etme, buranın önü kapanmaz!"

"İyi bari, şu güzelim servi ağacına dokunamasınlar da... Peki, çok sağ olun. Ben daha fazla işinizden etmeyeyim sizi... Bir de simitle ayran alayım ben. Hem sözüm olsun, bir aksilik olmaz da evi kiralarsam ben de her sabah size çay demler getiririm."

"Sağ ol kızım, eksik olma. İşin rast gitsin, hayırlısı neyse o olsun."

"Sağ olun. Borcum ne kadar?"

"İkramım olsun, içimden geldi. Servi Nine'nin canına gitsin."

"Hay Allah, ne desem... Madem içinizden öyle geldi... Çok teşekkür ederim. Bu arada isminiz nedir?"

"Zekeriya."

"Benim adım da Elmas, memnun oldum."

Elmas, seksen altı numaranın önüne gidiyor. Camdaki ilanda yazan telefonu arıyor. "Alo," diyor Suna.

"Merhaba, iyi günler," diyor Elmas. "Emanet Apartmanı'ndaki ilanınız için aramıştım da..."

Zekeriya, tezgâhının altından el radyosunu çıkarıyor, çeviriyor düğmesini.

Doğarken ağladı insan, bu son olsun, bu son
Ne yalnızlık ne de yalan üzmesin seni
Doğarken ağladı insan, bu son olsun, bu son

De ki bir Suna var. De ki Suna, evinin önündeki parkta salınan bir servi ağacını kurtarma derdine düşüyor. De ki Suna, kendisini yaşama bağlayan bu ağacın köklerini koruyabilmek için bir rivayeti gerçek kılmaya çalışıyor. Yeni tanıştığı Dina ve Ararat'tan yardım alacak olsa da 17. yüzyıldan 21. yüzyıla uzanan bu yolculukta ona mihmandarlık edebilecek tek bir kişi vardır aslında.

Sahi, var mıdır?

Beşerbazın Mârifeti'yle hatırı sayılır bir okur kitlesine ulaşan Arlin Çiçekçi'nin bölümlerle değil, "sonlarla" kurulmuş ikinci romanı: *Servi Nine ve Üç Güzeller*. Servi'nin, Suna'nın, Yeter'in, Zemzem'in, Bedriye'nin hikâyesi.

Sahi, öyle mi?

"İnsan cinsinin karşısına bir eksikle yahut bir kusurla çıkmayagör, hiç vakit kaybetmeden noksanına bir hüviyet atfeder, eksiğini ismin, kusurunu da sıfatın yapar fısır fısır kulağına okurlar. Sen daha ne olduğunu anlamadan özünü, şahsiyetini ağır ağır çeker alırlar elinden; gözükmesin, bilinmesin, anılmasın istediğin o kusurunu bayrak gibi taşı diye eline tutuştururlar. Bir bakmışsın safi eksik olduğun yerden varsın."

ithaki
www.ithaki.com.tr
9 786052 650127
/ithakiyayinlari